

GÖRÖGKATOLIKUS SZEMLELET

⊕ HIT ⊕ LELEK ⊕ ÉRTÉK A GÖRÖGKATOLIKUS SZEMLE MAGAZINJA

„SZOLGÁLNI SZERETNÉK
KÖZTETEK”

PÜSPÖKKÉ SZENTELTÉK ÁBEL ATYÁT

GÖRÖGKATOLIKUS
SZEMLELET
SZERKESZTŐSÉGE
V. ÉVFOLYAM 2. szám
2018. NYÁR

Ára: 600 Ft

nka

KÉSZÜLT A
NEMZETI KULTURÁLIS ALAP
TÁMOGATÁSÁVAL

JÚLIUS

1. V	✦ Püünkösd u. 6. vasárnap – Kozma és Damján ingy. orv. vtk. – 5. hang
2. H	☉ Az Istenszülő köntösének elhelyezése
3. K	Jácint vt., Anatóliosz fp.
4. Sz	András fp.
5. Cs	☉ Áthoszi Atanáz és Lampász szé. atyák
6. P	Szisztoész szé.
7. Szo	☉ Cirill és Metód fpk.
8. V	☉ Püünkösd u. 7. vasárnap – Prokóp nvt. – 6. hang
9. H	Pongrác fszvt.
10. K	A nikápolyi 45 vt., Barlanglakó Antal szé.
11. Sz	☉ Eufémia vtnő
12. Cs	Proklosz és Hiláron szé.
13. P	☉ Gábor főangyal, István szé.
14. Szo	Akvilász ap., József szé.
15. V	Püünkösd u. 8. vasárnap – Az első hat egyetemes zsinat igaz hitű atyáinak emléke – (Cirják és Julitta vtk.) – 7. hang
16. H	Athenogenész fszvt.
17. K	✦ Boldog Gajdics Pál fszvt. – (Marina vtnő)
18. Sz	Emilián vt.
19. Cs	Makrina sza., Diosz szé.
20. P	✦ Illés próféta
21. Szo	Simeon és János szé.
22. V	☉ Püünkösd u. 9. vasárnap – Mária Magdolna társap., sza. – 8. hang
23. H	Fókász fszvt. ereklyéi, Ezekiel pr.
24. K	Krisztina nvt nő
25. Sz	☉ Anna elhunytá
26. Cs	✦ Magyar Mózes szé. – (Hermolaosz fszvt. és tsai., Piroska vtnő)
27. P	✦ Panteleimon ingy. orv. vt.
28. Szo	Prokhorosz és tsai. apk.
29. V	Püünkösd u. 10. vasárnap – Kallinikosz vt., Teodóté vtnő – 1. hang
30. H	Szilás és Szilvánusz apk.
31. K	A Szent Kereszt körülhordozásának eü., Evdokimosz szé.

AUGUSZTUS

1. Sz	☉ A Szent Kereszt körülhordozása, Makkabeus vtk. – Nagyboldogasszony búnb. idő kezdete!
2. Cs	✦ István első vt. ereklyéinek átvitele
3. P	Izsák, Dalmátosz és Fausztosz szé. atyák
4. Szo	Az efezusi hét vt. – (Eudokia vtnő)
5. V	Püünkösd u. 11. vasárnap – Úrszínváltás eü. – Euszigniosz vt. – 2. hang
6. H	☉ Úrszínváltás
7. K	Üü. – Dometiosz vt.
8. Sz	Üü. – Emilián hv.
9. Cs	☉ Üü. – Mátyás ap.
10. P	Üü. – Lőrinc vt.
11. Szo	Üü. – Euploz vt.
12. V	Püünkösd u. 12. vasárnap – Üü. – Fótiosz és Anikétoz vtk. – (Maximosz szé. ereklyéi, Piroska sza., Ipoly fszvt.) – 3. hang
13. H	☉ Úrszínváltás ünz.
14. K	Nagyboldogasszony eü., Mikeás pr.
15. Sz	☉ A Legszenőbb Istenszülő elszenderülése (Nagyboldogasszony)
16. Cs	☉ Üü. – Jézus képe – Diomédész vt.
17. P	Üü. – Miron vt.
18. Szo	Üü. – Flórusz és Laurusz vtk.
19. V	Püünkösd u. 13. vasárnap – Üü. – András és tsai. vtk. – 4. hang
20. H	☉ István apostoli király, Hierotheosz fp. – Üü. – (Sámuel pr.) – Nemzeti ünnep
21. K	Üü. – Tádé ap., Vassza vtnő
22. Sz	Üü. – Agathonikosz és tsai. vtk., Farkas vt.
23. Cs	☉ Nagyboldogasszony ünz.
24. P	Eutik fszvt.
25. Szo	☉ Bertalan és Titusz apk.
26. V	Püünkösd u. 14. vasárnap – Adorján és Natália vtk. – 5. hang
27. H	Poimén szé.
28. K	Mózes rem.
29. Sz	✦ Keresztelő János pr. fejevétele – Böjti nap!
30. Cs	Ünz. – Sándor, János és Pál fpk.
31. P	☉ Az Istenszülő övének elhelyezése

FÜLÖP METROPOLITA

Ennél jobban nem is indulhatott volna a nyár. Mennybemenetel ünnepén megsokszorozódott a magyar görögkatolikus püspökök száma. Igaz, hogy mindössze másféllel, de mégis jelentősnek tekinthető ez a gyarapodás. Nyilván azért, mert nem darabszámra mérjük a püspököket. Óriási öröm mindnyájunknak, hogy éppen Ábel atya tölti be az eddig jogos birtoklóját váró nyíregyházi püspöki széket. Persze, kormányzóként már eddig is megbízhatóan és a rá jellemző szelíd határozottsággal igazgatta, de most már pápai döntés alapján fölszentelt püspökként vezeti a fiatal egyházmegyét.

Ezzel az örömmel ünnepelte a mennybemenetelt, ezzel a reménységgel készült a pünkösdre, s ezzel az elszántsággal indult el Ábel atya és papságának, híveinek közössége az egyházi élet megújulása felé. Pünkösöd mindig megújulást hoz, s erre most szentségi megerősítést kaptak az új püspök atya személyén keresztül. Ez a szentségi megerősítés szépen folytatódik is, hiszen az új püspök ezen a nyáron máris két papot és hét diakónust szentel. Nem rossz kezdet!

Hogy ne csak a püspökök, papok, diakónusok száma növekedjék, s nem is föltétlenül a hívek száma, hanem még inkább a hitélet és lelki buzgóság, ahhoz ezek a jeles egyházi személyek önmagukban nem elegendők. Ehhez a gyarapodáshoz testvéri összefogásra van szükség. Most már a híveken a sor, hogy kövessék főpásztorukat az ő buzgóságában. S minthogy Szent Pál szerint, ha dicsőségben részesül az egyik tag, vele örül valamennyi (1Kor 12,26), ez az öröm, ez a felfokozott buzgóság nem csak a nyíregyháziaké. Összefog bennünket ez az új lendület. Mindnyájunkat még odaadóbb keresztény életre készítet, tegyük hozzá: görögkatolikus lelkületre serkent.

Ezzel a lendülettel kezdtük el tehát az idei nyarat. Ki ne mossa belőlünk a sok fürdőzés, el ne térítsen tőle a sok kirándulás, el ne fojtsa bennünk a sok nyári szórakozás! Tudjuk, ez a pompás időszak sok szépet ígér. Éljük ezekkel úgy, mint Isten ajándékaival! Élvezzük, hisz ezért adta az Úr. Használjuk, mert így válik nekünk is, másoknak is javára. De mindenekelőtt legyünk hálásak ezekért a nyári ajándékokért, melyek, ha jól használjuk őket, szintén Istenhez visznek minket közelebb. Köszönjük meg Ábel atyát, s imádkozunk érte, hogy imádságával és munkájával minél többünket vigyen Istenhez közelebb! Ez a legértékesebb nyaralás!

1 KÖSZÖNTŐ – Fülöp metropolita

■ ÚJABB TÖRTÉNELMI ESEMÉNY

- 5 **PÜSPÖKKÉ SZENTELTÉK ÁBEL ATYÁT**
- 6 Kinevezőbulla
- 7 A püspök feladatai, jogai és kötelességei, megválasztásának menete
- 10 *Kanyó Árpád*: A püspökké szentelés szertartása
- 14 Fülöp metropolita homíliája a püspökszentelésen
- 16 Ábel püspök beszéde
- 18 Udvardy György pécsi megyéspüspök köszöntője
- 19 Papp Tibor helynök atya beszéde
- 20 *Király András*: Milán püspök ajándéka

■ LÉLEK

- 22 *Kiss Máté*: Modern Illés
- 23 *Ivancsó Bazil*: Metropóliánk legidősebb híve, Kasalyák József 105 éves lett
- 24 *Szabó-Kiss Beáta*: Öt kenyér és két hal
- 25 *G. Gabriella*: Out of focus
- 26 *Papp Szabolcs*: Szent Marina (Margit) vértanúnő (július 17.)
- 27 *Kálnay Adél*: Kérdés (vers)

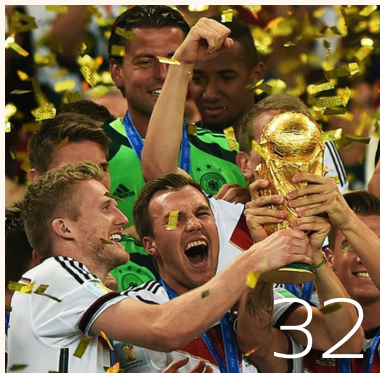
■ EMBER

- 30 Eröm a gyöngeségben
- TÍZ ÉVE SZENTELTÉK FEL FÜLÖP PÜSPÖK ATYÁT
- 32 *Obbágy Lacus*: Angliától Zidane-ig, avagy világbajnoki kisokos 21 tételben
- 38 *Szemán-Tóth Teodóra*: Amiről ritkán beszélünk: hospitalizáció
- 40 *Homolya Dániel*: Kávés és hit
- 42 *Obbágy Lacus*: Szerénység, alázat és kegyelet – Interjú Kristóf „Murphy” Imrével, a LEGOTT Mentőcsoport vezetőjével
- 47 *Laskay Anna*: A név kötelez (Női kerekasztal)
- 48 *Király András*: Hatvanöt év az oltár szolgálatában
- 52 *Homolya Dániel*: Verseny és együttműködés
- 54 *Gerner Attila-Polyákné Tóth Nóra*: Lakatos Laci bácsi 84 éves

■ ÉRTÉK

- 58 *Ivancsó Bazil*: Béke
- 60 *Dobos Klára*: Denevérkolóniák Isten házaiban
- 64 *Legeza József*: Juhász Gyula – Mihály arkangyal (Könyvespolc mellett)
- 66 *Legeza Kata*: Ferdinand (Mozivászon előtt)
- 68 *Terdik Szilveszter*: Szamovolszky Ödön (1878–1914) görögkatolikus szobrász
- 72 Kreatív, nyári ötletek gyerekeknek
- 75 Kukta
- 76 Ez történt – 2018. tavasz
- 78 Egy vers margójára – avagy egy darab történelem
- 80 Móra Ferenc – Himnusz a búzamezőn
- 81 DÍSZPOLGÁR LETT ATANÁZ PÜSPÖK ATYA

MEGJELENT A

GÖRÖGKATOLIKUS SZEMLÉ

KIADÁSÁBAN, A HAJDÚDOROGI FŐEGYHÁZMEGYE,
A MISKOLCI EGYHÁZMEGYE ÉS A NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE
EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL

KIADJA A SZENT ATANÁZ GÖRÖGKATOLIKUS
HITTUDOMÁNYI FŐISKOLA

FELELŐS KIADÓ: DR. VÉGHSEŐ TAMÁS REKTOR

HONLAPUNK CÍME: WWW.GOROGKATOLIKUS.HU
FACEBOOK.HU/SZEMLELETMAGAZIN

A SZERKESZTŐSÉG CÍME:

4400 NYÍREGYHÁZA, BETHLEN G. U. 13–19.

TEL: +36/42-597-600

TERJESZTÉSSEL ÉS MEGRENDELÉSSEL KAPCSOLATOS

INFORMÁCIÓ: KIADVANYOK@SZENTATANAZ.HU

TARTALOMMAL KAPCSOLATBAN:

SZEMLELET@GOROGKATOLIKUS.HU

SZÁMLASZÁM:

10702071-19204893-52300002

(SZENT ATANÁZ GÖRÖGKATOLIKUS HITTUDOMÁNYI FŐISKOLA)

FŐSZERKESZTŐ: KIRÁLY ANDRÁS
FŐMUNKATÁRS: TÓTH TEODÓRA
FOTÓK: BAKOS ZOLTÁN, DOBOS KLÁRA,
GERNER ATTILA, KIRÁLY ANDRÁS,
SZILÁGYI ICUS, ZADUBENSZKI NORBERT,
POLYÁKNÉ TÓTH NÓRA, SZABÓ SÁNDOR,
VARGA B. BERNADETT

ÁRCLAT, TÖRDELÉS: PROJEKT-TEAM DTP STÚDIÓ
NYOMDAI MUNKÁK: IMIPRINT-NYOMDA, NYÍREGYHÁZA

ISSN: 1416-793X

A GÖRÖGKATOLIKUS SZEMLÉ MEGRENDELHETŐ POSTÁN
A SZERKESZTŐSÉG CÍMÉN VAGY ELEKTRONIKUS FORMÁBAN

A KIADVANYOK@SZENTATANAZ.HU CÍMÉN.

RENDELÉSSEL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓ

A SZERKESZTŐSÉG ELÉRHETŐSÉGEIN KÉRHETŐ.

NYÍREGYHÁZA, 2018

Püspökké szentelték Ábel atyát

Százötven évvel ezelőtt Hajdúdorogon volt az első alkalom, amikor a Kárpát-medence magyar ajkú görögkatolikusai összegyűltek azzal az elhatározással, hogy az addig egyházi szláv nyelvű liturgia helyett magyar nyelven imádkozhassák a Szent Liturgia szövegét és saját egyházmegyét állíthassanak fel. Azóta metropolitai egyházzá vált a magyar görögkatolikus egyház három egyházmegyével, mostantól fogva pedig három betöltött püspöki székkal.

A hosszú püspökszentelési szertartást két részben – Máriapócsra és Nyíregyházán – tartották. Szerdán estére, az alkonyati istentiszteletre gyalogosan érkezett Nyíregyházáról Máriapócsra a szentelendő jelölt, aki nemcsak zárandoklattal, hanem négynapos lelki gyakorlat segítségével készült fel lélekben erre a kegyelmi pillanatra.

A vecsernyén Ábel atya magyar és külföldi érsekek, püspökök, szerzetesek, papok, számos közéleti személy, tisztviselő, politikus és hívők sokasága előtt tette le a hitvallásokat.

A hitvallás után valóságos tanításként vésődtek a hívek szívébe is a Szentháromságáról, Krisztusról, isteni és emberi természetéről, és Isten Igéjének megtestesüléséről vallott szavak, melyeket a kinevezett püspök a püspöki szőnyegen, a sason állva olvasott fel. Mivel a hitvalló nem vétett hibát hitvallásában, a szentelő püspök megnyitotta számára a szentelés folytatásához vezető utat. Az éltetés után Ábel atya köszöntéssel és néhány személyes szóval fordult a jelenlévőkhöz.

Másnap, május 10-én Nyíregyházán folytatódott a szentelés. A püspöki hivatalból a Szent Miklós-székesegyházig a Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola tanulóinak sorfala között vonult az érsekekből, metropolitákból, püspökökből, papokból és az asszisztenciából álló egyházi szolgálattevők mintegy kétszáz fős sora.

A szertartás elején Germano Penemote atya, az Apostoli Nunciatúra ügyvezetője bemutatta és felolvasta Ferenc pápa bulláját, melyben Ábel atyát a Nyíregyházi Egyházmegye püspökévé nevezi ki. Az élő adásban is közvetített Szent Liturgia első harmadában, a Szent Liturgia szerves részeként zajlott a tulajdonképpen szentelés. Rangidős áldozópapok a szentélyig kísérték Ábel atyát, ahonnan a szentélyben koncelebráló püspökök vezették tovább: háromszor az oltár körül. Mindháromszor

csókkal érintette az oltár négy sarkát, jelezve, hogy szolgálata szorosan ide kötődik. Ezután letérdelt előtte, s ráhajtotta homlokát. Fejére omofórt teritettek, melyre a három szentelő püspök – Kocsis Fülöp metropolita, Orosz Atanáz miskolci megyéspüspök és Cyril Vasil' érsek, a Keleti Egyházak Kongregációjának titkára – egyszerre helyezte egyik kezét. Másik kezükkel a szentelendő feje fölé Evangéliumos könyvet tartottak, s így mondták el a szentelési imát. A többi püspök atya az apostoli folytonosság jeleként egymás vállára helyezte jobb kezét egészen az oltárig, a szentelendőig. A szentelés után Fülöp metropolita püspöki öltözettel ruházta fel Ábel atyát: szakkoszt, omofórt, panágiát, koronát és pástortbotot kapott a fennhangon énekelt axiosz, azaz méltó akklamáció kíséretében. (A püspöki jelvények jelentéséről *A püspökszentelés szertartása* című írásunkban olvashat bővebben.) A szentbeszédet Fülöp metropolita tartotta, aki Urunk mennybemenetelének ünnepe köré építette gondolatait.

Negyvenhárom éve annak, hogy Nyíregyházán püspököt szenteltek, 1975. február 8-án egyszerre két püspököt is: délelőtt Timkó Imrét, délután Keresztes Szilárdot. 2018. május 10-én Szocska Ábel bazilita szerzetest, a Nyíregyházi Egyházmegye apostoli kormányzóját szentelte püspökké Kocsis Fülöp metropolita, Orosz Atanáz miskolci megyéspüspök és Cyril Vasil' érsek, a Keleti Egyházak Kongregációjának titkára. A szertartáson Erdő Péter bíboros, metropoliták, érsekek, püspökök és papok mintegy kétszázan vettek részt.

A szertartás végén, a főpapi ima után Fülöp metropolita a püspöki trónhoz vezette az újszentelt püspököt, ahol pástortbotot adott a kezébe: a kormányzás jelképét. Erdő Péter bíboros imája, majd Udvardy György pécsi püspök köszöntője után Ábel atya köszöntötte a jelenlévőket, s ismertette püspöki programját, mellyel Jézushoz hasonlóan példát szeretne adni tiszta szívből, jó lelkiismeretből és őszinte hitből. *Szolgálni szeretnék köztetek – hangzottak a felszentelt püspök szavai. – Ha ezt meg tudom valósítani, akkor minden egyéb rám bízott feladatot – legyen az egyházi vagy polgári – helyesen fogok tudni végezni. Mind ezt nem én, hanem a mennyekbe emelkedő, de kegyelmével köztünk lévő Krisztus Istenünk segítségével.*

Papp Tibor atya, Ábel püspök újonnan kinevezett főhelynöke azt kívánta püspökének, hogy *legyen a velünk lévő Krisztus jele*. Méltatása után átadta az egyházmegye papjainak és tagjainak ajándékát, egy pástortbotot.

Az elhangzott beszédek, himnuszok és a Szent Liturgia zárása után a Nyíregyházi Egyházmegye papjai – liturgikus jelentőségű cselekedetként – békecsókkal köszöntötték püspöküket, elfogadva öt előljárójuknak. Legvégül a templom udvarán összegyűlt hívek közé lépve Ábel püspök főpástorként köszöntötte nyáját.

FRANCISCUS EPISCOPUS Servus Servorum Dei

dilecto filio **Abeli SzocKa**, sodali Ordinis Basiliani Sancti Iozaphat, hactenus Administratori Apostolico Eparchiae Nyiregyhazanae, eiusdem electo Episcopo eparchiali, salutem et Apostolicam Benedictionem Pretiosam et vivificam Crucem Christi amplectentem, per quam pro morte datur vita, pro corruptione incorruptio, pro dedecore gloria, cuiusque summa sapientia mundanae sapientiae iactantiam et supercilium stultitiae pedarguit (cfr. Theodorus Studita, Orationes, II: In adorationem Crucis), pastoralis univrsae Ecclesiae officium gerere satagimus, propensum apostolicae Nostrae sollicitudinis studium interponentes, per quod christifidelibus omnia concedamus salutis opportuna. Quapropter, bonum gregis Eparchiae Nyiregyhazanae perpendentes, Pastorem eidem praebere volumus debitum et nihil aptius ergo cogitamus quam ut ad sollicitudinem decurramus tuam, qui, necessitatibus spiritualibus hominum fidelium iam dato opere, par Nobis videris novo huic muneri sustinendo. Proinde, audito consilio Venerabilis Fratris Nostrae Praefecti Congregationis pro Ecclesiis Orientalibus, Apostolica Nostra auctoritate, te Episcopum eparchialem **Nyiregyhazatum** constituimus, debitis concessis iuribus congruisque impositionis obligationibus secundum normas Codicis Canonum Ecclesiarum Orientalium. Quod ad ordinationem episcopalem, ad professionem fidei et ad promissionem obediendae erga Nos et Successores Nostrorum, statutas normas praedicti Codicis servabis, certiores insuper faciens hoc de Nostris decreto clerum et populum Nyiregyhazanum, quos omnes adhortamur, ut, te patrem habentes diligendum, christianae vitae documenta sectantes, veterem hominem, te moderante, exuant et in unum edile, oves Christi, colligantur ad supernas causas destinati. Datum Romae, apud S. Petrum, hoc die septimo mensis Aprilis, anno Domini millesimo duodevicesimo, Pontificatus Nostrae dexte.

Romanae

Franciscus P. S. S. S. S.

Ferenc Püspök, Isten Szolgáinak Szolgálója, kedves Fiának, SZOCSKA ÁBELNEK, a Szent Jozafátról nevezett Bazilita Rend tagjának, a Nyíregyházi Eparchia eddigi Apostoli Kormányzójának, ugyanazon EPARCHIA KINEVEZETT PÜSPÖKÉNEK üdvözlését és apostoli áldását küldi.

Szemünket Krisztus drágalátos és életadó keresztiére emeljük, mely által a halál helyett élet, a romlás helyett romolhatatlanság, a dicstelenség helyett dicsőség fakad, és amelynek legfőbb bölcsessége által a világ bölcsességének kérkedése és az oktalanság gögje meghíusul (vö. Sztudita Szent Theodor, Orationes II, In Adorationem Crucis), apostoli gondoskodásunk segítségével az egyetemes Egyház lelkipásztori hivatalát hordozva eleget teszünk annak a kötelezettségünknek, hogy a krisztushívők számára minden olyat nyújtsunk, ami üdvösségükre szolgál. Ezért, szem előtt tartva a Nyíregyházi Eparchia nyájának javát, serény Pásztorral ajándékozzuk meg őket, és semmi nem tűnik megfelelőbbnek, mint hogy Hozzád folyamodjunk, aki ezen hívek lelki szükségleteit már ismered, és méltónak tűnsz ennek az új feladatnak ellátására. Ezért, meghallgatva tiszteletre méltó Testvérünket, a Keleti Egyházak Kongregációja prefektusának tanácsát, apostoli tekintélyünkkel a Nyíregyházi Eparchia püspökévé nevezünk ki, megadva az ezzel járó kötelezettségekhez fűződő jogokat a Keleti Egyházak Kánonjának Törvénykönyve szerint. A püspökszentelés, a hitvallás letétele és a Nekem és utódaimnak tett engedelmisség ígérete tekintetében tartsd meg az imént említett Törvénykönyv előírásait, és ismerd meg a Dekrétumunkat a Nyíregyházi Eparchia papságával és híveivel, akiket buzdítunk és kérünk, hogy Téged atyjukként szeressenek, a keresztény élet bizonyosságát kövessék, vezetésseddel levessék magukról a régi embert, és mint Krisztus nyája, egyetlen akolba gyűljenek, akik mennyei akolba lépni hivatottak.

Kelt Rómában, Szent Péternél, az Úr 2018. esztendejében,
április 7-én, pápaságunk hatodik évében.

Ferenc pápa

A püspök feladatai, jogai és kötelességei, megválasztásának menete

A KELETI EGYHÁZAK KÁNONJAINAK TÖRVÉNYKÖNYVE SZERINT

A PÜSPÖK VÁLASZTÁSA

- 180. kánon** – Ahhoz, hogy valaki alkalmasnak bizonyuljon a püspökségre, szükséges, hogy:
1. legyen erős hitben, jó erkölcsben, jámborságban, a lelkekért való buzgóságban és józan belátásban kiváló;
 2. legyen jó híre;
 3. ne kösse házassági kötelék;
 4. legyen legalább harmincöt éves;
 5. legyen legalább öt éve az áldozópapi rendben;
 6. legyen valamely szent tudományban doktor vagy licenciátus, vagy legalább jártas.
- 168. kánon** – A hierarchák tanácsa – titoktartás mellett – legalább három alkalmas jelölt nevét terjeszti föl az Apostoli Szentszékhez. Az Apostoli Szentszék döntését a metropolita titoktartás terhe mellett közli a kiválasztott személlyel.
- 187. kánon** – 2. §. A jelölt püspökké szentelése előtt tegye le a hitvallást, továbbá a római pápa iránti engedelmességi ígéretet.
- 188. kánon** – A püspökségre emelendő személy köteles az apostoli kinevezési levél kézhezvételétől számított három hónapon belül püspökké szenteltetni magát, négy hónapon belül birtokba venni eparchiáját.

AZ EPARCHIÁS PÜSPÖKÖT AZ EPARCHIA KORMÁNYZÁSÁBAN SEGÍTŐ SZERVEK (235–278. KÁNON)

- **eparchiai gyűlés** (helynökök, ökonómus, tanácsosok, szeminárium rektora, esperesek, minden kerület egy parókusa, papi szenátus tagjai, fődiakónusok, monostorok előljárói, pasztorális tanácsok küldöttei, világi küldöttek)
- **eparchiai kúria** (helynökök, ökonómus, gazdasági tanács, irodaigazgató, eparchiai bírák, jegyzők, püspöki hivatal dolgozói)
- **főhelynök, helynökök**
- **irodaigazgató, jegyző, levéltáros**
- **ökonómus** (gazdasági vezető, kincstárnok), gazdasági tanács
- **papi szenátus** (az áldozópapságot képviselő, a püspököt tanácsaival segítő papi csoport), püspöki tanácsosok
- **konzultori testület** (klerikusokból és a püspök által kijelölt világiakból álló tanácsadói testület)
- **pasztorális tanács** (klerikusokból, szerzetesekből és a püspök által kijelölt világiakból álló, lelkipásztori munkával kapcsolatos tanácsadói testület)
- **esperesek** (olyan áldozópapok, akiket a püspök nevez ki a több parókiából álló esperesi kerületek élére)

AZ EPARCHIÁS PÜSPÖK

- 177. kánon** –
- 1. §** Az eparchia (egyházmegye) Isten népének egy része, amely az áldozópapság együttműködésével lelki gondozás céljából a püspökre van bízva, hogy így pásztorához ragaszkodva és általa az evangélium és az Eucharisztia révén a Szentlélekben összegyűjtve részegyházat alkosson, amelyben valóban jelen van és működik Krisztus egy, szent, katolikus és apostoli Egyháza.
 - 2. §** Az eparchiák létrehozására, módosítására és megszüntetésére egyedül az Apostoli Szentszék illetékes.
- 178. kánon** – Az eparchiás püspök, vagyis akire egy eparchiát bízta lelki gondozás céljából, mint Krisztus helytartója és követe kormányozza azt; a hatalom [pedig], amellyel Krisztus nevében személyesen él, rendes, saját és közvetlen [hatalom], bár gyakorlását végső soron az Egyház legfőbb hatósága irányítja, és az az Egyház vagy a krisztushívők hasznára tekintettel bizonyos korlátok közé szorítható.

AZ EPARCHIÁS PÜSPÖK JOGAI ÉS KÖTELEZETTSÉGEI

165. kánon – Köteles személyesen részt venni a hierarchák tanácsában.

190. kánon – Az eparchiát minden jogügyletében ő képviseli.

191. kánon – Feladata, hogy a rábízott eparchiát törvényhozói, végrehajtói és bírói hatalommal kormányozza.

192. kánon

1. § Lelkipásztori feladatának gyakorlása során gondoskodik az összes rábízott krisztushívőről, bármilyen korúak, állapotúak, nemzetiségűek vagy sajátjogú egyházhoz tartozók legyenek, akár az eparchia területén laknak, akár csak ideiglenesen tartózkodnak ott; apostoli lélekkel figyeljen azokra is, akik életkörülményeik miatt nem részesülhetnek eléggé a rendes lelkipásztori gondozásban, továbbá azokra, akik felhagytak a vallás gyakorlásával.

2. § Különleges módon ügyeljen rá, hogy a gondjára bízott összes krisztushívő támogassa a keresztények közötti egységet az Egyház által jóváhagyott alapelvek szerint.

3. § Legyenek kedvesek előtte az Úrban a nem megkereszteltek, és gondoskodik róla, hogy az egyházi közösségben élő krisztushívők tanúságából számukra is felragyogjon Krisztus szeretete.

4. § Különös gondoskodással kísérezze az áldozópapokat, hallgassa meg őket, mint segítőtársait és tanácsadóit, védelmezze jogukat, és gondoskodik arról, hogy kötelezettségeiket teljesítsék, s álljanak rendelkezésükre azok az eszközök és intézmények, amelyekre lelki és szellemi életük fejlesztéséhez szükségük van.

5. § Az eparchiás püspök a jog szabályai szerint gondoskodik a klerikusok és – ha házasságban élnek – családjuk megfelelő megélhetéséről, valamint megfelelő nyugdíjáról és társadalombiztosításáról, egészségügyi ellátásáról.

194. kánon – Méltóságokat ruházhat a neki alárendelt klerikusokra.

195. kánon – Támogassa a papi, diakónusi, monasztikus szerzetesi és a megszentelt élet

egyéb intézményeinek tagságára szóló, valamint missziós hivatásokat.

196. kánon – Köteles gyakori személyes prédikációval előadni és megvilágítani a krisztushívőknek azokat a hitigazságokat, amelyeket hinniük és erkölcsi életükben alkalmazniuk kell; arról is gondoskodik, hogy gondosan megtartsák a jog előírásait Isten ígéjének szolgálatáról, különösen a homiliáról és a hitoktatásról, hogy így mindenkinek átadják az egész keresztény tanítást. Határozottan védelmeznie kell továbbá a hit teljességét és egységét.

197. kánon – Köteles szeretetben, alázatosságban és egyszerű életvitelben példát adni a szentségre. Mindenáron igyekezzék előmozdítani a krisztushívők életszentségét, mindenképp a maga hivatása szerint, és mivel főként ő Isten misztériumainak kezelője, törekedjék arra, hogy a gondjára bízott krisztushívők a szentségek kiszolgáltatása és különösen az Isteni Eucharisziában való részesedés által növekedjenek a kegyelemben, valamint hogy teljesen megismerjék és megéljék a húsvéti misztériumot, hogy így egy Testet alkossanak Krisztus szeretetében.

199. kánon – Mint az egész liturgikus élet irányítója, előmozdítója és őre a rábízott eparchiában, ügyeljen rá, hogy ezt a lehető leginkább ápolják, és az adott sajátjogú egyház előírásai, valamint törvényes jogszokásai szerint szervezzék meg. Gondoskodik róla, hogy saját székesegyházában a zsolozsmának legalább egy részét végezzék el, akár naponta is, az adott sajátjogú egyház törvényes jogszokásai szerint; ugyanígy arról is, hogy vasár- és ünnepnapokon, valamint a főbb ünnepeken és azok vigiliáin a lehetőségekhez képest minden parókián végezzék a zsolozsmát. Ő maga gyakran vezesse a székesegyházban vagy más templomban a zsolozsmát, különösen a parancsolt ünnepeken és más ünnepeken, amelyeken a nép jelentős része vesz részt.

200. kánon – A saját eparchiájának határán túl csak az illetékes eparchiás püspök beleegyezésével végezhet olyan szent cselekményeket, melyeket a liturgikus előírások szerint főpapi jelvényeit felöltve kell végeznie.

201. kánon – Köteles előmozdítani az egyházfegyelmet, sürgetni az egyházi törvény és a törvényes jogszokások betartását.

203. kánon – Támogassa és hangolja össze eparchiájában az apostolkodás összes művét, sűrűsse és segítse a krisztushívőket, hogy vegyenek részt azokban, valamint támogassa lelki célú társulásaikat.

204. kánon – Köteles az eparchiájában lakni, s azt egy hónapnál tovább nem hagyhatja el.

205. kánon – Köteles az eparchiáját évente részben vagy egészben kánonilag meglátogatni.

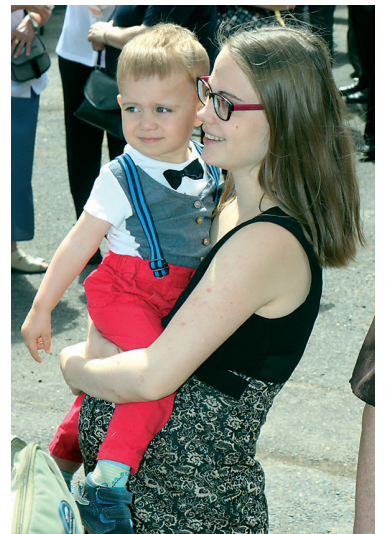
206. kánon – Köteles minden ötödik évben jelentést tenni a metropolitának és a Szentszéknek a rábízott eparchia állapotáról.

208. kánon – Köteles minden ötödik évben – lehetőleg a metropolitával és a metropólia többi püspökével – Rómába látogatni, hogy megadja a tiszteletet Szent Péter és Pál apostol küszöbének, és hogy megjelenjék a pápa előtt, aki Szent Péter utóda az egyetemes Egyház fölötti primátusban.

209. kánon – A római pápáról a vele való teljes közösség jeleként az Isteni Liturgiában és a zsolozsmában a liturgikus könyvek előírásai szerint mindenki előtt meg kell emlékeznie, és gondoskodnia kell arról, hogy ezt az eparchia többi klerikusa is hűségesen megtegyje. Ugyanígy az eparchiás püspökről az Isteni Liturgiában és a zsolozsmában a liturgikus könyvek előírásai szerint minden klerikusnak meg kell emlékeznie.

210–211. kánon – Ha betöltötte hetvenötödik életévét, illetve betegsége miatt vagy más súlyos okból kevésbé alkalmassá vált hivatalának ellátására, szíveskedjék benyújtani hivataláról való lemondását. Ha hivataláról való lemondását elfogadták, az általa kormányzott eparchia emeritált (kiérdemesült) püspökének címét kapja meg, méltó megélhetéséről a hierarchák tanácsának kell gondoskodnia.

A KELETI KÓDEX, teljes nevén a KELETI EGYHÁZAK KÁNONJAINAK TÖRVÉNYKÖNYVE („Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium”, CCEO) Szent II. János Pál pápa által 1990. október 18-án kiadott törvénykönyv, mely a Szentszékkel teljes egységben lévő keleti katólikus egyházak, azok klerikusainak és híveinek jogait és kötelességeit foglalja magában 30 fejezetben és 1540 kánonban.

A püspökké szentelés szertartása

A jó pásztor evangéliumi példája szerint a pásztorok minden bárányával kapcsolata van. Ismeri őket, hallgatják szavát, ő pedig életét adja értük. Ez a kép köszönt vissza a püspökszentelés egyik imájában:

„TE URUNK, TEDD E SZOLGÁDAT IS,
KI A FŐPAPI KEGYELEM
SÁFÁRÁNAK BIZONYULT,
A TE IGAZI PÁSZTOROD
KÖVETŐJÉVÉ,
AKI ÉLETÉT ADJA JUHAIDÉRTI”

A püspökszentelés szertartásával az ősi elgondolás szerint a püspök „eljegyzésre lép” egyházmegyéjével, ebből fakadóan annak minden tagjával effajta szeretetkapcsolatba kerül. A szeretetnek és a közösségnek, így az egyházi hierarchiának is – teológiai elgondolás szerint – ösmintája maga a Szentháromság. Nem véletlen, hogy a 2. században Antiochiai Szent Ignác a püspök szerepét nemcsak Krisztussal azonosítja, hanem az Atyához is hasonlítja: ő megjeleníti az Atyát, ugyanaz a szerepe az Egyház közösségében, mint az Atyának a Szentháromságban. Később a püspök személyének szimbolikus jelentőségtartalma fokozatosan bővül, a liturgiamaғыarázatokban ez jól nyomon követhető: a liturgikus ténykedésekben ő „maga Krisztus”; a köztudatban pedig rögzül, hogy „az apostolok utóda”.

Az apostoli időktől kezdődően lényeges a tanítás (teológia) és a liturgikus tapasztalat egysége. A tanítás benne rejlik az Egyház liturgiájában, evidencia ez a püspökké szentelés szertartásának mozzanataiban is.

Valamennyi szent rend kiszolgáltatásának rítusában alapelv, hogy **a kéz föltétele (khirotónia) milyen tartalommal és a templom mely meghatározott helyén történik meg.** Ezt a kézföltételt „megerősítő védelem”-ként is értelmezték a korai századokban. Ami lényeges kitétel: **a Szentlélek átadására mindig a szentélyben (az „oltárban”) kerül sor.**

A nagyobb szent rendekre (diakónus, pap, püspök) való felszentelések szertartásának alapszerkezete lényegében megegyező, a jezsuita Hanssens ezt a „külső egyszerűség” névvel illeti. A szentelés liturgikus mozzanatainak

URUNK MENNYBEMENETELE
ÜNNEPÉN, 2018. MÁJUS 10-ÉN
SZOCSKA A. ÁBEL TESTVÉRT,
BAZILITA SZERZETES PAPOT,
A NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE
APOSTOLI KORMÁNYZÓJÁT
PÜSPÖKKÉ SZENTELTÉK.

E JELES NAPRA TEKINTETTEL MOST A
PÜSPÖKSZENTELÉS SZERTARTÁSÁNAK
NÉHÁNY MOZZANATÁHOZ FÜZÜNK
LITURGIKUS KOMMENTÁRT,
KÖSZÖNTVE A NYÍREGYHÁZI
EGYHÁZMEGYE ELSŐ
MEGYÉSPÜSPÖKÉT.

NYÍREGYHÁZI
EGYHÁZMEGYE

némelyikében vannak apróbb eltérések a keleti egyházak (jeruzsálemi, görög, orosz, román stb.) gyakorlatában, néhol erre utalunk is.

A püspökké szentelés szertartása **a bemutatással és a hitvallások letételével kezdődik.** Ezek a mozzanatok a szentelési cselekmény egészét tekintve szervelesen a Szent Liturgiához tartoznak, ám esetenként kettéválaszthatják, az előző estére helyezve, a kezdő mozzanatokot.

Az első apostoli kánon óta írásban is rögzült, hogy a szentelést három másik püspöknek kell végeznie, akik (vagy még többen is) a szentély ajtaja előtt trónon ülnek, középen a szentelés vezetőjével. Ez „annak a látható jele, hogy a többi helyi egyház elismeri ennek a püspöknek és egyháznak... apostoli hitét”.

A diakónus fennhangon mondja: **„Figyelmezzünk!”** Ez egy parancsfelkiáltás, ami mindhárom nagyobb egyházi rend kiszolgáltatásának elején fellelhető. Szerepe: **jelzi a szentelés cselekményének kezdetét, és felszólít annak teljes elvégzésére.**

A rangidős pap (ősi leírás: „az írásban legjárta”) **bemutatja** a megválasztott és megerősítést nyert szerzetes papot, akit **két pap a földre helyezett (vagy a templom padlójára festett) sas farkáig vezet fel.** A kezében tartott hitvallást belehelyezi a diakónus által felnyitott Evangéliumos könyvbe. A felszentelő püspök kérdése és a rá adott válasz után a szentelendő a nicea-konstantinápolyi hitvallást mondja.

A szentelő püspök áldását követően a papok **a sas testének közepéig** vezetik fel őt, aki az újbóli bemutatást követően a második püspök felszólítására megvallja hitét Isten három személyének sajátágairól.

Újfennt áldást nyerve a papok a sas **fejéig** vezetik tovább, és a másik társszentelő kérdésére a harmadik hitvallás elmondása következik Krisztusról, az ő személyéről, természetéről, akaratáról.

A hitvallások tömör foglalatát jelentik az Egyház egész hitrendszerének, mely az első egyetemes zsinattól az ikonrombolás befejezéséig időnként nagy harcok révén kristályosodott ki. A szentelendő elmondja, miben hisz, és mintegy „esküt tesz” ennek továbbadására. **A sas jelképezi** a püspöki rend hármasságát és méltóságát; a tanítás magasztosságát, teológiai magasztát és világosságát; a püspök hatalmát, az állandó rajta állás pedig a püspököt sasként hordozó angyali rendeket és a mennyei Jeruzsálemba való repülést. Egyedül a főpapnak van joga ezen állni, a szolgáló papok sem léphetnek rá.

Végül a szentelő főpap áldásával előlépteti a jelöltet, és a papok éltetik a megválasztott püspököt. Az „Éljen soká” éltetés a 4-5. szá-

zadtól használatos, Szózomenosz tudósítása alapján elsőként az alexandriai nagy földrengés után a „mindenek Királyának” dicsőítésére zengték, később pedig Konstantinápolyba átkerülve a császárt a koronázás és trónfoglalás napján éltették így, mint uralkodásának „születésnapján”, a püspököt pedig a szentelése napján (vö. Leó pápa, Szent Agoston utalásai) és annak évfordulóján, mely kifejezi a főpap és nyája egymáshoz kötődését.

A pápai kinevezőbullát a Szent Liturgia elején olvassák fel.

A püspökké szentelésre a Szent Liturgiában a Háromszorszent ének után, még az apostol felolvasása előtt kerül sor. Ennek főbb mozzanatai:

1. A „Szent Isten” befejeztével a szentelő püspök leül az oltárasztal elé helyezett trónra. Két pap a „Parancsolj”, „Parancsoljatok”, „Parancsolj velem, szent atyám” fennhangok kíséretében a királyi ajtóig vezeti a három meghajlástevő szentelendőt (aki levette mitráját), ott átveszi tőlük két püspök, és a tropárok éneklése („Dicsőült szent vértanúk...”; „Dicsőség néked, Krisztus Isten...”; „Izaiás, örvendj...”) alatt **háromszor körbevezetik az oltáron. Megcsókolja annak sarkait, és a szentelő püspök kezében az első kör végén a keresztet, majd az epigonátiót, végül az omofóriot. (A jeruzsálemi egyházban mindháromszor elsőként az Evangéliumot és az oltárt csókolja meg, és úgy indul körbe annak sarkaihoz, majd az oltár megkerülése közben, trónon ülő szent-**

telője elé érve térdre ereszkedik, megcsókolja epigonátióját, aki háromszor a kereszt jelét rajzolja fejére. A román ortodox gyakorlatban a szentelendő nagy metániákat tesz szentelője előtt.) Areopagita Dénes óta világos, hogy a szent rendre jelöltet az oltárig odavezetik, kifejezve, hogy nem magától odalépő önjelölt, hanem Isten hívta erre a szolgálatra. Az oltárhoz közeledés majd az ezt követő odatérdelés ábrázolja, hogy a szentelendő egész életét teljesen Istennek rendeli alá.

2. A szentelendő az oltárhoz térdel, és fejét az oltárra tett kezeire hajtja. A szentelő ráhelyezi fejére az omofóriot, jobbját és a nyitott Evangéliumos könyvet, amelyet a két másik társzentelő püspök tart. A mögöttük álló püspökök egymás vállaira teszik kezüket. A 4. század végi Apostoli Konstitúciók már tanúskodik a nyitott Evangéliumos könyv fejre helyezéséről, ott ez még két diakónus feladata. Nikolskij „Ustav”-ja szerint úgy helyezik rá az Evangéliumot, hogy annak betűje a szentelendő fejére essen. Néhány leírásban a szentelő püspök jobbját is úgy teszi a szentelendő fejére, hogy eközben két hüvelykujja szintén kereszt alakot mutasson. Az orosz előírásban maga a szentelendő is kereszt alakban fekteti kezeit az oltárra, és így hajtja rá a fejét.

Fontos annak kifejezése is, hogy a felszentelt a püspökök testületének tagjává válik, ezért szükséges a kollegiális cselekvés a szenteléshez, melynek egyik jele, hogy a jelen lévő püspökök egymás vállát érintik az „apostoli folytonosság” jeleként.

3. „Figyelmezzünk” – éneklé a diakónus. „A római Apostoli Szék választására és helybenhagyásával” bevezető szöveg után következik „Az isteni kegyelem...” kezdetű szentelő imádság. Ebben bejelentésre kerül, hogy az isteni kegyelem az illetőt milyen fokozatra szenteli.

4. Az „Uram, irgalmazz” háromszori éneklésekor – míg a püspökök az Evangéliumos könyvet tartják – a szentelő háromszor keresztet vet a szentelendő fejére, visszahelyezi jobb kezét, és **egy hosszabb Lélek-hívó imádságot mond. A keresztjellel való háromszori megpecsételés rávilágít a testi kívánságok megfékezésére és az Istent követő életmódra. Az „Amen” után egyik püspök a nagy ekténiát éneklé. (Van olyan leírás, mely szerint ennek idejére akár egy pap és egy diakónus is átveheti az Evangéliumos könyv megtartását, melyet a következő imára a két püspöknek majd újra átadnak. Az Ustavban az ekténiáról az szerepel, hogy ezt az imádságok alatt valaki a főpapok közül csendben mondja.) Hangsúlyos, hogy mindig olyan szolgálattelvő éneklé ezt a könyörgéssorozatot, akinek rendjével azonos méltóságra emelkedik a szentelendő, vagyis diakónusszentelés esetén diakónus, papszentelés esetén pap, püspökszentelésnél pedig püspök éneklé a könyörgéseket.**

5. Következik a másik, hosszabb Lélek-hívó imádság, miközben a szentelő jobb keze továbbra is a szentelendő fején pihen. Ennek végeztével az Evangéliumos könyvet az oltárasztalra helyezik vissza, a püspökök elengedik egymás vállát, az újszentelt föláll, leveti felonját, és a királyi ajtóban, a nép felé fordulva helyezkedik el.

minthogy az eltévedt báránra utal, akit az Üdvözítő vállára vett – tudniillik a mi természetünket –, és mivel ő a mennyből szállott alá, testet öltött, és mert ő maga is Báránynak nevezetik, mely érettünk megöletett.” Két formája alakult ki: „kis” és „nagy” omofóron, melyet meghatározott rend szerint viselnek a Szent Liturgián. Előbbi jelentősebb, ezt a püspök a liturgián kívül minden egyéb szertartáson viseli, pótolva ezzel a teljes főpapi öltözetet. Az alján lévő három vízszintes csík kifejezi az egyházi rend hármas fokozatát, illetve rangjelző is, emlékezteti viselőjét a rábizottakról való gondoskodásra és az ő felügyeletükre.

4. Enkolpion (panágia): Az Istenszülőt ábrázoló medál. A mindennapokban, amikor a főpap nyakában viseli, az Istenszülő szolgálójaként jelenik meg, aki növeli az Ő dicsőségét az Egyházban és jelentős szerepét az emberek üdvözítésében. A hitben való állhatatosság jelképe.

5. Korona (mitra): A püspök díszes fejfedője, a tetejét mindig kereszt ékesíti. Jelképe sége sokrétű. „Talán hasonlatként viselik, emlékeztetve a mi Urunk töviskoronájára vagy a sírkendőjére, amit a fejére tettek” – mondja Tesszalonikai Simeon. Jelöli Krisztus kormányzó és uralkodói hatalmát. Az istenfélelem ismertetője és a méltóság díszé, valamint a győzelem jele (vö. Jel 4,4).

6. Pásztorbot: A bölcsesség szimbóluma, jelzi a főpásztori hatalmat. A felső végét kereszt díszíti, amit két oldalról egymással szembenező kígyófej (két egymásba tekeredő kígyó) vesz

A szentelési imádságokról összefoglalóan elmondható: „Az isteni kegyelem...” formula akár egy nyitánynak is tekinthető, mely a két másik imával egy egységet képez. Trembelas megállapítása így kézenfekvő: a Szentlélek lehívása „az egész szertartáson, és főként az imákon végigvonul”. A rendkívül kiemelt szövegeket több keleti egyházban nem éneklék, hanem hangosan olvassák, igaz ez a szentelési imák keleti gyakorlatára is.

6. Az imádságok után az újszentelt egyenként megkapja a püspöki méltóság ruhadarabjait (megcsókolva azokat és szentelője kezét, az Ustav szerint minden főpaphoz odaviszi, és áldást kér tőlük), mindegyiknél az „Axiosz” (azaz: 'Méltó') felkiáltással, melyet a papság és a hívek háromszor megismételnek. Ez a közfelkiáltás az egyedüli maradványa annak az ősi gyakorlatnak, amikor a hívek is részt vettek a püspökválasztás feladatában. Egyes keletiek véleménye szerint ennek hiányában maga a szentelés is érvénytelen. Néhány egyházban ez a felkiáltás nemzeti nyelven is elhangzik. A felöltöztetés a szentelési imák tartalmát világítja meg és értelmezi a hívek számára.

Magazinunk korábbi számában már részletesen ismertettük a püspöki ruhadarabokat és a főpapot megillető egyéb öltözeteket és tárgyakat, továbbá ezek jelentéstartalmát. A püspökszentelés alkalmából csak röviden elevejtjük fel a ruházat szimbolikáját:

1. Szakkosz: Díszes főpapi öltözet; azt a ruhát jelképezi, melyet Krisztusra adtak perében a gúny jeleként. Bűnbánatra és alázatra szólít fel.

2. Epigonácion: Az Ef 6,17 alapján a lelki kardot jelképezi, valamint Isten Igéjét; bemutatja az erényt; Krisztus erejét és győzelmét szimbolizálja. A püspököt bátorságra inti a hit erélyes védelmében.

3. Omofóron: A püspök rendi jelvénye. Jelképezi az emberi természetet, mint eltévelyedett bárányt, amely után a Megváltó a földre, ennek megkeresésére sietett (vö. Lk 15,4–5). Tesszalonikai Simeon szerint „jelképezi az Ige érettünk történet megtestesülését és a Szűztől való emberré válását. Ezért is van gyapjából,

a nagybemenetnél a vezető főpap veszi át a diszkoszt, és az újszentelt főpap a kelyhet. Áldozásnál pedig a vezető főpap adja át a papoknak Krisztus Testét és az újszentelt főpap a kelyhet.

A Szent Liturgia végén kap helyet a beiktatás, az intronizáció. Ekkor a metropolita a püspöki trónhoz vezeti az újszentelt püspököt, aki elfoglalja trónját. Tartalmas imádság keretében kezébe kapja a pásztorbotot:

*„Vedd a pásztorbotot, hogy legeltesd
Krisztusnak rád bízott nyáját.
Azoknak, akik engedelmeskednek neked,
legyen támaszuk és védelmük,
az engedetlenné és szemtelenné
számára pedig legyen fenyítő bot
és nevelő pálca.”*

Mindezek után a szentélyben a magas trónhoz vonulnak, ahová elsőként az újszentelt ül le. Ez a „mennyei trón” képe, az itt elhelyezkedő főpap **Krisztusnak az Atya jobbán való ülését**, az ő **visszatérésébe vetett hitet jelképezi**, és a püspök **kormányzói hatalmát és atyai jóságát ábrázolja**.

Ettől kezdve az újszentelt püspök vezeti tovább a Szent Liturgiát. Hippolütosz óta érvényben lévő szokás, hogy az új főpap vezeti tovább a szertartást annak jeleként, hogy innentől kezdve már eleget kell tennie e hivataltól fakadó feladatainak. Az Ustav szerint

Az Ustav szerint az intronizáció cselekménye mozzanatokban gazdagabb: az újszentelt püspök (az oltárban a többi püspök is) leöltözik, az ambonra kimennek, és eztán kapja meg a pásztorbotot, a mandiaszt, a klobukot, a csotkit, majd az ambonról a pásztorbotot bal kézben tartva két kézzel megáldja a népet.

Első főpapi beszédét követően az új püspök fogadja a köszöntéseket, és az elbocsátót követően békecsókot vált egyházmegyéje papjával.

körül. A kígyók az Egyház ellenségeit jelölik, a püspök hatalmát pedig a kereszt jelzi, mert ő „a hit öre”. A két kígyó evangéliumi forrása az okosságára felhívó Mt 10,16, illetve a rézkígyó említése a Jn 3,14–15. versekben. (Létezik egy másik, egyszerűbb formája is, melyet a főpap a liturgikus szertartásokon kívül használ.)

Miután az újszentelt a pásztorbotot is átvette, azt a segédkezőknek adja, ő pedig a dikirionnal és trikirionnal megáldja a népet. A kétágú gyertyatartó Krisztus isteni és emberi természetét, a háromágú pedig a Szentháromságot szimbolizálja.

Amennyiben itt éltetést („Éljen soká”) énekelnek, akkor az újszentelt békecsókot vált szentelőjével és a jelen lévő püspökökkel. Ha itt külön nem éltetik, a Hitvallás előtt teszi ugyanezt. Ezzel kifejeződésre jut, hogy a püspök az Egyház közösségébe szenteltetett, s ebben a közösségben az Istennel való egységre kell törekednünk. Megjeleníti a főpapok kölcsönös szeretetének örömét is.

Fülöp metropolita homíliája a püspökszentelésen

Krisztusban szeretett testvéreim!

Ma és az elkövetkező napokban sokat mondjuk, énekeltük ezt a zsoltárverset: „Emelkedj föl az egekbe, Isten, és a te dicsőséged az egész földön!” Talán furcsa, hogy ezt imádkozzuk, mintegy biztatva Urunkat, hogy emelkedjék, távolodjék tőlünk, akik itt vagyunk, itt maradunk a földön. Az apostolok magatartása azonban megtanít minket, hogyan értelmezzük helyesen ezt a fölemelkedést.

Jézus a szemük láttára, áldásadás közben az égbe emelkedett. Jóllehet, eltűnt a szemük elől, ők mégis nagy örömmel tértek vissza Jeruzsálembe. Az emmauszi tanítványok is hasonlót élhettek át. Eleinte szomorúak voltak, jóllehet, Krisztus ott lépdelt mellettük, csak nem ismerték föl; amikor azonban eltűnt a szemük elől, akkorra már csordultig telt a szívük, és nagy örömmel visszatértek Jeruzsálembe. Amíg a maguk gondolataiban voltak elmerülve, addig szomorúság gyötörte őket. Mikor pedig fölismerték őt a kenyértörésben, már nem volt fontos, hogy a szemükkel is lássák, már tudták, hogy nem hagyja el őket, tudták, érdemes visszatérni a tanítványokhoz, mert ott is övele fognak találkozni.

Így tértek vissza az apostolok is a hegyről, ahová Jézus rendelte őket, mert tudták, ahová mennek, ott fognak vele újra találkozni, tudták, hogy nem hagyja el őket. Mennyire más volt ez a bizonyosság számukra, mint az előző időkben, amikor még együtt jártak-keltek vele Galileában, Júdeában. Akkor a szemük előtt volt, de mégsem volt hozzájuk annyira közel, mint most, amikor eltűnt a szemük elől. Természetes volt számukra, hogy Jézus ott van velük. Nem sokat gondolkodtak azon, hogy meddig van még közöttük a Mester, s hogy mi lesz ennek a vége.

Most azonban tudják, hogy ezentúl másként lesz. Ezt kellett megértenie Mária Magdolnának is, aki a föltámadás után szerette volna átkarolni Jézus lábát, mint annak előtte, de ekkor Jézus már nem hagyta neki. Még nem mentem föl az Atyához – mondta –, de menj az én testvéreimhez, és mondd meg nekik: Fölmegyek az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz, az én Istenemhez és a ti Istenetekhez. Jézus tehát fölment az Atyához, s ekkorra már megértették, hogy ez nem távozó emelkedés. Tudták, hogy ha az Atyánál van, ez azt jelenti, hogy velük is van. A Szent Liturgiában épp a legszentebb pillanatokban fejezzük ki ezt imádságban. A pap a szentáldozás előtt kitárt karral így imádkozik: „Úr Jézus Krisztus, mi Istenünk... ki a magasságban az Atyával együtt ülsz, s velünk itt láthatatlanul jelen vagy, hatalmas kezeddél méltóztassál nekünk átadni legtisztább testedet és drága véredet...”

A tanítványok tehát nagy örömmel tértek vissza Jeruzsálembe, és összegyűltek az emeleti teremben. Ott, ahol annak idején Jézus odaadta magát nekik eledelül. Nagy örömmel tértek ide vissza, a ke-

nyértörés színhelyére. Ebben most már az emmauszi tanítványok tapasztalata is benne volt, hogy ha nem is látták, de tudták, hogy itt van velük. Hittek Jézus ígéretében, hogy nem hagyja el őket, velük lesz a világ végezetéig. Hittel és bizalommal vártak Jeruzsálembe, amíg be nem teljesedik az Atya ígérete, amit Jézus továbbított nekik: „...amikor leszáll rátok a Szentlélek, erőben részesültök, és tanúságot tesztek majd rólam Jeruzsálembe, meg egész Júdeában és Szamariában, sőt egészen a föld végső határáig.”

Ezzel a bizonyossággal élve egészen másként hat az ima: Emelkedj föl az egekbe, Isten! Hisz nyilvánvaló immár, hogy ez az emelkedés nem távolodás. Ha mi a földön vagyunk is, ő meg az égben, akkor is közel maradunk egymáshoz. Sőt, az ő emelkedése így a mi emelkedésünk is. Az Istennek szóló buzdítás valójában a magunk emelkedésének a vágyát fejezi ki. Ő emelkedik, s vele együtt mi is szeretnénk emelkedni. A mennybemenetel ünnepe a mi fölemelkedésünk is. Beteljesült Jézus földi munkálkodása, amelyben azért jött le a földre, hogy minket fölemeljen magával a mennybe.

Emelkedj föl az egekbe, Isten...

KEDVES TESTVÉREIM!

E zsoltárversnek ma különös jelentősége van itt, ebben a nyíregyházi székesegyházban. Isten emelkedése az ő titokzatos testének, az Egyháznak is emelkedése. Ma az Egyház egy szerzetes papot a püspöki székbe emel. Ábel atya eddig is már kormányzója volt az egyházmegyének, de máttól fogva a papi rend teljességével

Emelkedj föl az egekbe, Isten, és a Te dicsőséged az egész földön!

rendelkezik. Ő maga szenteli a további papokat és diakónusokat, emeli egyházának erejét és fényét. Eddig is irányított, de most már az irányítás mellett a megszentelés lesz a legfőbb feladata. Ez az igazi emelkedés, amely a szentség útján vezet fölfelé. Ez sokszor egyáltalán nem látható. Sőt, sokszor éppen akkor van emelkedés, amikor azt az emberi szemek nem érzékelik. Krisztus is eltűnt az apostolok szeme elől, de ez már egyáltalán nem szomorította őket, mert tudták, hogy nem hagyja magukra őket. A püspöki rangra emelkedés legfőbb része szintén láthatatlan. Bosco Szent János álma szól erről beszédesen. Egyik alkalommal saját magát látta, amint egy rózsaligetben sétál. A kerten kívül lévők csodálták, milyen nagy kitüntetés ott járkálni az illatos virágok között! De rajta kívül senki nem tudta, hogy közben a rózsák tövisei tépik, sebzik a bőrét. A püspöki méltóság is kívülről igen magasztosnak, emelkedettnek tűnik, ám aki benne lépdel, csak az tudja, milyen sebeket kell eközben hordoznia.

Ábel atya tehát az Úr Jézus mennybemenetelének ünnepén lép a püspöki trónra. Krisztussal együtt emelkedik ő is. Át fogja élni azt, hogy Krisztus eltűnik a szeme elől, de ha az apostolok útját követi, akkor ez nem elkseríti, hanem még inkább megerősíti az örömben, hogy Krisztus nem hagyja el. S az ő örömben való megerősödése, az ő Krisztussal való együtt emelkedése hozhatja meg az egyházmegye papjainak és híveinek is az emelkedést. Nem feltétlenül látványos, az emberi tekintetek előtt is látható emelkedés lesz ez. Vagy lehet, hogy néha annak tűnik, de nem biztos, hogy akkor lesz az igazi belső emelkedés. Éppen ezért érdemes elszakadni a látványtól, a látványosság keresésétől. Keleti egyházunknak, bár

igen sok gyönyörű eleme van, az igazi gazdagsága belül van, sokszor láthatatlanul. Ahogy a zsolttáros is mondja: „A király leányának minden dicsősége bent van a szívében, arannyal szegélyezett sokszínű öltözetében” (Zsolt 44,15). A mi egyházunk ez a királyleány, melyet sokszínű öltözet ékesít, de igazi szépsége a szívében van.

Igen, a mai napon azt érezzük, hogy emelkedik az egyházunk. Püspökeinek száma, legalábbis az utóbbi időkben, eddig nem látott mértékben emelkedett. De nyilván nem ezt a gyarapodást kéri számon tőlünk az Isten. Illetve azzal kell számot vetnünk, hogy „aki sokat kapott, attól sokat is követelnek” (Lk 12,48). Be kell látnunk, hogy nagyon sokat kaptunk. Nagyon köszönjük Istennek ezt a mai napot, mely kicsiny magyar görögkatolikus egyházunk emelkedett ünnepe, csodálatos emelkedése. Köszönjük püspök testvéreinknek, hogy ilyen nagy számban eljöttek velünk ünnepelni. Köszönjük a híveknek, hogy ilyen sokan együtt imádkoznak ma velünk. De mindenekelőtt nagyon köszönjük a mennybe emelkedő Istenünknek, hogy éppen Ábel atyát ajándékozta nekünk, akit leginkább szerénységéről, belső gazdagságáról ismerünk. Aki maga is szereti az Egyház szépségét, de tudja azt, hogy ez csak az aranszegély, amely csupán jelzi a belső gazdagságot.

Ma emeljük Ábel atyát a püspöki székbe. Ma emelkedik a fiatal Nyíregyházi Egyházmegye tekintélye és súlya. Ma emelkedik magyar görögkatolikus egyházunk fénye és ereje. De csakis akkor, ha Krisztussal együtt emelkedünk. Ezért ké-

rem Ábel atyát, a vele együtt munkálkodó Nyíregyházi Egyházmegye papságát, s velük együtt a híveiket is, hogy Krisztussal összeforva akarjunk emelkedni. Növekedjünk együtt a szeretetben Isten és egymás iránt! Emelkedjünk Krisztus Urunkkal a szentség útján, hogy rajtunk keresztül a világ is megszentelődjön. A mai nap különös hatékonysággal járuljon hozzá törekvésünkhöz, hogy képesek legyünk minél több embert fölemelni az Úrhoz. E különleges Szent Liturgiában, amikor Ábel atya életében először gyertyatartókkal a kezében szólít föl bennünket, hogy „emeljük föl szívünket!”, akkor

NAGYON KÖSZÖNJÜK ISTENNEK EZT A MAI NAPOT

ez mindnyájunk számára igazi fölemelkedést jelentsen! A Tábor hegyéről lejövő, az Emmausból visszatérő, a mennybemenetel hegyéről Jeruzsálembe menő apostolok örömeivel térjünk haza mi is otthonainkba, egyházközségeinkbe! Ezzel az örömmel hirdessük, hogy Krisztus valóban velünk van a világ végezetéig.

Emelkedj föl az egekbe, Isten, és e mai püspökszentelés által a te dicsőséged az egész földön!

Ábel püspök beszéde

fejlődéséért, máriapócsi Szűzanyánk közbenjárásáért és oltalmáért. Hálás vagyok azért is, hogy olyan korban születtem, amikor görögkatolikus egyházunk kibontakozásának, fejlődésének én magam is részese lehetek. Tisztában vagyok vele, hogy ez nem az én ünnepem, hanem Krisztus titokzatos testének, az Egyháznak az ünnepe. Százötven éve ült össze Hajdúdorogon a görögkatolikus nagygyűlés. Bátran kijelenthetem, hogy őseink fáradozásai nem voltak hiábavalók, munkájuk gyümölcse napjainkban érett be, többszörös termést hozva. Akkor ők csak két dolgot szerettek volna: magyarul imádkozni és saját egyházmegyéjét alapítani. Hálát adok őseink helyett is, hiszen a mai ünneppel a Magyarországi Sajtójogú Metropolitai Egyház szervezete teljes lett. Erről még csak álmodni sem mertek elődeink. Hálával tartozom ezért Szentatyáknak, Ferenc pápánknak, hogy emberi gyarlóságaim ellenére méltónak talált arra, hogy a Nyíregyházi Egyházmegye első püspöke legyek, így ennek a történelmi pillanatnak én is részese lehetek.

Hálával tartozom mindazoknak, akik támogatták az ő döntését, hogy ez így alakult. Hálával tartozom, hogy olyan korban élhetek, amikor országunk vezetői közül sokan keresztény értékrend szerint élnek, és keresztény kultúránkat, hagyományainkat munkájukkal támogatják, s lehetővé teszik, hogy hazánkban gyakorló keresztény életet éljünk.

Ezek után engedjék meg, hogy drága jó szüleim helyett kifejezzem hálámat keresztmamámnak, aki szüleim halála után rokonaimmal nem hagyott magamra, hanem fölkarolt és segített, úgy, mint az ő gyermekét. Lehet, hogy nem sokszor mondtam neki, de remélem, tudja és érzi, hogy nagyon szeretem, és mindent köszönök.

Hálával tartozom második családomért, szerzetes testvéreimért, a bazilita harmadrend tagjaival együtt. Köszönöm nekik, hogy a máriapócsi kolostorba, mint az otthonomba, ezután is visszatérhetek. Hálával tartozom érsek atyának és Atanáz atyának, akikre úgy tekintek, mint a bátyáimra. Köszönöm, hogy mindig mellettem álltak, és ezután is mellettem fognak állni, és tudom, hogy mindig számíthatok rájuk. Köszönöm a mellettem való kiállításukat és segítő kritikájukat is. Nem túlzok, ha azt mondom, hogy a mi hármunk kapcsolata nemzetközi viszonylatban is nagyon szép.

Hálával tartozom Keresztes Szilárd püspök atyának, aki szigorú természetű ember. Irántam is mindig őszinte szigorral volt, és sohasem titkolta, ha velem kapcsolatban nem értett valamivel egyet, de ha úgy érezte, hogy rászorulok, kérés nélkül is a segítségemre sietett. Köszönöm a mély és tartalmas lelkigyakorlatot, amelyvel a püspökszentelésre felkészített.

Nem hagyhatom ki a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia tagjait sem, akik kormányzóként is maguk közé fogadtak, s bár jól tudták, hogy csak kormányzó vagyok, sohasem éreztették ezt velem.

Különös szeretettel köszönöm meg a püspöki karon belül Erdő Péter bíboros úrnak azt, hogy a kinevezésem bejelentésének napján, egy perccel a bejelentés után telefonon felhívott, hogy kifejezze őszinte jókívánságait. Nagyon jó érzéssel töltött el, köszönöm szépen, bíboros úr!

Köszönöm a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnökének, Veres András püspök úrnak, hogy – bár nem lehet itt – buzdító szavakat küldött. Mindig bátorított, és mindig számíthattam rá.

Eminenciás bíboros úr! Excellenciás metropolita atyák, érsek és püspök atyák határon innen és túl, a Nunciatúra megbízott vezetői, főtisztelendő pap testvérek! Kedves szerzetes testvéreim, a harmadrend képviselői, a testvéregyházak igen tisztelt képviselői, diakónus atyák és kedves papnövédekeink, Magyarország Kormánya és a közélet nagyra becsült képviselői, a megyei önkormányzat, a kormányhivatal és a polgármesteri hivatalok képviselői, kedves intézményvezetők! Szeretett tisztelendő asszonyaink, drága jó hiveink, szeretett szülőfalumból érkezett kedves testvéreim!

Szeretettel köszöntök mindenkit, azokat is, akik a különféle hírközlő eszközökön keresztül kapcsolódnak be mai ünnepségünkbe. Mindenkit nagy-nagy szeretettel ölelek és köszöntök! Dicsőség Jézus Krisztusnak!

Hála és felelősség. Hálát adok a szentháromságos egy Istennek egyházunk

„Ha valaki közületek első akar lenni, legyen mindenkinek a szolgája.” (Mk 10,44)

Köszönöm Palánki Ferenc és Bosák Nándor püspök uraknak, hogy a kinevezésem napján személyesen jöttek el hozzám, hogy köszöntsenek.

Köszönöm az érsek atyáknak, hogy eljöttek és velünk ünnepeltek. Köszönetet mondok a püspöki kar minden tagjának, minden külföldről érkezett érsek és püspök atyának, akik Ungvártól Amerikáig jelenlétükkel megtiszteltek, és együtt ünnepeltek velünk. Köszönöm a testvéregyházak képviselőinek is, hogy eljöttek.

Köszönöm a tisztelendő asszonyoknak, hogy mindig éreztem a segítségüket és támogatásukat. Köszönöm egyházmegyénk híveinek, hogy egy-egy egyházközségi látogatás vagy egyéni találkozás alkalmával mindig megértést, szeretetet, tiszteletet tanúsítottak irántam. Pedig bevallom, az elején nagyon féltem. Félttem, hogy fognak fogadni a pap testvéreim és a hívek engem mint kormányzót. Nagyon jó érzéssel tölt el, hogy ilyen szeretettel vannak irántam.

Hálával tartozom papjaimnak, egyházmegyés intézményeink vezetőinek és munkatársainak, a püspöki hivatal munkatársainak, akik az elmúlt évek alatt egyszer sem bántottak meg, és a szeszélyeimet is szó nélkül eltűrik.

Nagy szeretettel és ünnepélyesen megköszönöm minden érintettnek, hogy mellettem állt. Alázattal kérem, továbbra se hagyjanak magamra, segítsenek!

Tisztában vagyok azzal, hogy nagy a felelősség, ami rám lett bízva. Igyekszem józan ésszel és őszinte kritikával tekinteni önmagamra, képességeimre és gyengeségeimre. Tudom, hogy erre a feladatra nálam sokkal alkalmasabb személyek is vannak, de higgyék el, próbálkozni fogok, hogy jobb ember, jó előljáró legyek. Olyan előljáró, aki a 21. század körülményei között példaadóan és hatékonyan vezetni a rábízott egyházmegyét, hogy görögkatolikus

egyházunk gyarapodása és lelki fejlődése messze sugározzon az egyház határain túl.

Azzal is tisztában vagyok, hogy minden eredmény, amit mi, gyarló emberek elérhetünk, csakis Isten kegyelmének köszönhető. Felelősséggel tekintek egyházmegyénkire, hiszen az elmúlt évek lehetővé tették, hogy megismerjem egyházközségeinket, papjainkat, tisztelendő asszonyainkat, akik a férjüket az oltár szolgálatában odaadással segítik.

Az elmúlt években megismerhettem híveinket és ügyes-bajos dolgaikat, bepillantottam az egyházközségek életébe, intézményeink és hivatalaink működésébe. Felelősséggel tekintek a Kárpát-medencében élő és az egész világon szétszóródott honfitársainkra, keresztény testvéreinkre – külön kiemelve a történelmi egyházakat, amelyekkel szeretetteljes egységben szeretnék élni az üdvösség útján haladva.

E felelősség tudatában állok itt mindannyiuk előtt, hogy megfogalmazzam püspöki szolgálatom programját.

Olyan programot szeretnék megvalósítani, amelyet maga az Üdvözítő hagyott ránk, s ami az előbb főlorsoltaknál sokkal nehezebb, és nagyobb felelősséggel jár. János evangéliumában ezt olvashatjuk: Példát adtam nektek, hogy amit én tettem, ti is tegyétek meg. *Ha ezt megértitek, s tetteitekben ehhez igazodtok,*

boldogok lesztek. (Jn 13,15) Én nem a világi célok és eredmények után szeretnék menni, hanem Krisztus tanítását követni. Miben adott példát? Mit kell megértenünk és tettekre váltanunk? Timóteusnak írt levelében így fogalmazza meg a szent író: *A tanítás célja a tiszta szívből, jó lelkiismeretből és őszinte hitből fakadó szeretet* (1Tim 1,3). Tiszta szív, jó lelkiismeret és őszinte hit. Ezt nagyon nehéz megélni és tettekre váltani. Miben nyilvánul ez meg egy előljáró életében? Jézus Krisztus ezt mondja tanítványainak, s nekem is: *Ha valaki közületek első akar lenni, legyen mindenkinek a szolgája* (Mk 10,44). Lukács nagyon szépen kifejti ezt: *A királyok uralkodnak a népeken, s akiknek hatalom van a kezükben, jötevőknek hívadják magukat. Közöttetek ne így legyen. A legnagyobb legyen olyan, mintha a legkisebb volna, az előljáró pedig, mintha szolga volna. Mert ki nagyobb: aki az asztalnál ül, vagy aki felszolgál? Nyilván az, aki az asztalnál ül. Én mégis úgy vagyok köztetek, mintha a szolgáltatók volnék.* (Lk 22,25)

Én is ezt szeretném tenni. Szolgálni köztetek. Ez az én püspöki programom. Mert hiszem, ha ezt meg tudom valósítani, akkor minden egyéb rám bízott dolgot, feladatot – legyen az polgári vagy egyházi – helyesen fogok tudni végezni. Mindezt a mennyekbe emelkedő, de kegyelmével köztünk lévő Krisztus Istenünk segítségével, és a ti segítségetekkel.

Segítsetek, hogy mindezt helyesen meg tudjam élni, és ebben másoknak is jó példát tudjak adni. Alázattal, de őszintén kérek benneteket – tanúim vagytok mindannyian –, hogy ha püspöki szolgálatom alatt netalán eltérnék ettől a kitűzött céltől, figyelmeztessetek és emlékeztessetek engem!

Számítok mindannyiótokra! Amen.

**Dicsőség
Jézus Krisztusnak!**

Udvardy György pécsi megyéspüspök köszöntője

Excellenciás püspök úr!

Veres András elnök-püspök úr megbízásából nagy tisztelettel és nagy szeretettel köszöntöm a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia tagjai nevében.

Nagy öröm ez a mai ünnep. Nemrégiben ünnepeltük húsvét ünnepét: az értünk engedelmességből megtestesülő, bennünket tanító, életünket vállaló, sorsunkban osztozó, szegények mellé szegődő Isten fia életét adja érettünk, engesztelő áldozatul az Atyának. Meghalt, föltámadt, és mindazokat, akik hozzá kötik az életüket, ebben az örök életben akarja részesíteni. Ahogy a mai ünnep különösen is élénk tárja: műve befejeztével visszatér az Atyához.

Ebben az üdvösséges műben az Isten emberszerető jósága, üdvözítésvágya mutatkozik meg. Ezen a Szent Liturgián egészen sajátos módon ünnepeltük meg ezt a misztériumot. Átéltük, hogy Isten gondoskodik népéről, és egészen közel jött hozzánk az ő üdvözítő akarata: gondoskodik arról, hogy legyenek olyan kiválasztottak, akik újjászülettek a Lélek erejében, akik a nép számára közel hozzák és hirdetik Jézus Krisztus igazságát és üdvösséget hozó tanítását – érthető módon, az ember szavával. Olyan kiválasztottak, akiknek hangján fölismerik Krisztus hangját. Akik tudják, mi a jó a rábízottaknak, mi az, ami életet, és mi az, ami pusztít. A jó pásztor ismeri övéit, az övéi pedig ismerik a hangját, ezért biztonsággal ráhagyatkoznak. Szükségünk van erre a biztonságra.

Legyenek olyan pásztoraink, akik hisznek a keresztdozat erejében, akik hiszik és reménytelenül élnek meg, hogy az egyszer odaadott élet életet fakaszt.

Megjelent, egészen közel jött hozzánk ez a misztérium, Isten jóindulatával és üdvözíteni akarásával. Kívánjuk püspök úrnak, hogy jó pásztoraként nagy örömmel tudja jelenlétét tenni Isten üdvözítő szándékát. Kívánjuk, és imáinkkal támogatva kérjük is, hogy a püspöki konferencia tagjaként mindent tegyen meg annak érdekében, hogy ez az üdvösség magyar egyházunkban élő és eleven legyen – erősítve ezt a szolgálatot a keleti egyház gazdagságával, értékéért fölcillantva azt. Kérjük és kívánjuk, hogy a püspöki kollégiumban együttműködve az egység megkérdőjelezhetetlen jeleként tudjunk jelen lenni a ránk bízottak körében – hogy mind a hívők, mind a nemhívők az üdvösséget érezzék közel magukhoz.

AZ ÚRISTEN ÁLDÁSÁT KÉRJÜK PÜSPÖKI SZOLGÁLATÁRA!

Papp Tibor helynök atya beszéde

Főtisztelendő és kedves Ábel atya!

A mennybemenetel után az evangéliumban azt olvassuk, és a tropárban is azt énekeljük, hogy az apostolok nagy örömmel tértek vissza Jeruzsálembe. Azért, mert mindaz, amiről Krisztus beszélt, mindaz, amit ígért nekik, a szemük láttára megvalósult: Krisztus fölemelkedett, és az Atyánál van.

A mai napon mi mindannyian hihetetlen nagy örömmel vagyunk itt, hiszen történelmi pillanat ez görögkatolikus egyházunk és egyházmegyénk számára is: immáron a Nyíregyházi Egyházmegyének megyéspüspöke is van, és külön öröm, hogy Ábel atyát tisztelhetjük benne, aki már a szerzetesi nevében is az alázatos Ábel nevét viseli.

A mennybemenetelről tudjuk, hogy nem azt jelentette, hogy Krisztus elhagyta volna a tanítványokat, hanem éppen ellenkezőleg: bár fölemelkedett az Atya dicsőségébe, mégis ott maradt és jelen volt a tanítványokkal. Ennek a jelenlétnek a megtestesítője a püspök.

Arra kérjük Ábel atyát, hogy a föltámadt, a mindig velünk lévő Krisztust hozza el közösségeinkbe. Hogy ez a jelenlét látszódjon templomainkban, közösségeinkben, a szeretetszolgálatokban, iskolákban, médiában, mindenhol. Hogy legyen ezután is olyan főpásztorunk, akihez nyugodtan mehetünk be, aki mellett jó ott lenni, aki mellett jól érzi magát a tanult és az egyszerű ember, a szegény és a gazdag, a hatalommal bíró és a betegséggel küszködő is.

Kérjük, hogy legyen ennek a velünk lévő Krisztusnak a jele. Örömmel megyünk a mai napon mindannyian haza, hiszen az elmúlt években olyan atyát ismerhettünk meg Ábel atyában, aki éppen olyan szerető, gondoskodó és határozott – amilyen Krisztus is volt. Ezért biztosan bizalommal tudunk majd fordulni hozzá, és ezért a köteles tiszteletet is könnyű lesz megadni neki. Örömmel a szívünkben megyünk ma haza, hiszen püspök atyánk olyan jelmondatot, sőt: jelszót választott, ami a hitünknek, az életünknek az alapja. Hiszen a mindenható Isten segítségével élünk, van egyházunk, és van annak vezetője.

Történelmi idők ezek: metropóliánk van, egyházmegyék alakultak. A történelmi idők bátor és okos döntéseket kívánnak. Nagy döntéseket kell a következő időkben meghozni. Mi, akik ma itt vagyunk – a templomban, a templom körül vagy éppen a tévé képernyői előtt –, mindannyian följánljuk a szolgálatunkat,

hogy ebben segíteni tudjuk püspök atyánkat. Hiszen az a munka, ami most kezdődik, igazi csapatjáték, amelyben a főnek és a tagoknak karizmáik szerint együtt kell dolgozni.

Az ünnepnek van egy következő mozzanata is, amikor az angyalok a tanítványokat szólítják meg: „mit álltok itt égre emelt szemekkel?” A nagy öröm mellett a mai naptól mindannyiunknak komolyan kell ezt venni. El kell indulnunk és cselekednünk kell, hogy tőlünk telhetően mindent megtegyünk azért, hogy az Isten országából minél több megvalósuljon itt, közöttünk.

Ennek a tettre kész, igényes és szeretettel teli munkának kezdetén kérem, fogadja szeretettel püspök atya egyházmegyénk papcsaládjai nevében ajándékunkat: egy míves pásztorbotot. A pásztorbot a 23. zsoltárt juttatja eszünkbe, s ahogy hallottuk Fülöp atyától, a pásztorbot először is a bizalomnak, a nyugalomnak a jele. Vezessen minket püspök atya ezzel a pásztorbottal, olyan nyugodtan, mint eddig. Nagy terveink vannak, sokat fogunk idegeskedni, fogunk hibázni – de ha úgy mehetünk be főpásztorunkhoz, hogy tudjuk: nyugodtan

fog fogadni minket, akkor ez mindannyiunknak megnyugvás lesz. A pásztorbot ugyanakkor a fegyelmelés eszköze is. Ne legyen rá szükség! De a Szentírásból tudjuk, hogy a bölcs ember örül a fenyítésnek is. Szent Pálnál többször is olvashatjuk, hogy a testvéri rendutasítás igenis helyénvaló dolog. Ezzel az ajándékkal is kérjük püspök atyát, hogy vezessen minket nyugalommal, s ha kell, testvéri szeretettel rendre utasítva.

Kérjük a mindenható Isten áldását, hogy ne csak emberi erőfeszítés legyen, amit a következő időkben meg akarunk valósítani, hanem a mindenható Isten áldásával kísért erőfeszítés, s így az Isten legnagyobb dicsőségére és a ránk bízottak üdvére

mindenkit közelebb tudjunk vezetni a mindenható Istenhez.

ISTEN ÉLTESSE, PÜSPÖK ATYA!

Milán püspök ajándéka

MILAN ŠAŠÍK, A MUNKÁCSI GÖRÖGKATOLIKUS EGYHÁZMEGYE PÜSPÖKE KÜLÖNÖS AJÁNDÉKOT HOZOTT ÁBEL PÜSPÖKNEK SZENTELÉSE ALKALMÁBÓL, ERRŐL KÉRDEZTÜK AZ ELŐLJÁRÓT.

Meséljen arról az ikonról, melyet Ábel püspöknek ajándékozott!

Az ikon annak az ikonnak a másolata, amelyet Boldog Tódor felszentelt vértanú ereklyéinek átvitele alkalmából festett Puskás László atya 2003-ban. Az eredeti jelenleg az ungvári szeminárium templomában található, amelynek ez a címűnepe.

Az ikonon négy templom is látható, melyek ezek?

Az ikonon ábrázolt templomok az ereklyék hazahozatalának útját követik: a budapesti jezsuiták Mária utcai temploma (ahol az ereklyéket őrizték), Máriaipócs, a felvidéki Szobránc, (ahol a magyar és szlovák görögkatolikusok is lerótták előtte tiszteletüket), a negyedik templom pedig az ungvári Keresztfelmagasztalás-székesegyház, ahol az ereklyék 2003. június 28-tól nyugszanak.

Mit tart a kezében a vértanú püspök az ikonon?

Egy nyitott Szentírást, melyben négy nyelven – görögül, óslávul, latinul és magyarul – olvashatjuk a Jn 17,21 részletét: „Legyenek mindnyájan egy”. Ez utal a többajkú, de egygyökerű görögkatolikusságra is, és a krisztushívők egységére is.

A jobb felső sarokban ezt olvashatjuk: Boldog Romzsa Tódor felszentelt vértanú. Boldoggá avatás – 2001. június 27. A püspök mellett, két oldalon, két körben pedig ez olvasható: A tiszteletre méltó ereklyék megtalálása, 1998. június 5. és Az ereklyék dicsőséges átvitele és elhelyezése, 2003. június 28. Az omofór bal oldalába elhelyeztünk egy csontdarabot Boldog Tódor ereklyéjéből.

Miért esett erre az ikonra a választása?

Azért, mert Boldog Romzsa Tódor személye összeköti a munkácsi tradícióból származó híveket. Közös görögkatolikus történelmi gyökereink az 1646-os ungvári unió, amellyel Munkácsi Egyházmegyénk egységre lépett az Apostoli Szentszékkal, az egyetemes egyházzal.

Az ikonban elhelyezett ereklye egyben a legszebb ajándék, amit Ábel püspök szentelése alkalmából adhattunk neki.

Ezzel az ikonnal hangsúlyozni szeretném közös múltunkat. Azt látom manapság, hogy sok ember nem ismeri saját gyökereit. Szent II. János Pál pápa azt mondta, hogy aki nem ismeri történelmi gyökereit, annak jövője sincs. Én azt szeretném, ha az egyházunknak lenne jövője.

Mit jelent Önnek, hogy a Munkácsi Egyházmegye területéről származik a Nyíregyházi Egyházmegye első püspöke?

Nagyon örülök ennek, hiszen ez is közös gyökerünket mutatja. A Hajdúdorogi Egyházmegye első püspöke, Miklósy István is a Munkácsi Egyházmegyében született.

Romzsa Tódor, a Munkácsi Egyházmegye szent életű püspöke jól tudta, hogy a szovjethatalom szívesen látná őt a holtak sorában, ennek ellenére megingathatatlan volt hitében, visszautasította a biztonságot jelentő ortodox egyházi méltóságot, és a legnehezebb időkben sem hagyta el a rábizottakat. 1947 októberének utolsó napjaiban Hruscsov megbízásából autóját leszorították az útról, és félholtra verték. A támadást túlélte, s állapota javulni kezdett a munkácsi kórházban, ám a KGB nővérnek öltözött ügynöke november 1-jére virradóra egy méreginjekcióval meggyilkolta.

A szovjethatalom, látva, hogy milyen hatalmas tömeg gyűlt össze 4-én az ungvári székesegyház előtt a vértanú püspök temetésére, titokban szétrombolta az altemplom kriptáját, hogy földi maradványait is eltüntessék. A romok között 1998-ban Puskás László atya találta meg Romzsa Tódor maradványait, melyeket Budapestre küldtek azonosításra és hitelesítésre. A maradványokat a 2001-es boldoggá avatást követően, 2003. június 26–28. között Budapestről Máriaipócsra és Szobráncra át Ungvárra szállították, ahol a székesegyház mellékoltárában lettek elhelyezve. A Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegyében az ereklyék átvitelének napja – június 28. – az egyik legnagyobb ünnep.

LÉLEK

A close-up photograph of a person's hands lighting a candle. The person is holding a lit matchstick in their left hand and a dark, round candle in their right hand. Bright orange and yellow sparks are flying from the matchstick towards the candle. The background is a light-colored, patterned fabric. The overall lighting is warm and focused on the hands and the candle.

IGAZODJÉK FEL AZ ÉN IMÁDSÁGOM,
MINT A TÖMJÉN FÜST A TE SZÍNED ELÉ.

KISS MÁTÉ

Modern Illés

**Isten népének történetében
mindig is ott volt az üldöztetés.
Olykor keményebb és nyitabb,
máskor puhább, titkosabb formában.
Alighanem ma az utóbbit éljük meg.
Bár sokkal jobb világunk van,
mint a földön más keresztény
hittestvéreinknek, mégis hitünk és
vallásosságunk majdnem ugyanakkora,
ha nem még annál is nagyobb bajban van.
Van-e okunk félni?
Ha még lenne is, rettegni viszont nincsen.**

Milyennek akarjuk Krisztust megismerni?

Életem közel negyedszázada alatt az Isten Fí-
áról alkotott képem rengeteget változott. Em-
lékszem, gyerekkoromban volt egy kis bibliai
sorozat videokazettán, mely több ószövetségi
és evangéliumi történetet dolgozott fel. Ott már
felfigyeltem erre a fehér ruhába öltözött, hosszú
hajú, mindig nyugodt figurára, aki varázserejé-
vel minden problémát meg tudott oldani, miköz-
ben mindenki felnézett rá. Nem mondom, igazi
példakép volt a négyéves önmagamnak.

Azonban ez a példaképszerep lassan kezdte át-
venni azt a képet, amilyen Jézus Krisztus valójá-
ban lehetett. Nem kell ahhoz gyermeknek lenni,
hogy a Jézusról alkotott első képünk legyen do-
mináns számunkra abban a viszonylatban, aho-
gyan őt ténylegesen megismerjük. Sok csalódás
ért engem a későbbiekben, amikor mindig vár-
tam, hogy a nehéz pillanatokban egyszer csak
jelenjen meg a fehér ruhás, hosszú hajú super-
hős, és oldja meg a helyzetet. Természetesen
nem jött, legalábbis nem úgy, ahogy én vártam.

Milyen módon ismerjük meg az Istent? Amilyen
módon mi akarjuk, hogy megjelenjen? Vagy in-

kább úgy, ahogy mutatja magát. Sokat okoljuk
úgy Istent, hogy nem látunk túl saját helytelen
istenképünkön. Ha viharban és földrengésben
várjuk, akkor sohasem találkozunk vele, mi-
közben ő lágy szellőben akarja magát mutatni
(1Kor 19,9–12). Ne ragaszkodjunk mindig a saját
elképzeléseinkhez, helyette hagyjuk, hogy Isten
olyannak mutassa magát, amilyennek lennie
kell.

Életünk Száreptája a mindennapi magánima

Sokszor várjuk Istentől, hogy menyegzői pom-
pában részesítsen minket, miközben csak man-
nát kapunk. De ez a manna is táplál, csak hát
nem olyan látványos, nem színes, nem változa-
tos. De tápláló.

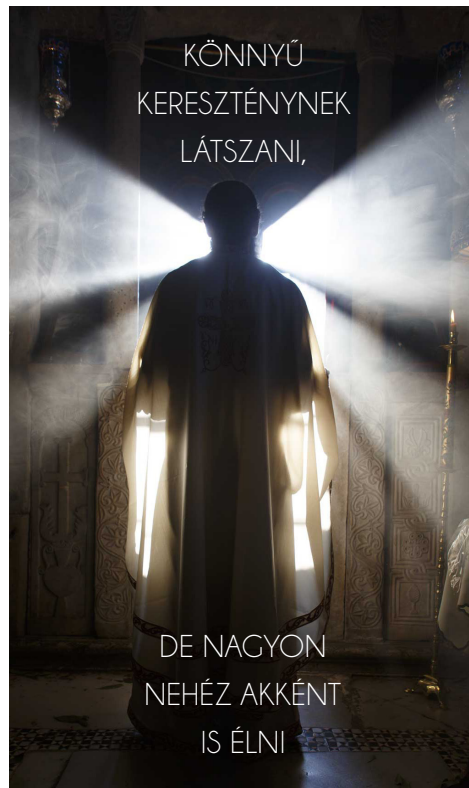
Ha Isten felé támasztunk elvárásokat, akkor
sok esetben ezt úgy éljük meg, mint a vallásos-
ságunk próbáját. Mint egyfajta istenkísértést:
„Lássuk, mennyit ér a hit! Működik-e ez a val-
lásság?” Persze ezek a gondolatok talán soha
nem fogalmazódnak meg bennünk, de ha önma-
gunkba mélyen és őszintén belenézünk, talán
megtaláljuk magunkban a kételkedést: „Vajon
működik-e mindig ez a vallás?”

Az én korosztályomban gyakori, de úgy hiszem, a legtöbb mai keresztényt is elfogja legalább egyszer – bárcsak csupán egyszer – életében a kísértés az ima értelmével kapcsolatban. Hajlamosak vagyunk fölösleges szócséplésnek hinni, ha nem látjuk közvetlen hatását az életünkre. Pedig a kitartó ima is ugyanolyan misztikus képességekkel bír, mint az özvegyasszony maradék olaja és lisztje (1Kir 17,8–24). Egyszerűen soha nem fog kifogyni. Bár talán ritkán lakunk jól vele, de mindig elegendő arra, hogy táplálja lelkünket, és kapcsolatot tartson vele Isten és ember között. Talán furfangos módon így tartja fenn az Isten iránti éhségünket is.

Illés reverendája, mely bélyeg és jellek a világon

A kopt kereszténységben van egy furcsa és drasztikus szokás. Minden megkeresztelt csecsemő kap egy kis keresztetoválást a csuklójára, hogy ha netalántán elrabolnák, akkor is örök jele maradjon annak, hogy ez az ember bizony a keresztény közösség része. Krisztushoz tartozik. Bár mi nem viselünk ilyen nyilvánvaló jelleket (hacsaknem egy kis nyaki keresztet vagy csotkit), mégis viselkedésünk és magatartásunk hasonló példa lehet környezetünknek, amivel szintén azt jelezzük: Krisztushoz tartozunk.

Illés köpenye (melyet nyugodtan nevezhetnénk a papi reverenda egyik előképének) egyszerre veszélyes bélyeg is volt, de jellek is, az egész választott nép számára. Megbélyegezte, hiszen kora egyetlen prófétája

volt, a királyné ellensége, így üldözés idején veszélyt jelentett azt hordani. Ugyanakkor jellek volt mindazok számára, akik bizonytalanok voltak hitükben: „Nahát, itt ez a férfi, aki sokat szenved hitéért.” Biztos voltak emberek, akiket eltántorított, másokat viszont biztos megerősített. Ha mást nem, hát Elizeust. Bizonyára azért ragaszkodott ennyire Illés köpenyéhez, mert tudta, ennek több jelentősége van (2Kir 2,1–18). Illés lelke a hitbeli szilárdság lelkét is jelenthette, mert a két próféta csakis ezáltal kaphatta Istentől a csodatevő hatalmat.

Mi vagyunk mindannyian a modern Illés, ha követni merjük Krisztust a mindennapokban

Bizony, ma is üldöztetés van. Bár nem olyan nyilvánvaló, mint Illés próféta idejében, mégis hatásában nagyon hasonló. Mindazokat, akik hűségesen ki akarnak állni Jézus Krisztus tanítása mellett, bántalmazták, akár testileg, akár lelkileg. Langyos korszakokat élünk, ahol könnyű kereszténynek látszani, de nagyon nehéz akként is élni. Persze annyival jobb a helyzetünk, mint a prófétáé, hogy nem egyedül vagyunk. Sok olyan embert ismerek (hál' Istennek), akikről tudom, hogy nehézségek árán is tisztas keresztény életet élnek. De nem csak ebből a nézetből vagyunk magányosak, hiszen Isten az Eucharisziában és az Egyházban most is velünk van. Merítsünk példát Illés próféta életéből. Én csupán a teljesség igénye nélkül emeltem ki pár motívumot, de sejtem, hogy nagyon sok mindenre taníthat még minket ennek az igaznak a története.

bert ismerek (hál' Istennek), akikről tudom, hogy nehézségek árán is tisztas keresztény életet élnek. De nem csak ebből a nézetből vagyunk magányosak, hiszen Isten az Eucharisziában és az Egyházban most is velünk van. Merítsünk példát Illés próféta életéből. Én csupán a teljesség igénye nélkül emeltem ki pár motívumot, de sejtem, hogy nagyon sok mindenre taníthat még minket ennek az igaznak a története.

IVANCSÓ BAZIL

MÉG MINDIG ÜNNEPELTÜK!

METROPÓLIÁNK LEGIDŐSEBB HÍVE, KASALYÁK JÓZSEF 105 ÉVES LETT.

Tudjuk: már az is nagy dolog egy ember életében, ha megéri a 100 évet. Arra azonban senki nem számított, a rokonai közül sem, hogy ilyen magas kort megenged neki a mi jóságos Istenünk. S persze mi, gyarló, földi halandók úgyszintén nem tudhatjuk, hogy hol lesz a vége, mennyi van még hátra...

Kasalyák József 1913-ban született Vajdácskán. Ma már egyre nagyobb dolognak számít, ha bárki a trianoni tragédiánk előtt született; 1913 azonban még teljesen a boldog békeidőkben volt, Ferenc József királyunk napjaiban, amikor még Ferenc Ferdinánd trónörökös meggyilkolását és az I. világháború kitörését sem lehetett sejteni.

Élete eseménydús volt, sok megpróbáltatáson ment keresztül. Egész életében két kezével kellett a saját és családja megélhetéséért dolgoznia. De megérte, mert sok szeretetet kapott vissza. S hitét mindig, a legnehezebb időkben is gyakorolta: amíg fel tudott menni a dombra épült templomba, addig felment, soha nem hiányzott.

Jóságos Istenünk nemcsak hosszú élettel, de egészséggel is megáldotta: 90 évesen még motorra pattanva ment saját maga Sárospatakra és Sátoraljaújhelybe, és veteményeskertjét naponta kapálta. Most már erőlenebb ugyan, de szellemileg még mindig friss. Gyermekei, unokái, dédunokái nagy szeretettel látogatják, és gondoskodnak róla.

Mit is mondjunk a köszöntésén? Isten éltesse sokáig? Elcsépelet ez a kifejezés, és ő megkapta már ezt az ajándékot. Ezért Isten tartsa meg egészséggel, ameddig még jónak látja, aztán jutalmazza az örök boldogsággal, mely mindnyájunkra vár, ha Krisztus Urunk tanítása szerint élünk. De mi azért reménykedünk, hogy talán még jövőre is köszönhetjük...

SZABÓ-KISS BEÁTA

Öt kenyér és két hal

GYERMEKEIM EGYIK DÉLUTÁN ALKOTÓHÁZAT RENDEZTEK BE A KONYHÁBAN: RAJZOLTAK, VÁGTAK, ÉS MINT MINDIG, MOST IS MINDENÜTT PAPÍRFECNIK ÉKTELENKEDTEK. MIKOR VÉGEZTEK, KÉRTEM ÖKET, HOGY PAKOLJANAK EL. MEG SEM MOZDULTAK, MIRE KÖZÖLTEM VELÜK, HOGY SEGÍTEK, DE CSAK ABBAN AZ ESETBEN, HA LÁTOM, HOGY TELJES ERŐBEDOBÁSSAL TAKARÍTANAK.

Ekkor egy ismert bibliai kép villant fel az elmémbe, méghozzá a csodálatos kenyérszaporítás. Hogyan kötöttem össze ezt a jelenetet a gyerekeim esetével? Nagyon egyszerűen, hiszen kicsiben nálunk is hasonló minta szerint történt a nevelés.

„A nap azonban már lemenőben volt, ezért a tizenkettő odament hozzá, és azt mondták neki: »Bocsásd el a tömeget, hogy a környékbeli falvakba és tanyákra menjenek, szállást vegyenek és enniválót keressenek, mert itt pusztaságban vagyunk.«” (Lk 9,12)

A tanítványok a tömeg ellátásának terhét elintézték egy legyintéssel, nem gondolkoztak azon, hogy esetleg vacsorát is adhatnának. Jézus, akinek nem került volna sok munkájába, hogy a semmiből enniválót teremtsen, nem segített, amíg az apostolok passzívák maradtak. Először gondolkodásra készítette őket, hogy találják ki, mit lehet tenni. Majd megkérte őket, hogy ültesék le az embereket ötvenes csoportokban, tehát ténylegesen dolgozniuk is kellett.

A gyerekek esetében akaratlanul is Krisztus elvét követtem. Nélkülük két perc alatt összesöpörtem volna, a segítségükkel azonban tíz percig is tartott a pakolás. Ellenben az első esetben nem tanulták volna meg a rendet, és később is mindent másoktól vártak volna el. Megértettem, hogy Jézusnak talán egyszerűbb lett volna a semmiből élelmet teremteni, talán kevésbé lett volna körülményes, mint így, de a tanítványok nem lettek volna részesei a csodának. Nem közvetíthették volna azt az erőt, amelyet a Megváltó adott.

Mindennapi életünkben számtalanszor szembesülünk reménytelennek tűnő helyzetekkel. Amikor úgy érezzük, hogy felesleges bármit

elkezdeni, munkánk hiábavaló, minden hiába. Milyen sokszor halljuk, hogy „ennyiből nem lehet megélni”, „gyenge vagyok ehhez”, „beteg vagyok ahhoz”, „nem vagyok elég okos a feladathoz”. Sopánkodás és önsajnálát, ami nem visz előbbre, sőt hosszú távon teljes depresszióba taszít. Jézus gyönyörűen szemléltette nekünk, hogyan lehet egy lehetetlenné tűnő, hatalmas feladatot megoldani. Ne essünk kétségbe, kezdjünk bele, ő pedig majd hozzáteszi, ami még hiányzik.

Mindig elszégyellem magam, mikor egyik ismerősömmel találkozom, aki születése óta sántít. Minden lépése nehézségekbe

ütközik, a lehajlás, lépcsőzés pedig iszonyú erőfeszítésbe kerül. Mégis teljes életet él, dolgozik, autót vezet, sportol, és mindezt kitartóan, panaszkodás nélkül. Más ember talán fel sem kelne, vagy teljesen elhagyná magát, mondván, hogy úgysem tud olyan gyorsan futni, mint a többiek. Ő azonban a maga lassú, kitartó lépteivel bizony sok-sok egészséges embert megelőz. Mindennap újra felkel, elindul a munkahelyére, pedig olyan megerőltető lehet, mint az egészséges embernek a hegymászás.

Egy másik ismerősöm árvaként nőtt fel. Mikor a nagybetűs életbe lépett, nem volt senkije, akire számíthatott volna, sem szülei, sem testvérei, sem rokonai. A főiskolához nem volt elegendő előképzettsége, sem pénze, és senkire sem számíthatott. Rengeg megpróbáltatáson ment keresztül. Bolti eladóként dolgozott, hogy a főiskolára összegyűjtse a pénzt. De soha nem bántódott, nem adta fel a reményt. Kitartóan tanult, gyakorolt, és végül megszületett a csoda. Lakást vett, később házat, elvégezte a főiskolát, és most abban a szakmában dolgozik, amelyre mindig is vágyott.

Ha néha reménytelennek érzem az életemet, mindig e két ismerősömről gondolkodom. Ők nem adták fel, mindennap újra reménykednek, töretlen lelkesedéssel. Jézus pedig megsegíti őket. Csak így adhatja kezükbe a csodát, hogy továbbadják az éhezőknek.

„Megparancsolta, hogy a tömeg te-lepedjék le a fűre, aztán fogta az öt kenyéret és a két halat, feltekintett az égre, áldást mondott, megtörte a kenyereket, és odaadta a tanítványoknak, a tanítványok pedig a tömegnek” (Mt 14,19).

G. GABRIELLA

Out of focus

„A SZERETET SZÁMÁRA NEM LÉTEZIK SZENNY, ALJASSÁG, SZÉGYEN. A SZERETET – FÉNY, AMELY MINDENT MEGVILÁGOSÍT; MELEGSÉG, AMELY KÉPES FEL-OLVASZTANI A JEGET; MÉZ, AMELY MEGSEMISÍT MINDEN KESERŰSÉGET. A SZERETET MINDENT MEGVILÁGOSÍT, AMIHEZ KÉZZEL, TEKINTETTEL VAGY GONDOLATTAL HOZZÁÉRT AZ, AKIT SZERETÜNK.” *Nazianzi Szent Gergely*

Nem tudom, kedves Olvasó, látott-e már montázstechnikával készült képeket? Bizonyára. No és volt-e már olyan helyzetben, amikor egy közösségben úgy érezte magát, mint egy képre montírozott alak? Amikor a körötte zajló beszélgetést úgy élte meg, mintha televízióban nézne interjút, és szerepe leginkább a demenciával küzdő nagymamáéhoz lenne hasonlatos? „Mit mondott?” „Ki?” „Tegnap?” „Hol?” Nem óhajt tolokodó lenni, fölösleges kérdésekkel megszakítani a pergő diskurzust, ezért inkább kivonja magát a társalgásból. Nem nagyon tudtam mit kezdeni ezzel a jelenséggel hosszú éveken át. Vádoltam magam, vádoltam a természetem, aztán nem vádoltam senkit, csak tudomásul vettem, hogy ez van; mígnem egy alkalommal homályos tekintettel a Krisztus-ikont szemlélve rájöttem, hogy a súlyfölségem jelenti a fő problémát.

A megoldást tehát a lelkigyakorlattól kell várnom! Igazán furcsa kombináció, gondolhatnák, hisz a lelkigyakorlatról jobbra lélekemelő előadások, kényelmes székek, kávészünet, családi hangulatú szertartások jutnak eszünkbe. Az általam említett lelkigyakorlat azonban sokkal inkább hasonlít a bordásfalon való függeszkedéshez. Az embernek el kell bírnia önmagát teljes súlyával, nincs pardon. Ez különösen is nehéz, ha az illető elhízott, mert felpumpálta magát illúziókkal, vágyakkal, felnagyított jó és rossz tulajdonságaival, meg még ki tudja, mivel. De vallják meg őszintén, vajon nem olyan-e a lélek, kivált a női lélek, hogy nem tud igazabban vágni másra, minthogy önmagát, amiye csak adatot, szétossza? Nem várja meg saját halálát, hogy örökösen hagyja mindenét, már egész élete az adakozásról szól. Rosszul teszi? Nem hinném. Ám vannak helyzetek, amikor épp a szeretet kívánja meg tőle, hogy önjárandékozás helyett fogja magát vissza. Csaknem teljesen. Nos, ezért kell edzeni, begyakorolni az előírt mozdulatsorokat, hogy amikor itt az idő, a lélek elbírja önmagát teljes súlyával – noha könnyebb lenne, ha

kicsit más is tartaná. (A négyütemű fekvőtámaszt ezért kedveltem egy fokkal jobban a kötélmászásnál.)

Azt hiszem, ez a szeretet aszkézisének egy igen jelentős mutatója. Érezve, mekkora súlyfölséget cipel magán az illető, arra kényszerül, hogy... diétázzon. Ezáltal egyre kisebb és kisebb lesz az öntudata, egyre pöttömebbek az elképzelései, mígnem a teljes készlet elfér egy retikülnél a zsebkendők mellett. Ám ez még nem minden. Hiszen ez az egész dolog nem öncélúan történik, hanem azért, hogy Jézus növekedni tudjon az életében. Muszáj fogókúráznia, ha nem akar megszakadni! – ám önmagában ez még igen kényyszerű. Ha azonban következetesen betartja a diétás étrendet, csakhamar azon kapja magát, hogy egyre könnyebb és könnyebb, egyfelől azért, mert már lecsökkentette lelki zsírrétegét, másfelől mert egyre inkább Krisztus tartja. Szelíd határozottsággal. Szóval mégiscsak sikerült megosztani az életét valakivel!

Az „out of focus” az életlen, homályos fényképekre használt fotós szakkifejezés. Lehet, hogy nem pusztán saját, de barátaink ikonját is festegetjük életünk során? És ők a miénket? Krisztust úgy is lehet növekedni hagyni, hogy társaságban a másik személyt kívánjuk kibontakoztatni, s gondolataink mindig a többiek hogyléte körül forognak. Nem kényszerűségből vonulva hátterbe, hanem szeretetből. Akkor is, ha ez azt vonja maga után, hogy valamelyest mindig „outsider”-ek, kívülállók maradunk.

Úgyis csak odaát rajzolódna ki élesen a kontúrok...

Aki lelkiekben erősödni szeretne, annak ajánlom Athoszi Porfiriosz atya tanításait.

PAPP SZABOLCS

Szent Marina (Margit) vértanúnő

(Július 17.)

Szent Marina nagyvértanúnő 275 körül született Kis-Ázsia déli részén, a pizidiai Antiochiában, ahol korábban Szent Pál és Barnabás is hirdették az evangéliumot. Édesapja, Edesimos pogány pap volt, a város vallási és társadalmi vezető rétegéhez tartozott. Úgy tűnik, édesanyja szinte közvetlenül a szülés után meghalt, ezért apja egy közeli faluban lakó dadára bízta őt, aki keresztény volt, és a kislányt titokban ebben a hitben nevelte. Marinában hatalmas tudásvágy volt, hogy megismerje az evangéliumot, a vértanúk hősiességét. A keresztség felvétele után, 12 éves korában tért haza. Otthon sok bálványszobrot talált, amelyeknek nem értette a jelentését. Az apa magyarázta a tömjénáldozatok szerepét, hogy ezek a bálványok védik meg az otthonukat, Marina azonban mindezt közömbösen hallgatta. Edesimos úgy vélte, a lánya nem elég művelt, ezért pogány oktató iskolájába küldte, de a lány ott is teljes érdektelenséget mutatott a bálványimádó vallás szokásai iránt. Végül atyjának feltárta, hogy keresztény, és meg akar maradni a hitben, aki haragjában kitagadta őt és elűzte otthonról. Marina visszatért a dadához, és békekességben élt, 15 éves korára pedig kivételes szépségű lánnyá érett.

...AZÉRT IMÁDKOZOM, HOGY SZENT MARINA
OTT LEGYEN A MŰTŐBEN"

Bár Diocletianus nagy keresztényüldözése csak később kezdődött, helyi üldözések gyakran előfordultak abban a korban. Egy alkalommal Olimvriosz kormányzó meglátta Marinát, elbűvölte a lány szépsége. Magához hívatta és kérte, legyen a felesége. Ő eleinte hallgatott, majd a kormányzó unszolására közölte, hogy ez lehetetlen, mivel ő keresztény. Ahogyan az többször előfordult az üldözések idején, a nagy hatalmú férfiak nem tudták elviselni a visszautasítást, így Marinát börtönbe vetették. Olimvriosz még kérte a lányt, hogy tagadja meg hitét, és legyen a felesége. Minthogy Marina hajthatatlan maradt, a kormányzó korábbi csodálata gyűlöletbe csapott át, és elrendelte Marina kegyetlen kínzását. Olyan mértékűt, amit ő maga sem bírt nézni. A megkínzott lányt újra börtönbe dobták, Istentől viszont megerősítést nyert.

A szokásos vértanúnő ikonokon túl két különös típusú ikonja is létezik Marinának. Az egyik azt ábrázolja, amikor a vértanúaktája szerint a börtönben sárkány alakjában jelent meg előtte az ördög. Kezdeti rémületéből a lány a kereszt jeléhez és a buzgó imához folyamodik, így a gonosz semmi kárt nem tud tenni benne. Majd az ördög átalakul egy koromfekete férfialakká – ez a második rendhagyó ikon –, azonban ekkor az imádságból már erőt merítve üstökön ragadja, és egy ott talált kalapáccsal ütlegelni kezdi az ördög fejét és a hátát. Az ikon üzenete egyértelmű: a tiszta imádság erejével elűzhetjük a gonosz mindenféle támadását. Hozzátehetjük, hogy irtózatos és rémisztő formában csak nagyon mély lelkeségű szenteket kísértett meg a sátán, mint például Remete Szent Antalt.

Marinának csodásan meggyógyulnak a sebei, majd újból bíróság elé állítják, de az újabb kínzások ellenére továbbra is állhatatos marad. Földrengés rázza meg a helyet, egy galamb száll le az égből, és aranykoronát ad át a vértanúnőnek. A látvány hatására nagyon sokan lesznek kereszténynek, akiket aztán ezért kivégeznek. Marinát visszavitték a börtönbe, és titokban, éjjel fejezték le 290. július 17-én. Testét később keresztények tisztességben eltemették. Nyugaton tisztelete a 10. században terjedt el, és a „14 segítő szent” közé sorolták. Keleten különösen a gyermekek védőszentjeként kérik közbenjárását.

A nagy nyilvánossághoz eljutott legutóbbi csodájáról számos keleti és amerikai honlap beszámolt. Ez a történet is megerősít abban, hogy mindenkor, amikor a szentek közbenjárását kérjük, az a tisztelet is magának Istennek szól.

Öntudatos keresztényként gyakran kérjük imáinkban Isten és szentjeinek segítségét. Így tett egy ciprusi család is, amely a 2000-es évek elején egy televíziós donorkereső felhívásból vált ismertté. A donorra leukémiában szenvedő kifiuk, Andreas műtétéhez volt szükség. Miután találtak donort, a szülők az Egyesült Államokba utaztak, ugyanis Houstonban került sor a csontvelő-átültetésre. Eközben a limassoli Vasszosz Vasziliasz családja folyamatosan imádkozott gyermekük gyógyulásáért. Az utazás előtt hallottak Szent Marina csodáiról, ezért telefonáltak az androszi Szent Marina-monostorba, és kérték a szerzetesek imáit is. A telefonban a monostor előljárója, Kiprianosz archimandrita ezt meg is ígérte, és hozzátette: azért imádkozik, hogy a műtőben a kis Andreas mellett ott legyen Szent Marina. Így Kiprianosz atya áldásával és Szent Marina segítségével való erős hittel indultak útnak Amerikába.

A szokásos előkészítő vizsgálatok után a kis Andreas számára megkezdődött a valóban nagyon komoly és bonyolult operáció. Röviddel előtte a műtétet vezető orvosnál megjelent egy hölgy. Közölte, hogy doktornő, és kérte, hogy mivel Andreas orvosa, végig követhesse a műtétet. A beszélgetésükből az derült ki, hogy rendelkezik orvosi képezéssel, és a sebészben fel sem merült a kétség afelől, hogy a nő ne lenne doktor. Ugyanakkor tájékoztatta, hogy szabályzatuk szerint idegen orvosnak tilos a műtőben tartózkodnia, továbbá orvoscsapatának szokásos gyakorlata, hogy más személyek nem vesznek részt az ilyen nehéz operációkban. A nő kitartó gyözködése végül mégis megváltoztatta a sebész kezdeti ellenállását, ezért megkérte a nőt, hogy adja le a papírjait a titkárságon, majd menjen be vele a műtőbe. Így is történt. Az ismeretlen doktornő aztán nemcsak figyelte

az eseményeket, hanem tevékenyen részt is vett a kislíu műtétjében. Többször ő adott útmutatásokat, hogyan kell tovább haladni a beavatkozás során. Minden rendben történt, az orvos az operáció végétével megköszönte a doktornő segítségét, és kilépett a műtőből. A Vasziliasz házaspár azonnal rohant hozzá, hogy megtudja az eredményt. „Minden rendkívül jól ment” – mondta. Majd hozzátette: „Nem tudom megérteni, miért hozták el hozzám a gyermeket, amikor ilyen kiváló orvosuk van.” A szülők meglepődve válaszolták, hogy egyáltalán nem hoztak magukkal semmilyen doktornőt. A sebész azonban kitarzott az állítása mellett, majd elmondta, hogy amikor kijött a műtőből, a kis Andreas doktornője még ott maradt az orvoscsapat többi tagjával, vagyis valahol ott kell lennie. Javasolta, hogy keressék meg.

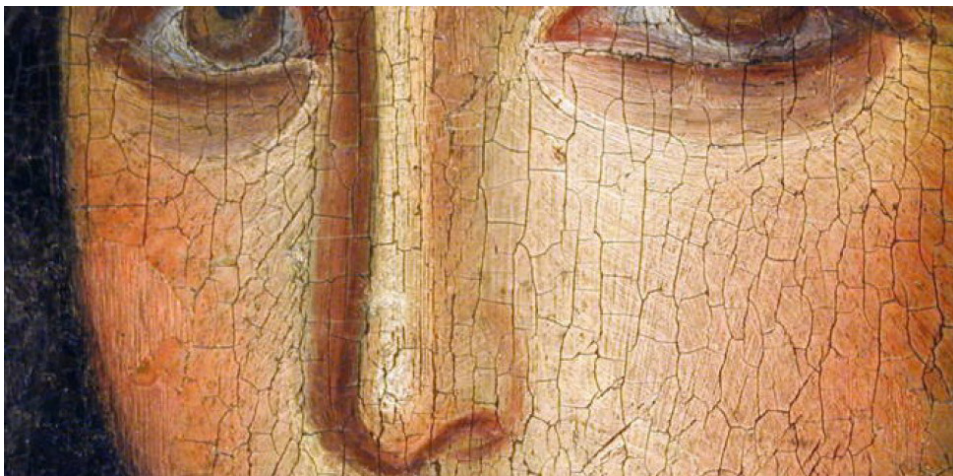

Azonban sehol nem találták, a doktornő egyszerűen eltűnt. A házaspár arra a következtetésre jutott, hogy bizonyára Görögországból vagy Ciprusról jöhetett, aki az esetükről tudomást szerezve elutazott az Egyesült Államokba, hogy segítsen ebben a nehéz műtétben. Legalább utólag szerettek volna köszönetet mondani neki, így közösen a titkárságra mentek, hogy előkeressék a papírjait.

Csodálkozva állapították meg, hogy az ismeretlen hölgy így írta alá a nevét: „Marina Androszról” (Marina from Andros). Alig hittek a szemüknek,

amely aztán a hála és az öröm könnyeivel telt meg. Visszaemlékeztek a monostor előljárójának szavaira: „Menjetez Amerikába, és azért imádkozom, hogy Szent Marina ott legyen a műtőben.” Ez a család azóta Szent Marina ünnepén minden évben elzarándokol az androszi monostorba, hogy kifejezze köszönetét Istennek és nagyvértanúnőjének, Marinának.

Kálnay Adél: Kérdés

Lehet-e jónak lenni egy rossz világban, sétálni télen kigombolt kabátban, szalonnát szúrni fagyos ágra, nem vadászni nyúlra, fácánra, koldus kezébe kenyeret nyomni, csábítók között hűnek maradni, házad kapuját kitérni, hadd jöjjön hozzád akárki, kigyerek könnyét letörölni, senkivel soha nem pörölni, dermedt verébért hajolni porka hóba, más baját sosem hozni szóba, békét, nyugalmat, szépséget akarni, adni, adni, mindig csak adni, tökéletesre lelteni egy madár dalában...

Lehet-e jónak lenni egy rossz világban?

Görögkatolikus Egyetemi és Főiskolai Kollégium

Felvételi felhívás

A miskolci Görögkatolikus Egyetemi és Főiskolai Kollégium felvételt hirdet a 2018/2019-es tanévre felsőoktatási intézmény NAPPALI TAGOZATOS HALLGATÓI RÉSZÉRE.

Közel az Egyetemhez, Miskolc-Tapolcán található kollégiumunk 3-4 ágyas szobákkal – melyek mindegyikéhez külön fürdőszoba és WC tartozik – várja a jelentkezőket. Közös konyha, társalgó és könyvtár áll a hallgatók rendelkezésére, valamint saját kápolnánkban végzünk szertartásokat. Azoknak a keresztény hallgatóknak a jelentkezését várjuk, akiknek a családi hangulat és szép környezet mellett fontos a hitük megtartása és megerősítése is.

Amit kínálunk még:

jó közösség, laptop kölcsönzés, színházbérlet, kerékpár kölcsönzés, kondigép használat, nyomtatás/ fénymásolás

A jelentkezési laphoz mellékelve kérünk:

- kézzel írt önéletrajzot
- keresztlevél másolata
- papi/lelkési ajánlást

A felvételi kérelem benyújtási határideje:

2018. augusztus 15.

Érdeklődés és a jelentkezési lapok benyújtása a következő címen és elérhetőségeken lehetséges:

Mozgó Mónika (toborzási referens)

3519 Miskolc, Görömbölyi u. 23.

Tel.: +36 (30) 723 10 05

E-mail: gkciganyszakkoli@gmail.com

A letölthető jelentkezési lap a <http://www.gorogkatolikuskoli.hu/dokumentumok> weboldalon található

EMBER

MARADJANAK A SZÍVEDBEN AZOK AZ IGÉK,
AMELYEKET MA PARANCSOLOK NEKED.
ISMÉTELGESD AZOKAT FIAID ELŐTT,
ÉS BESZÉLJ AZOKRÓL,
AKÁR A HÁZADBAN VAGY, AKÁR ÚTON JÁRSZ,
AKÁR LEFEKSZEL, AKÁR FÖLKELSZ!
(5MÓZ 6,6-7)

Örömteli ünnepet ültünk nemrég, hiszen Ábel atya püspökké szentelésével egyházkormányzatilag is teljessé lett metropolánk. A Nyíregyházi Egyházmegye első püspökét tíz évvel az után szentelték püspökké, hogy Kocsis Fülöp szerzetes papot hajdúdorogi püspökké szentelték.

Fülöp atya – aki legjobban talán ennek a megszólításnak örül – jelmondatául, püspöki szolgálatának vezérfonalaként, a maga szerzetesi alázatával és hozzáállásával, Szent Pál apostol korintusiakhoz írt második levelének egy jól ismert szakaszából választott „gondolatot”, mely a nemzetek apostolának belső vívódására, ugyanakkor megnyugtató békéjére is rávilágít: „Erőm a gyöngeségben”.

Erőm a gyöngeségben

Tíz éve szentelték fel Fülöp püspök atyát

(EGY KÖZVETLEN MUNKATÁRS GONDOLATAI)

Tíz éve már, hogy Fülöp atya püspöki „életét” – ami persze a jó szerzetesi alapokra épül – ez az érzés, az egyedül a Krisztus erejére való támaszkodás jellemzi, aminek tükrében az ember még inkább gyöngeségeit, elesettségét és végességét ismeri fel, szembesül azzal.

Első hallásra talán meg is lephet minket ez a teljes ráhagyatkozás. Ugyanakkor, ha mélyebben megnézzük, megérthetjük, hogy Szent Pál gondolata arra a hitbeli felismerésre vezethető vissza, hogy minden ember megérzi, megtapasztalja, hogy ha erőre, erőforrásra van szüksége, azt egyedül az isteni kegyelemtől, az isteni megtapasztalásától, magától a mindig – értünk és üdvösségünkért – cselekvő szentháromság Istentől várhatja. Ez már egyértelmű és világos életpályája lehet, akár „püspöki pálya” is.

Fülöp atya „első püspöki évtizedében” szentelésekor megfogalmazott jelmondata szerint él, tevékenykedik és vezet a rábízottakat. Megható, és a szónak jó értelmében felelmetes látni azt a kitartást, imádságos hozzáállást és életet, mely az isteni erőben bízunk, még ha ez olykor gyengeségeinket is napvilágra hozza. Ő igazán Krisztusra hagyatkozó szerzetes, püspök, akinek az imádság, az Istenben való jelenlét az az érzés, amely a Tábor hegyén az apostolokat is eltöltötte: „Uram, jó nekünk itt lennünk.” Lehet, hogy nem mindig örül a püspöki „hivatalnak”, de ha ez abból az alaptól forraszik, mely az Isten ereje, akkor bízhatunk, sőt biztosak lehetünk abban, hogy ez a Szentlélek műve.

Szent Pál gondolatai azonban egy másik szempontból is rámutatnak Fülöp atya elmúlt évtizedes püspöki szolgálatára. Mégpedig abban az értelemben, hogy aki vele találkozik, annak ezek a gondolatok valahogy magától értetődőnek tűnnek. S azt hiszem, ez az igazi csoda. Szolgálatában, imádságában mindannyian megtapasztalhatjuk, hogy egyedül Isten erejében szabad bizakodnunk. Biztos vagyok abban, hogy ő most is azért imádkozik, hogy minden istenfélő ember döbbenjen rá, egyedül és kizárólag Isten erejére támaszkodhatunk, s az se baj, ha ez egy szembeesítő erőforrás, amelyben ráébredünk gyarlóságainkra, hiányosságainkra, elesettségünkre, egyszóval gyöngeségünkre.

Biztosan nem könnyű püspöknek lenni. Nem volt könnyű az elmúlt évtizedben sem hajdúdorogi püspöknek, majd Magyarország első görögkatolikus metropolitájának lenni. Eredményes évek voltak, örömteli eseményekkel, mondhatnánk, eredményekkel (bár biztosan nem örül, ha eredményekről beszélünk). Sorolhatnánk az épülő templomokat, közösségeket, bővülő intézményeket, különösen a metrópólia létrejöttét, az egyházmegyék kiépülését; ugyanakkor ez biztosan semmit sem ér, ha nem ahhoz segít, hogy felismerjük, erőnk az Istenben, abban a titokzatos érzésben van, amely a gyöngeségeinket is az Isten csodálatos kegyelme s annak megtapasztalhatósága felé irányítja.

Isten éltesse Fülöp atyát!

Zsolozsmástábor Irotán

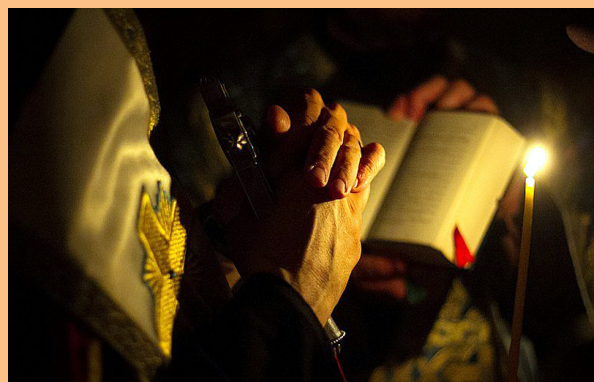
**2018-BAN ISMÉT A CSEREHÁTI KISKÖZSÉG,
IROTA AD OTTHONT A ZSOLOZSMÁSTÁBORNAK
JÚLIUS 23. ÉS 26. KÖZÖTT**

A tábor 2018. július 23-án, hétfőn, a 18 órakor kezdődő vecsernyével nyit, és július 26-án, csütörtökön a tervek szerint 8.30-kor kezdődő Szent Liturgiát követő agapéval fejeződik be a folyamatos ima a templomdombon.

JELENTKEZNI Trestyánszki Ritánál a trestyanszki.rita@gmail.com címen lehet **július 13-ig**. A részvételi díj, mely a szállás és étkezés költségeit is tartalmazza, 9000 Ft/fő, a tábor alatt a helyszínen fizetendő.

„Ahol a csend még hallható” – tartják Irotáról.

Szeretettel várunk mindenkit, aki ebben a csendben s a zsolozsma szüneteiben felhangzó zsolnárokkban Isten szavát is szeretné hallani, s az Ő jelenlétében lenni.

Zsolozsmástábor Hajdúdorogon

2018. JÚLIUS 12–15. KÖZÖTT

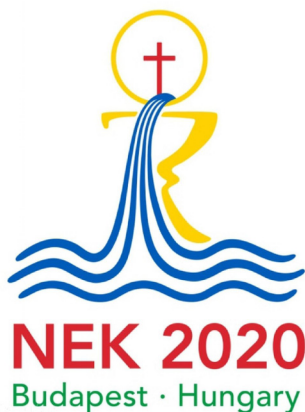
**ZSOLOZSMÁSTÁBORNAK AD OTTHONT A HAJDÚDOROGI
SZENT BAZIL OKTATÁSI KÖZPONT. A RÉSZTVEVŐK
AZ INTÉZMÉNY KOLLÉGIUMÁBAN SZÁLLHATNAK MEG,
MÍG KÁPOLNÁJÁBAN VÉGZIK A SZERTARTÁSOKAT.**

A szállást július 12-én, csütörtökön 17:00 órától lehet elfoglalni, majd 18:00 órától vecsernyével kezdődik a lelki feltöltődés, vasárnap pedig Szent Liturgiával zárul.

A lelkigyakorlat teljes költsége: 8.000 Ft/fő.

JELENTKEZNI LEHET
akár e-mailben: titkar@hd.gorogkatolikus.hu,
vagy telefonon a 06 52/870-560-as telefonszámon.

Szeretettel várják az érdeklődőket!

**KRISZTUS
NEKÜNK NYÚJTJA
ÖNMAGÁT**

Angliától Zidane-ig, avagy világbajnoki kisokos 21 tételben

Minden csoda három napig tart; az éjjel, mely soha nem érhet véget, mégiscsak véget ért – a 21. világbajnokságot is Magyarország nélkül rendezik. Hogy ott lehetünk a franciaországi kontinensviadalon két éve, a létszámbővítésnek és a szerencsének is volt köszönhető (nem elvitatva Bernd Storck és a játékosok érdemeit), de az eufóriát követően hamar visszacsöppentünk a valóságba, s korán nyilvánvalóvá vált, hogy a 2018-as világbajnokságnak megint csak távoli szemlélői lehetünk majd. Ez zsinórban a nyolcadik vb, amit Magyarország nélkül rendeznek, 1987-es születésüként elmondhatom, hogy még nem láttam hazánkat világbajnoki mérkőzésen. Hogy mikor lesz legközelebb valós esélyünk kijutni, megjósolhatatlan; inkább foglalkozunk azzal a 32 szerencsés nemzettel, mely pályára lép ezen a nyáron Oroszországban. Bízom abban, hogy ugyan nemzetünknek ezúttal sem szurkolhatunk, jó kedvcsinálónaként szolgál az az egyszerre történelmi és beharangozó írás a 21. világbajnokságról – stílszerűen az abcéé beütött segítségével híva – 21 címszóban.

A, mint Anglia

„El kell hinned, hogy nyerni fogsz, és én elhiszem, hogy meg fogjuk nyerni a világbajnokságot, az utolsó sípszóig, míg ki nem esünk!” – az angol válogatott meccsrekorder kapusától, Peter Shiltontól származik ez a sokatmondó idézet, s valami hasonló az ember érzése, amikor a futball őshazájának tartott Anglia világbajnoki esélyeire gondol. Minden világversenynek úgy mennie neki az angolok, hogy no, most végre tarolnak, de 1966 óta még a legjobb négybe sem kerültek be egyszer sem, sőt az egész vb-történelemben is csak egyszer sikerült nekik, amikor meg is nyerték a tornát (egy máig vitatott gólnak is köszönhetően az NSZK ellen). Ha csak a közelmúltá gondolunk, Angliának komoly esélyei lehettek volna az elmúlt tornákon, hiszen kevés válogatott rendelkezett Rio Ferdinand, John Terry, Ashley Cole, David Beckham, Frank Lampard, Steven Gerrard vagy Wayne Rooney szintű spílerekkel, de egyszer sem jött ki a lépés ennek a generációnak, valami mindig hiányzott az áttöréshez, s a legjobb nyolcnál tovább egyszer sem jutott Anglia. A mostani keret sokkal gyengébbnek tűnik az elmúlt évekéhez képest, talán Harry Kane az egyetlen világklasszis a csapatban (a Tottenham kétszeres gólkirály csatára 30

góllal fejezte be a bajnoki szezont, s Oroszországban is el „kane” néhány gól tőle...), de meglehetően az esélytelenek nyugalmával induló Anglia végül meglepetést szerez a seregszemlén! Hiszen a csoportküzdelmek során csak a belgák jelenthetnek komoly veszélyt Gareth Southgate fiaira, a tizenhat között pedig a Lengyelország–Szenegál–Kolumbia–Japán-négyes közül kapnak majd ellenfelet, innen pedig még tovább lehet jutni. Persze Kane-t klubtársa, Dele Alli és a Manchester Cityvel rekordokat halmozó Raheem Sterling szolgálja majd ki, a védelemben szintén a bajnokcsapatban sziporkázó John Stones és Kyle Walker irányít, s szerepet kaphat a Liverpoollal BL-döntőt játszó Jordan Henderson, s a Manchester United két fiatalja, Marcus Rashford és Jesse Lingard is. Sokan elfogadnánk bármikor egy ilyen „gyenge” keretet Magyarországon, szóval ne tesszük a „háromoroszlánosokat”!

B, mint Brazília

Az ötszörös világbajnok minden tornának abszolút esélyesként vág neki, ehhez képest 2002 óta nem nyerték meg a trófeát, s bár legutóbb, négy éve hazai pályán legalább elődöntőbe jutottak, abban nem volt sok köszönet. A németek nem egy hétre jöttek (mivel megnyerték a vb-t), de 7–1-gyel mentek, majd a brazilokkal a hollandok is feltörölték a pályát a bronzmeccsen: 3–0 azoknak a hollandoknak, akik most távoli szemlélői lesznek az eseményeknek. Ilyen összeomlás idén aligha várható a Seleccionálól, már csak azért sem, mert nem csak a támadósora félelmetes: a kapusposzton az AS Romában sziporkázó Allison, illetve a Manchester City egyik új üdvöskéje, Éderson terem versenyhelyezetet, a védelemben pedig a Real Madrid örökifjúja, Marcelo, a PSG védelmének oszlopai, Thiago Silva és Marquinhos, valamint az Atletico Madridból Filipe Luis is utazik. Ám az igazi sztárkavalkád közepén kezdődik, aztán a támadósorban folytatódik: Casemiro (Real Madrid), Coutinho (Barcelona), Fernandinho (Manchester City), Paulinho (Barcelona), Gabriel Jesus (Manchester City), Douglas Costa (Juventus), Firmino (Liverpool), Neymar (PSG)... Pechje van a szövetségi ka-

pitányak, Tite-nek, hogy egyszerre csak tizenegy embert küldhet a pályára – ez a brazil válogatott idén bombaerős lesz!

C, mint címvédők

A németek, ha a címvédés szándékával utaznak Oroszországba, jobb, ha nagyon ki sem pakolnak a böröndjeikből, eddig ugyanis mindössze kétszer sikerült címet védenie az aktuális világbajnoknak, és az sem ma volt. Az olaszok 1934-ben és négy évvel később is nyertek (másodsor Magyarországot két vállra fektetve a fináleban), s a brazilok 1958 után 1962-ben is diadalmaskodtak (a harmadszori címvédést Magyarország akadályozta meg, mely a csoportkörben 3–1-re verte a dél-amerikai együttest 1966-ban). A Nationalelf győzelmének jogosságához nem férhetett kétség négy éve: győzelemre született az a garnitúra, s a hűzőemberek közül igazából csak Philipp Lahm, Bastian Schweinsteiger, Lukas Podolski és Miroslav Klose vonult vissza, igaz, ők nem kicsit töltöttek be fontos szerepet az együttes életében... Boateng, Hummels, Khedira, Kroos, Özil és Müller azóta négy évvel rutinosabb (de nem öregebb!) lett, s talán végre a világ biztosan legpechesebb futballistája, Marco Reus sem sérül meg néhány nappal a torna előtt... Intő jel lehet a németek számára ugyanakkor, hogy a legutóbbi négy világbajnokságból hármon már a csoportkörből sem jutott tovább az aktuális címvédő: 2002-ben Franciaország, 2010-ben Olaszország, négy éve pedig Spanyolország mehetett haza három mérkőzés után. Földindulással érne fel, ha ez a sors várna a németekre, de nem csak a könnyű csoportbeosztás (Svédország, Mexikó és Dél-Korea lesznek az ellenfelek) mondatja velem, hogy a Nationalelf idén is komoly éremesélyes.

D, mint De Bruyne

A belga válogatott a 2016-os EB-re is titkos esélyesként érkezett, aztán lecsapott a walesi bárd, s már a nyolc között véget ért a flamand kaland. Ám Oroszországban már villantania kell valamit a nagy belga generációnak, mert világbajnokságot nem rendeznek minden évben, s a csapat gerince most van a legjobb futballistakorban. A kapuban a Chelsea portáján repkedő Thibaut Courtois áll, az ellenfelek védelmét Romelu Lukaku riogatja, a középpályára pedig nincsenek szavak: Eden Hazard (Chelsea), Dries Mertens (Napoli) és Kevin De Bruyne (Manchester City) is a krémhez tartozik, a világ szűk elitjéhez, ami a középpályásokat illeti. Közülük De Bruyne

tudhatja maga mögött a legjobb szezont, az ő formájától sok függhet majd: megmaradni az örök ígéret szintjén, vagy bejutni a legjobb négy közé. Szerintem ez utóbbi lenne a kisebb meglepetés...

E, mint esélyek

Attól szép játék a futball, hogy bármi megtörténhet, így akár ezen a vb-n is lehet majd meglepetés (ki gondolta két éve, mikor a portugálok ellenünk is bukdácsolva jutottak csak tovább a csoportból, hogy végül megnyerik a tornát?).

de a papírforma szerint ez a hat csapat számít a legesélyesebbnek: Spanyolország, Franciaország, Argentína, Brazília, Németország és Belgium. Ha nagyon szeretnénk bővíteni a kört, esetleg a portugálokat és az angolokat sorolhatjuk még az esélyesek közé. Mivel irányított sorsolás volt, azaz a további párharcokat is kikövetkeztethetjük (ha megfelelkezünk az előbb említett tényről, miszerint a futballban bármi megtörténhet), én a játék kedvéért elgondolkodtam azon, hogy a csoportküzdelmek után hogyan folytatódhat a torna. A legjobb tizenhat között francia-argentin, Uruguay–Portugália, Spanyolor-

szág–Egyiptom, horvát–dán, Brazília–Mexikó, belga–lengyel, Kolumbia–Anglia és Németország–Svájc meccseket rendezhetnek majd. A papírforma szerint a negyeddöntőben már csak rangadókat látunk: Portugália–Franciaország, Brazília–Belgium, Németország–Anglia és Spanyolország–Horvátország. Ezek után az elődöntőben létrejöhet a brazil–francia és a német–spanyol meccs, a fináleban pedig... No de ennyire ne szaladjunk előre!

F, mint Franciaország

Bizony, a franciák is esélyesei lehetnek a világbajnokságnak, különösen, ha legalább a két évvel ezelőtti formájukat hozzák! Akkor hazai pályán, a portugálok ellen esélyesként elbukták a döntőt, de mint sok más válogatottól, róluk is elmondhatjuk, hogy tapasztaltabbak, rutinosabbak lettek. Európa egyik legkiegyensúlyozottabb kapuvédője, a Tottenham hátlóját őrző Hugo Lloris véd náluk, míg a befejezésekért a fél Európa által körbeudvarolt, de az Atletico Madrid mellett az átigazolási tilalom idejére hűségesként fogadó Antoine Griezmann felel, középen a világrekordot jelentő összegért a Manchester Unitedbe igazoló, kissé talán túlértékelt Paul Pogba irányít, a védelemben pedig Raphael Varane a főnök. Minden poszton világklasszisokkal van tele a francia válogatott, megérett ez a csapat arra, hogy 2006 után újra világbajnoki döntőt vívjon... A bőség zavarát jelzi, hogy a két évvel ezelőtti EB-hős, Dimitri Payet nincs a keretben, s kimaradt Lacazette (Arsenal), Martial (Manchester United) és Coman (Bayern München) is.

G, mint gólkirály

Két ízben adta Magyarország a vb gólkirályát: 1954-ben Kocsis Sándor 11 gólt rámolt be az ellenfeleknek, míg 1962-ben Albert Flórián ötödmagával 4 gólt szerzett (ennél kevesebb gól soha nem volt elég a gólkirályi címhez). Az első mesterlövész, Guillermo Stabile meglehetősen stabilan termelt: nyolcszor csengett 1930-ban. Még jobban szórta a gólokat például 1966-ban Eusebio (Portugália, 9 gól), 1970-ben Gerd Müller (Németország, 10 gól), de például 1978-ban Mario Kempesnek (Argentína), 1982-ben Paolo Rossinak (Olaszország), 1986-ban Gary Linekernek (Anglia), 1998-ban Davor Sukernek (Horvátország) és legutóbb, 2014-ben James Rodrígueznek (Kolumbia) elég volt 6 gól, míg Miroslav Klose 5 góllal koronázta meg 2006-ban. A brazil Ronaldo 2002-es 8 gólja óta senki nem lőtt egy világbajnokságon 6-nál több gólt... S hogy kikből kerülhet

ki idén a mesterlövész? A többség Ronaldo, Messi, Neymar, Kane, Lewandowski, Szalah, Griezmann nevét válaszolja a kérdésre, s nem is alaptalanul. De semmi nem utalt négy éve sem James Rodriguez győzelmére (aki ráadásul nem is csatárként végzett az élen), szóval miért ne nyerhetne Oroszországban egy Iago Aspas (Spanyolország), egy Jamie Vardy (Anglia) vagy egy Gabriel Jesus (Brazília)?

H, mint hungarikum

Nemzetközi viszonylatban is mindenki egyetért abban, hogy Hollandia mellett Magyarországnak a legjobb olyan nemzet, mely nem nyert soha világbajnokságot, pedig kétszer is milyen közel állt hozzá... 1938-ban Olaszország gyűrt le minket a döntőben (2–4), 1954-ben pedig máig érthetetlen módon az NSZK, melyet néhány nappal korábban még 8–3-ra intéztünk el a csoportküzdelmek során...

Összesen kilenc világbajnokságon szerepeltünk, az utolsó három alkalommal a csoportban ragadtunk, de előtte, 1962-ben és 1966-ban még összejött a negyeddöntő. Összesen 32 meccsen 15 győzelem, 14 vereség és 3 döntetlen a mérlegünk, ehhez mérten a gólarány, főleg az Aranycsapat termékenységének köszönhetően igen imponáló: 87 rúgott és 57 kapott gól. Bár azok más idők voltak, a futballt is másképpen játszották, szinte minden válogatott gólképes volt hátul is, nem véletlenül nyugtatgatta Puskás a kapus Grosics Gyulát: „Rá se ránts, Gyula, mi mindig rúgunk eggyel többet, mint amennyit te belepkézél!” Kár keseregni azon, mi lett volna, ha legalább az egyik döntőt megnyerjük, attól lehet, ugyanott tartana a futballunk. Mégis, világbajnok nemzet lehetnénk...

I, mint izgalom

Sokszor az az ember érzése, hogy a létszám-bővítésekkel mindig csak hígul a mezőny, és ennek tudhatók be a nagyarányú győzelmek. Lehet benne igazság, de azért nem minden világversenyen fut neki egy válogatott a „pofonfának”. 2002-ben Németország 8–0-ra verte Szaúd-Arábiát, 2010-ben Portugália 7–0-ra Észak-Koreát, de ne felejtkezzünk el a négy évvel ezelőtti német–brazil 7–1-ről sem; az elmúlt négy világbajnokságon ezen a három meccsen mutatkozott csupán kirívóan nagy különbség a csapatok között. Ám hogy garantálható az izgalom, legalább a csoportkör után, leszűrhető a finálék eredményeiből: az eddigi húsz döntőből csak kilencet nyertek meg egynél több góllal, s ebből kettőnél a hosszabbításban alakult ki a nagyobb különbség. Legutóbb 1998-ban,

a francia–brazil (3–0) döntő volt elég egyoldalú; a legutóbbi két finálé hosszabbításban, az azt megelőző tizenegyesekkel dőlt el, szóval nem fog unalomba fulladni a végjáték – csak azt nem értem, július 15-én miért délután öt óraker lesz a döntő...

K, mint kimaradók

Valaki sérülés, valaki a kapitány döntése értelmében nem utazik Oroszországba, mindenestre sokan vannak, akiknek talán helyük lehetne a válogatottban, mégsem képviselhetik hazájukat a világbajnokságon.

Götzének a mellőzése. Az argentinoknál a túl bőséges csatárválaszték miatt nem jutott hely az olasz bajnokság gólkirályának, Mauro Icardinak, míg a mexikói Rafa Marquez már lassan negyvenéves, de még mindig aktív, s amennyiben bekerült volna a válogatottba, ez lett volna az ötödik világbajnoksága! A franciáknál Benzema mellőzése korábbi botrányai (és megkérdőjelezhető játéktudása) miatt várható volt, Dimitri Payet viszont nagyszerű formában futballozott idén a Marseille-ben, de megsérült az Európa Liga döntőben, talán ez az oka, hogy lemarad a vb-ről. Elég ütőképes a kimaradók közül összeállított álomcsapat, de még innen is vannak kimaradók: az angol Joe Hart és Jack Wilshire, a francia Lacazette és Martial, a német Sandro Wagner vagy a spanyol Marcos Alonso szintén joggal reménykedhetett a meghívóban. Nézzük a kimaradók közül összeállított DREAM TEAM-et:

Iker Casillas (Spanyolország) – Daniel Alves (Brazília), Rafa Marquez (Mexikó), Laurent Koscielny (Franciaország) – Nani (Portugália), Nadja Nainggolan (Belgium), Mario Götze (Németország), Dimitri Payet (Franciaország) – Alvaro Morata (Spanyolország), Karim Benzema (Franciaország), Mauro Icardi (Argentína).

L, mint lúzerek

Minden világeseményen vannak neves hiányzók, akikre fájó szívvel (vagy éppen kaján vigyorral, vérmérséklettől és szimpátiától függően...) gondolunk, hogy nem lesznek ott az adott világeseményen. A legutóbbi két világbajnokságon érmet szerző Hollandia bukása azért sem volt eget rengető szenzáció, mert már a 2016-os EB-re sem kvalifikálták magukat, a narancsmezések alighanem abszolút új csapat építésébe kezhetnek, amely már nem Van Persie, Sneijder és Robben köré fog épülni... A négyszeres világbajnok Olaszország bukása annál váratlanabb volt; ők a svédek elleni pótszelejtezőt nézték be, de nagyon csúnyán. 1958 után hagy ki világbajnokságot újra a Squadra Azzurra, s azok után, hogy tizenkét éve még nyerték a tornát, s hat éve is még Európa-bajnoki döntőt vívtak, megmagyarázhatatlanul nagy blama ez Csizmaországnak. Wales számára a két évvel ezelőtti EB-szereplés fényében csalódás talán, hogy a vb-re nem jutottak ki, de ez elvárás semmiképpen nem lehetett velük szemben. Csak hát egy Gareth Bale-t vagy egy Aaron Ramseyt szerintem sokan szívesen néztünk volna idén nyáron is... Szegény Chile meg hiába nyerte meg a két legutóbbi Copa Américát, a dél-amerikai selejtezőzóna erőssége miatt Alexis Sanchesszel és Arturo Vidallal sem találkozunk majd Oroszországban. Egyébként a

dél-amerikai bajnok mellett lemarad a vb-ról a CONCACAF zónagyőztese (Egyesült Államok), az afrikai bajnok (Kamerun) és Óceánia bajnoka (Új-Zéland) is. De a lényeg, hogy Marokkó és Irán ott vannak!!! S íme, egy DREAM TEAM azokból is, akiknek a válogatottja elbukta a kvalifikációt (elég veretes ez a névsor is...):

Gianluigi Buffon (Olaszország) – Virgil van Dijk (Hollandia), Giorgio Chiellini (Olaszország), Leonardo Bonucci (Olaszország) – Arjen Robben (Hollandia), Jevhen Konopljanka (Ukrajna), Marek Hamsik (Szlovákia), Arturo Vidal (Chile), Gareth Bale (Wales) – Alexis Sanchez (Chile), Edin Dzeko (Bosznia-Hercegovina).

M, mint Messi

A futballtörténelem egyik legnagyobb olyan alakja, akinek nincs még világbajnoki címe. Sőt, a válogatottal a 2008-as olimpiai győzelmen kívül még semmilyen eredménye nincs. Kétségtelen, hogy az ötszörös aranylabdás argentin minden idők egyik legjobb labdarúgója (bármennyire nagy Real Madrid-fanatikus vagyok, ezt én is belátom), de amíg hazáját képviselve nem nyer valami rangos trófeát, nem lesz belőle igazi legenda. Többek között Pelének, Maradonának, Beckenbauernek és Zidane-nak sikerült azzá válnia, de még Cristiano Ronaldónak is azzal, hogy 2016-ban Európa-bajnok lett Portugáliával. Messi négy éve elbukta a vb-döntőt, s a Copa Américán is szerzett már két ezüstérmet – két évvel ezelőtt kissé elhamarkodott módon a válogatottságot is lemondta, de aztán pár hét múlva meggondolta magát, és a sorsdöntő, Ecuador elleni csoportmeccsen az ő mesterhármasának köszönhetően kvalifikálták magukat az argentinok Oroszországba. Ha a támadó négyesből indulunk ki (Messi mellett Higuain, Aguero és Dybala is bevetésre vár), az egyik legnagyobb esélyes, ám a többi poszton azért sebezhető az Albiceleste. Ha a szövetségi kapitány személyéből indulunk ki – aki Jorge Sampaoli, és két éve még chilei kapitányként fricskázta meg Messiéket a Copa América fináléjában –, szintén jó esélyeik lehetnek. Ha meg a spanyolok elleni tavaszi felkészülési meccsből, amelyen Messi ugyan nem játszott, de 1–6 lett a vége... Nos, akkor lehetséges, hogy Messi világbajnoki cím nélkül fog visszavonulni – fiatalabb ugyanis nem lesz, s négy év múlva már harmincöt gyertyát fújhat el a tortájáról...

O, mint Oroszország

Mint házigazdának, érdekes lehet Oroszországnak a szereplése a világbajnokságon. Az eddigi húsz világbajnokságból hatot a rendező ország nyert meg, nos, azt hiszem, nem vállalok nagy kockázatot azzal, ha kijelentem, hogy nem idén fog ez a létszám hétre gyarapodni (és nem is négy év múlva, Katarban...). Az első két világbajnokságon, Uruguayban és Olaszországban is a házigazda nyert, aztán 1966-ban Anglia, 1974-ben az NSZK, 1978-ban Argentína, végül 1998-ban Franciaország is rendezőként ért a világ tetejére. További öt alkalommal állhatott még a dobogóra a házigazda; a brazilokat 1950-ben a Maracanában verte meg Uruguay a döntőben, a négy évvel ezelőtti fiasco mellett (1–7 a németek ellen) ez a legnagyobb szégyen a szambafutball történetében. S ha már Uruguay: az oroszok

FIFA WORLD CUP RUSSIA 2018

egyik ellenfele lesz, rajtuk kívül még Egyiptom és a nyitómeccsen Szaúd-Arábia vár a Szbornajára: a 2010-es dél-afrikai vb után másodszer fordulhat elő, hogy a házigazda a csoportkört sem éli túl!

P, mint Portugália

Érdekes, de az aktuális Európa-bajnok nem tartozik a legesélyesebb csapatok közé. Valljuk be, két évvel ezelőtt szerencséjük is volt az EB döntő meccsén, s bár van egy Cristiano Ronaldójuk, egy fecske egy ilyen hosszú küzdelemsorozat során nem csinál nyarat. Négy éve a Neuer–Hummels–Özil–Kroos–Müller-tengely kellett a német vb-aranyhoz, nyolc éve Iker Casillas és David Villa, valamint a Xavi–Iniesta páros szerialitása kellett a sikerhez, 2006-ban Buffon, Cannavaro, Zambrotta, Pirlo, 2002-ben Ronaldo, Rivaldo, Roberto Carlos és a szárnyait már akkor bontogató Ronaldinho voltak a siker zálogai. Nos, Cristiano Ronaldón kívül ilyen kaliberű játékosai nincsenek Portugáliának, de ha a Manchester Cityvel szenzációs szezon záró Bernardo Silva, az AC Milanban nem túl fényesen szereplő, de a válogatottban pazar statisztikákkal rendelkező André Silva, a középpálya motorja, Joao Moutinho vagy az EB egyik felfedezettje, Raphael Guerreiro megembereli magát, a negyedöntő talán meglehet!

R, mint rekordok

Ha minden rekordot összegyűjtenénk, egy külön Szemlélet magazin kevés lenne, így csak néhány érdekesebbet szedtem össze! Brazília az egyetlen nemzet, mely az összes világbajnokságon részt vett, s mivel ötöt meg is nyert, megállapíthatjuk, hogy átlagban minden negyedik világbajnokságot megnyeri (persze, ha ez így lett volna a gyakorlatban is, akkor Pelé nem lehetne háromszoros győztes, vagy több mint negyvenéves játékos-pályafutással kellett volna rendelkeznie). A világbajnokságok történetének abszolút gólkordere Miroslav Klose, aki négy torna alatt hozott össze 16 gólt (2014-ben adta át a múltnak a brazil Ronaldo és a német Gerd Müller 14 gólos rekordját), s egy világbajnokságon a francia Just Fontaine talált a legtöbbször a kapuba, tizenháromszor, még 1958-ban. A leggyorsabb gól a dallamos nevű török Hakan Sükrü nevéhez fűződik, aki a Dél-Korea elleni bronzmeccsen 2002-ben már a kezdés után tizenegy másodperccel megzörgette a hálót. Magyarország több rekordot is tart: 1982-ben 10–1-re vertük

Salvadort, 1954-ben 27 gólt szereztünk a tornán, mérkőzésenként 5,4-szer találtak be az ellenfelek kapujába Puskásék. Kár, hogy az aranyéremhez ez is kevés volt...

S, mint Spanyolország

Négy éve nagyon csúnyán leszerepelt címverdőként a spanyol armada, ki is cserélődött azóta nagyjából a keret harmada... De szöviccek nélkül is meg tudom indokolni, miért száll harcba újra esélyesként Spanyolország. De Gea, Sergio Ramos, Jordi Alba, Azpilicueta, Isco, Koke, Thiago Alcantara, Iniesta, David Silva, Asensio, Iago Aspas... – A Real Madrid, a Barcelona és az Atletico Madrid sztárjaival van tele ez a spanyol együttes (kiegészülve néhány Angliában vagy Németországban légiósodó kulcsemberral), márpedig a nemzetközi klubfutballt idén is a spanyolok uralták! Talán nincs annyi klasszis a spanyol keretben, mint a vb- és EB-győzelmek idején, de igen egységes társaságnak tűnnek, jó lesz, ha figyelünk rájuk!

Sz, mint Szalah

Ami Portugáliának Ronaldo, Lengyelországnak Lewandowski, az Egyiptomnak Mohamed Szalah, vagyis a kulcsjátékos, aki nélkül bajos lehet még a csoportból való továbbjutás is! Szalah valami egészen félelmetes szezont futott a Liverpoolban: 32 góllal lett a Premier League gólkirálya, ráadásul a Bajnokok Ligája döntőjéig vezető úton is berámolt 10 gólt. Egyiptom eddig kétszer szerepelt a világbajnokságon, legutóbb 1990-ben – ha Szalah tartja kiváló klubformáját, s esetleg magával tud húzni néhány csapattársat is, lehet, hettekig csak fényképről látják a piramisokat...

T, mint történelem

Az első világbajnokságot 1930-ban rendezte Uruguay (meg is nyerte), s csak 1938–50 között nem rendezték meg a tornát a II. világháború miatt. Az első tornára még meghívásos alapon lehetett eljutni, az a vb tizenhárom válogatott részvételével zajlott! Az eddigi húsz világbajnokságból kilencet dél-amerikai ország nyert (Brazília ötször, Argentína és Uruguay kétszer), tizenegyet európai (Németország és Olaszország négyszer, Franciaország, Anglia és Spanyolország egyszer diadalmaskodott). A németek rendelkeznek a legtöbb világbajnoki éremmel, a négy arany mellett ugyanennyi ezüst- és bronzérmük van – legutóbb 1998-ban zártak érem nélkül.

Ú, mint újonc

A harminckettes mezőnyben két újonccal találkozhatunk. Izland kijutása kevésbé meglepő annak, aki figyelemmel követte a 2016-os EB-t; nos, nekünk is meggyűlt velük a bajunk (1–1), hát még mit mondjanak az angolok, akik ki is estek ellenük a nyolcaddöntőben (1–2). A háromszázötvenezres lélekszámával minden idők „leglakatlanabb” vb-szereplőjének az argentin–horvát kettős mellett bizonyára nem lesz könnyű élete, de hogy nem fogják könnyen adni a bőrüket, arra Messi összes Aranylabdáját fel merném tenni... A másik újonc Panama,

melynek célja a belgák és angolok ellen a tisztes helytállás lehet, ám Tunézia kárára akár a pontszerzés is összejöhet.

V, mint videobíró

A világbajnokságok történetében idén először videotechnológiát használnak, amelynek segítségével a játékvezetők azonnal vissza tudják nézni a kétes szituációkat. Várhatóan többet fog ezért állni a játék, de biztos, hogy megéri alkalmazni, mert az elmúlt tornákon rendre voltak olyan sorsdöntő hibák, melyek a rendszer működésével elkerülhetők lettek volna. Az

1966-os vb-döntőt Anglia 4–2-re megnyerte az NSZK ellen, de a hosszabbításban az egyébként mesterhármassig jutó Geoff Hurst lövése nyomán nem haladt át teljes terjedelmével a labda a gólvonalon – a felső lécről kifelé jött a börgolyó, mégis ezzel lett 3–2. Kereken húsz évvel később, ahogy mondani szokták, „visszanyalt a fagy”: Diego Maradona nemcsak káprázatos szőlőgőljával kezeskedett arról, hogy az argentinok jussanak tovább a fináléba; szabad szemmel nehezen észrevehető módon, de egyértelműen kézzel juttatta a kapuba a labdát az angolok ellen. A 2002-es vb koreai csalásinváziójában lehet, hogy a videobírók sem segítettek volna, szinte hihetetlen, ahogy az olasz és a spanyol válogatottat kiejtették erről a világbajnokságról... (A későbbi EB-győztes spanyol szövetségi kapitány, Luis Aragonés egyszer ezt nyilatkozta: „a dél-koreaiak az első perctől rohannak, mint az ördögök, és mivel mindenki ugyanúgy néz ki, a

szünetben még a teljes csapatot is lecserélhetik, úgysem veszi észre senki.” Nos, talán nem ilyen körülmények között jutott elődöntőbe az ázsiai ország, de így is minden idők legnagyobb vb-csalásának lehettünk szemtanúi... Végül a 2010-es vb német–angol meccsén is született egy téves ítélet: Frank Lampard lövése után áthaladt a labda a gólvonalon, ám a spori nem így látta. 0–2 után, ha megadják, még visszajöhetnek volna a meccsbe a britek, a vége 0–4 lett...

A videobíró használata biztos, hogy meg fogja változtatni valamennyire a labdarúgást, s bízni lehet abban, hogy ez mégiscsak egy játék, egy sport, melyben ugyan benne van a hibafaktor és az emberi tévedés lehetősége, de a hatalmas tét és a futball üzletté válása, a rengeteg pénz miatt nem lehet egy kézzelgintéssel elintézni a fatális játékvezetői hibákat. Szóval szerintem van értelme kipróbálni!

Z, mint Zidane

Egy fej, de három fejes, mely meghatározó az elmúlt húsz év vb-döntőiben: 1998-ban két gyönyörű fejjel mattolta Braziliát, tulajdonképpen a Real Madrid jelenlegi sikeredzőjének köszönhető a francia futballtörténelem eddigi egyetlen világbajnoki aranya! Aztán a 2006-os vb-n is nagyot játszott, mégis dicstelenül lépett le a futball nagyszínpadáról: a finálé hosszabbításában begözölt, s az öt provokáló Materazzit mellbe fejelte. Megindító és hátborzongató volt, ahogy minden idők egyik legnagyobb közép pályása pályafutása utolsó mozzanataként, kiállítását követően, leszegett fejjel elsétált a trófea mellett... Csak remélhetjük, hogy az idei mundialon senki nem veszti így el a fejét...

AKROPOLISZ 2018 SZABADTÉRI SZÍNPAD

Miskolctapolca, Görömbölyi út 23.

JÚNIUS - JÚLIUS

JÓKAI-MÁSIK-MEDVECZKY-VIZELI

A KŐSZÍVŰ EMBER FIAI

TÖRTÉNELMI MUSICAL

2018. június 11. (hétfő)
17.00 óra

(esőnap: 2018. június 12.)

MAGNIER

OSCAR

VÍGJÁTÉK

2018. június 23. (szombat)
20.00 óra

(esőnap: 2018. június 24.)

VAJDA - FÁBRI

ANCONAI SZERELMEK 2.

ZENÉS KOMÉDIA

2018. június 29. (péntek)
20.00 óra

(esőnap: 2018. július 2.)

SZIKORA RÓBERT

MACSKAFOGÓ

CSALÁDI MUSICAL

2018. július 7. (szombat)
20.00 óra

(esőnap: 2018. július 9.)

CSUKÁS-BERGENDY

SÜSÜ, A SÁRKÁNY KALANDJAI

ZENÉS MESEJÁTÉK

2018. július 14. (szombat)
16.30 óra

(esőnap: 2018. július 15.)

FENYŐ - TASNÁDI - NOVAI

MADE IN HUNGÁRIA

MUSICAL

2018. július 14. (szombat)
20.00 óra

(esőnap: 2018. július 16.)

MEDVECZKY-VIZELI

MÁTYÁS KIRÁLY

ZENÉS MESEJÁTÉK

2018. július 21. (szombat)
16.30 óra

(esőnap: 2018. július 23.)

facebook.com/akropoliszszinpad

www.akropolisz.hu

Amiről ritkán beszélünk:

HOSPITALIZÁCIÓ

A HOSPITALIZÁCIÓ SZÓ ELSŐSORBAN KÓRHÁZI ÁRTALMAT JELENT, VAGYIS OLYAN JELENSÉGET, MELY SORÁN AZ ADOTT ILLETŐRE A HOSSZÚ KÓRHÁZI TARTÓZKODÁSNAK ÁRTALMAS HATÁSAI VANNAK. AZONBAN HOSPITALIZÁCIÓVAL NEMCSAK KÓRHÁZAKBAN TALÁLKOZHATUNK, HANEM JELEN LEHET AZ INTÉZETEKBE IS.

Szinte mindennapos dolog az, hogy egy család valamelyik tagjának vagy közeli hozzátartozójának, ismerősének fel kell keresnie valamilyen oknál fogva egy kórházat. A vizsgálatok akár több héten keresztül is tarthatnak, több esetben előfordulhat, hogy kivizsgálás céljából be kell feküdni egy-egy egészségügyi intézménybe. A betegség tudata mindig negatív érzéseket kelt az emberben, szinte minden esetben lelkiileg megviseli. Ezért azt mondhatjuk, nem mindegy, hogy a kórház sivár, ingerszegény, olykor undort keltő; avagy vidám, élénk, lelkesítő környezet veszi körül a betegeket.

A szakirodalom úgy írja körül a hospitalizáció jelenségét, hogy olyan csecsemőkre, kisgyermekekre és **gyermekekre jellemző folyamat**, mely számos fejlődésbeli rendellenességet okoz. Azonban a hospitalizáció **jelentkezhet bármely embernél, főként az idős korosztály a veszélyeztetett.**

A témával foglalkozó Robertson úgy írja le a hospitalizációt, hogy azok a gyermekek, akiknél a jelenséget felismerték, jelentősen visszaesnek tevékenységükben, beszűkül az érdeklődési körük, elfásulnak a kapcsolataik.

Kialakulásának folyamata oda vezethető vissza, hogy az anya-gyermek kapcsolat megszűnik bizonyos okok miatt (például a gyermek hosszú időre kórházba, gyermeknevelő intézetbe kerül). Sok más egyéb tényező is befolyásolja kialakulását és intenzitását: nagy szerepe van az ingergazdag környezetnek, annak, hogy az adott gyermek milyen szociokulturális környezetből jött, de még a szülővel való kapcsolatának a mélysége is befolyásolja (a gyermek más személyhez is kötődhet, nem csak a szüleihez).

NEHÉZSÉGEK A CSALÁDOK SZÁMÁRA KÓRHÁZI TARTÓZKODÁS IDEJÉN:

- Nagy problémát okoz a szülők és a gyermekek számára az, ha a gyermeknek kórházban kell eltölteni rövidebb, de sok esetben akár hosszabb időt. A probléma elsősorban a kórházban az, hogy az adott légkörrel azonosulni kell. Ez sok esetben nehéz, mert egy idegen környezetbe mindig nehéz beilleszkedni, főként, ha beteg az ember. Kell, hogy legyen a kórházban valami olyasmi, ami a légkört otthonosabbá teszi.
- A másik nehézséget az okozza, hogy gazdaságilag is nagyon megterheli a családot. Számtalan kiadással jár a kórházi kezelés. A szülőknek van lehetőségük a gyermekük mellett lenni a kórházban, de sajnos előfordul, hogy a család anyagi helyzetét csak úgy tudja biztosítani a szülő, ha dolgozik. Ilyen esetekben a gyermek magára marad a kórházban. Rosszabb esetekben a szülők egyáltalán nem látogatják.
- A harmadik tényező az, hogy a gyermek kimarad az óvodai foglalkozásokból, illetve az iskolai tananyaggal is elmaradásai lesznek. Tanulni betegként is nehéz, főleg akkor kerülnek ezek a gyerekek hátrányba, amikor nagyobb mennyiségű anyagot kell bepótolniuk. Az óvodai és az iskola foglalkozások mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyerek fejlődése kiegyensúlyozott és folyamatos legyen.
- Negyedikként említhetném azt, amikor a gyermek hosszú időn keresztül ágyban fekszik. Ilyen esetekben a hangulata és a kedve rohamosan romlik. Ehhez társul az ingerszegény környezet. Egyre kevésbé lesznek kommunikatívak, ha mégis beszélnek, akkor a betegség lehet a központi téma. A korábban eleven gyermekből visszahúzódozó, csendes, magába forduló gyermek lesz.

A fent említett problémákat ki kell küszöbölni. Sajnos legtöbb esetben ennek anyagi vonzatai vannak, hiszen a megfelelő tárgyi és személyi feltételeket meg kell teremteni ahhoz, hogy a hospitalizáció elkerülhető legyen, vagy ha mégis jelentkezik, akkor ne váljon súlyossá.

MÉGIS MIT LEHET TENNI?

- ▶ **Kórházpedagógiai szolgáltatás:** az iskolás gyermekek szakképzett pedagógusok segítségével tanulnak, ami lehetővé teszi, hogy a gyerekek ne maradjanak le a tananyagban, vagy a már jelentkező lemaradást csökkenteni tudják. A kórházpedagógusok a tananyagot akár az ágy mellett veszik át a gyermekkel. A foglalkozások rendszeresek, így ez lehetővé teszi azt, hogy a gyermek iskolája felé jelezzék a gyermek tanulásban való előrehaladását. Akár a kórházban szerzett esetleges érdemjegyeket is beszámítják a gyermek iskolájában.
- ▶ **Szociális feladatok, szolgáltatások:** főként külső szervezet, egyházi szolgálat révén valósulhat meg. A szolgálatban résztvevők munkájukat önkéntes alapon végzik, végzettségük alapján szociálpedagógusok, pedagógusok, lelkipolozók, lelkészek. (De bárki csatlakozhat, hiszen ma már sok olyan képzés érhető el, mely tipikusan kórházlátogatókat képez.) Különböző csoportokat vezetnek, a szülőkkel beszélgetnek, a gyermekeknek foglalkozásokat tartanak, amelyek akár egyénre szabott fejlesztőfoglalkozások is lehetnek. Adományokat is gyűjtenek, melyeket a rászorulókhöz juttatnak el.

▶ **Önkéntesek szerepe:** feladatuk abból áll, hogy meghatározott időközönként felkeresik a kórtermeket, az éppen nem látogatott gyerekekkel foglalkoznak, beszélgetnek velük, mesélnek nekik. Ezenkívül különböző kézműves-foglalkozásokat tartanak, rajzolnak, festenek velük. A gyermekek figyelmét elterelik a betegségről. Fontos célja az önkéntesek tevékenységének, hogy a gyerekek ne unatkozzanak.

„Egy orvos akkor »lát jól«, ha az embert a maga teljességében tekinti, nem csak a szemet látja belőle, ha történetesen az beteg. Olyan módon szeretnénk létezni, hogy lássuk és észrevegyük azt a pillanatot, amelyben élnünk adatott; lássuk azt a családot, közösséget, amelyhez tartozunk; tudatosítsuk annak a szakmának a lényegét, amelyet művelünk. Akkor látunk jól, ha maradéktalanul azokéi vagyunk, akiknek szüksége van ránk.”

(Dr. Velkey György)

GÖRÖGKATOLIKUS KÓRHÁZLELKÉSZSÉGEINK, KÓRHÁZLELKÉSZEINK ELÉRHETŐSÉGEI:

Hajdúdorogi Főegyházmege területén

Laczkó Zsolt kórházlelkész (Debrecen)
0652 511 777 / 1943 mellék
0630 954 1361
Kocsis Antal kórházlelkész (Debrecen)
0630 601 3235

Nyíregyházi Egyházmegye területén

Mosolygó Marcell kórházlelkész (Nyíregyháza)
0630 955 9486

Miskolci Egyházmegye területén

Tótszegi István kórházlelkész (Miskolc)
0630 678 2150
Szónoczy János kórházlelkész (Miskolc)
0630 743 6860

Pest megyéből és Dunántúlról érdeklődjön Jaczkó Sándor budapesti helynöknel (0630 639-3197), de parókusa vagy bármely görögkatolikus pap is szívesen segít megtalálni azt az atyát, aki lelki támogatást tud nyújtani kórházi tartózkodása vagy betegsége során.

HOMOLYA DÁNIEL

Kávé és hit

Magyarországon a lakosság egy főre jutó kávéfogyasztása meghaladja az évi két kilogrammot. A kávé az egyik legfontosabb világkereskedelmi termék is. A kávézást sokan élénkítésre használják, de egyúttal kiváló lehetőség arra, hogy beszéljünk családtagjainkkal és barátainkkal, egyet hátralepve magunkba mélyedjünk, és a csendben kortyolgatva Istent is ízleljük.

Egyik alkalommal egy kávézóban járva jutott eszembe a gondolat, hogy a „hétköznapi” dolgok lelki oldalát vizsgálva érdemes lenne írni a kávéról. A kávé megnevezést kétféle, de összefüggő dologra használjuk: egyrészt kávéfajok magjainak feldolgozásával előállított termékek (például pörkölt kávé, szemes kávé, babkávé, őrölt kávé), másrészt annak az italnak a megnevezése, melyet a kávétermékekből készítenek, fő hatóanyaga a koffein. Alábbiakban három dologról írok: először is a kávé történetéről, másodsor a gazdasági vonatkozásokról, végül a hitünkkel, illetve társas kapcsolatainkkal kapcsolatos dolgokról.

A kávé az arab, iszlám világban fedezték fel. A legenda szerint egy etiópiai pásztor a piros kávészemeket fogyasztó juhait élénkebbnek találta, mint az azt nem fogyasztókat. Ezt a megállapítást szufi szerzetesekkel is megosztotta, és innen indult a kávé „világhódító” útjára. Török közvetítéssel a keresztény világba is eljutott. A 16. században élt VIII. Kelemen pápa azt mondta, hogy „a kávé meg kellene keresztelni, mert igazi keresztény ital”. A velencei papság be akarta tiltatni a kávé, mire Kelemen pápa úgy döntött, hogy először meg akarja kóstolni. Majd a hagyomány szerint így szól: „...finom volt. Nem hagyhatjuk a hitetleneknek.” A magyar „kávéhistoria” leghírhedtebb mozzanata az volt, amikor az 1680-as években a váradi pászta el akarta fogatni Thököly Imre fejedelemet, ezért egy ebédmeghívás ürügyével magához csalta. Thököly elővigyázatos volt, így az ebéd után gyorsan távozni akart, mire az egyik janicsár aga a következő szavakkal tartotta vissza: „Ne siess, Uram, hátra vagyon még a fekete leves!” Miután a magyar fejedelem megitta a kávéját, láncra verve vitték a törökök börtönébe. A komolyzenét is meghihlette a kávéfogyasztás. Johann Sebastian Bach Kávékantáta címmel írta meg egy lány történetét, akinek apja le akarta őt szoktatni a kávéivásra.

Az éves kávétermelés világszerte körülbelül 8-9 millió metrikus tonna, melynek közel harmadát Braziliában termelik, őket követi Vietnam és Indonézia. Több dél- és közép-amerikai, illetve afrikai ország életében fontos szerepet tölt be a kávétermelés. Miközben fejlődő jellegű országok a termelők, addig fejlett országok a fogyasztók. Itt felmerül a szokásos kérdés, hogy esetleg a fejlett országok kihasználják-e a kevésbé fejlett országok termelőit. Ebben a dologban nem tudok igazságot osztani, csak néhány szempontot adni. Létrejöttek úgynevezett Fair Trade (méltányos kereskedelem) mozgalom. Ennek lényege, hogy amennyiben a szigorú szabályokat betartják a termelők (például nincs gyermekmunka, megfelelő minőség fenntartása), akkor bizonyos felvásárlási árat garántál a Fair Trade Alapítvány. Kérdés, hogy ettől előrébb lesz egy ország gazdasága? Ez attól is függ, hogy a méltányos kereskedelem eredményeként **mennyi olyan terméket vásárolnak, amit különben nem vásároltak volna meg.** A klasszikus, a Fair Trade megközelítés mellett létrejöttek már olyan kezdeményezések is, amelyek pont a különlegesebb termékek piacra jutását segítik (alternatív kereskedési-szervezési megközelítés /ATO/), például egy kézzel faragott, díszes tárgyét, amelyet csak Magyarországon vagy éppen Örményországban lehet kapni.

„...*finom volt.*
Nem
hagyhatjuk a
hitetleneknek.”

Mint sok más dolog, a kávé is kismértékben segít, nagymértékben kárt okozhat. A kávé serkentő hatással van a központi idegrendszerre, a szívre, a véredényekre, és vizelethajtó hatása miatt a vesékre is. De fontos, hogy hatása nem a fáradtságot szünteti meg, hanem mesterségesen előállít egy olyan állapotot a fáradt szervezetnek, amit az ember élénkségnek érzékel. Nagy koffeinadag kézmegést, vértolulást, szívtáji nyomást okozhat. Mindezek mellett két fontos momentumot emelhetünk ki. Egyrészt amennyiben valakit kávézni invitálunk, az jó alkalmat jelent az együttlétre, közös beszélgetésre, problémák megbeszélésére. Másrészt, ha nem is a kávé önmagában, de az, hogy megállunk egy pillanatra, segít magunkba mélyedni, és ha ezt arra is használjuk, imáinkat is segítheti. Mi például bevezettük a feleséggel azt, hogy két-három hetente, miután a gyermekeinket elvittük a megfelelő iskolába, óvodába, együtt iszunk egy kávé.

A munkahelyem udvarán egy kávéval napközbeni lehetőség adódik arra, hogy egyedül legyek, megérezzem Isten csöndjét a rohanó hétköznapokban is.

22+

GYALOGOS ZARÁNDOKLAT

JÚLIUS 19-21.
Tokaj - Máriapócs

HAJDÚDOROGI FŐEGYHÁZMEGYE MISKOLCI EGYHÁZMEGYE NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

ÚTONLEVŐK
/GIFMiskolciEgyhazmegye
www.ifjusagizarandoklat.hu

Szerénység, alázat és kegyelet

Interjú Kristóf „Murphy” Imrével, a LEGOTT Mentőcsoport vezetőjével

„Minden változik, és semmi sem az, aminek látszik...” – éneklir a Kowalsky meg a Vega, s ha a nyári gyalogos zárándoklatra gondolunk, létjogosultságot is nyerhetnek hazánk talán legnépszerűbb zenekarának gondolatai. Minden évben változik a kiindulási pont, ahonnan indulunk. Minden évben változnak a települések, a falvak és a városok, ahol keresztülmegyünk, s ahol szeretettel várnak és befogadnak bennünket. Minden évben változik a szentírási gondolat, a vezérfonal, ami az egész hetünket végig kíséri, amin közösségben, de egyénileg is elmélkedhetünk. Változik a társaság is, hiszen nem ugyanaz a négy-öt száz fiatal vág neki évről évre ennek a kellemes százhusz-százharminc kilométernek. A máriapócsi megérkezésen kívül csak

Görögkatolikus Szemlélet nyári számában, még az idei gyalogos zárándoklat előtt megismerkedhetnek a kedves Olvasók a LEGOTT Mentőcsoporttal, illetve a vezetőjével.

egyalami volt állandó az elmúlt évtizedben: a LEGOTT Mentőcsoport önzetlen, alázatos és szeretetteljes jelenléte, amely óriási segítséget nyújt a megfáradt, esetleg meg is sérült zárándokoknak. Fel sem tudjuk fogni, mekkora szolgálát és áldozat ez a részükről, melyért minden zárándok nevében szeretném kifejezni hálánkat és köszönetünket! Ezt az interjút Kristóf Imrével, a LEGOTT Mentőcsoport vezetőjével telefonon készítettem, aki bokros teendői mellett is nagyon készségesnek mutatkozott, így a

Hogyan kerültél kapcsolatba a görögkatolikus egyházzal?

Hivatásos tűzoltóként dolgozom. Tizenegy-tizenkét éve voltunk Máriapócon helyszínbejáráson, hogy felmérjük, egy esetleges tűz esetén mit kell csinálnunk. Felfigyeltem egy elég veszélyes dologra, a kegytemplomban a haranghoz felvezető lépcső igen rossz állapotára, s egy barátommal vállaltuk, hogy kijavítjuk, s biztonságossá tesszük a feljárást. Ekkor ismerkedtem meg Bubrik Miklós atyával, aki jelezte Fülöp püspök atyának, hogy mi ott ingyen dolgozunk. Püspök atya szerette volna honorálni a munkánkat, ő vetette fel egy mentőcsoport létrehozásának ötletét. Akkor még a miskolci Spider Mentőcsoportnál dolgoztam, s a második vagy a harmadik megbeszélésen püspök atya megkérdezte, hogy vállalnám-e a csoport megszervezését és a vezetését. Mint görögkatolikus ember, örömmel mondtam igent a felkérésre, így alakult meg a görögkatolikus mentőcsoport.

Sok személyi változás történt az elmúlt években a mentőcsoportban? Hogyan lehet bekerülni Hozzatok?

Mikor megalakultunk, csak én voltam és néhány barátom. Jelen pillanatban tizenhárman vagyunk a csoportban, de nagyon sokan jönnének hozzánk, ha úgy mond, kinyitnám a kapunkat, lennének ötvenen, sőt azt sem tartom kizártnak, hogy százan. Csak azért tartjuk ezt a kis létszámot, mert így költséghatékony, hiszen elég drága eszközökkel dolgozunk. Benne van a nevünkben, hogy speciális mentőcsoport, ez azt jelenti, hogy minden tagunknak van egy fő profilja, de mindannyiunknak van rálátása öt-hat szakterületre, ahol szintén megálljuk a helyünket.

Ha búvárkodni kell, búvárkodunk, ha kutyázni, kutyázunk, ha statikázni kell, statikázunk, akár egészségügyről vagy térképészetről is szó lehet. Volt olyan, hogy elindultunk egy külföldi földrengéshez személykereső kutyával, de mire kiértünk a kárterületre, azt mondták, hogy már nincs szükség kutyás keresőkre, már csak orvosokra van szükség. Mivel a csapatunkban van orvos, illetve mindenkinek megvan az alap-, illetve a középszintű egészségügyi végzettsége, be tudunk állni sátorkórházba dolgozni. Bekerülni nehéz hozzánk, s alapelv, hogy aki hozzánk tartozik, az szerény legyen, és a szakmájában profi. Ahhoz pedig, hogy valaki szerény legyen, nagyon sokat kell tanulni. Mindig azt szoktam mondani, hogy csak szerényen, alázatosan és kegyelettel lehet ezt a szakmát művelni. Vannak olyan mentőcsoportok, amelyek a hírnévért, a vállve-regetésért, a médiában való szereplésért, az egyéb pályázati pénzekért csinálják, én nagyon haragszom az ilyen csapatokra.

Van egyébként rivális mentőcsapatotok?

Nincs, igyekszünk szerényen és alázatosan dolgozni, hogy ha nem minket hívnak valahova, akkor se legyen konfliktushelyzet. De van egy előnyünk a többi csapathoz képest: mi halottkereső kutyákkal dolgozunk, és elhunyt emberek felkutatásával is foglalkozunk, illet az országban, azt hiszem, négy vagy öt kutya tud, abból kettő nálunk van. Külföldi földrengés esetén nem mi jelentkezünk, hogy szeretnénk megváltani a világot, általában a külföldi kormányok keresnek meg minket. Biztos, hogy vannak, akik a sikereink miatt nem kedvelnek minket. Egy állami szervezet magas beosztású tisztje egyszer azt mondta rólunk, hogy a LEGOTT Mentőcsoport Magyarország legszerényebb és legszegényebb

mentőcsapata, de a legeredményesebb is. No, nekem ennél nagyobb elismerés nem is kell! Igaz, nem járunk versenyekre, ahol megmutathatjuk magunkat, de nekem többet ér egy köszönőlevél, amit az érintett családtól kapunk, mint száz darab érem.

Ha már a sikereket említetted... Mire vagy a legbüszkébb eddigi életed során?

A feleségemre és a két gyermekemre! Az értékrendemben első a család, második a munkahely (ez a család szempontjából fontos), s harmadik a mentőcsoport. Sokan kérdezik, hogy miért csak a harmadik. A család és a munkahely fontosabb kell, hogy legyen, viszont bizonyos tekintetben a mentőcsoport előnybe kerül, mert ha baj van, ha a szükség úgy hozza, menni kell. Karácsonykor is, szilveszterkor is dolgoztam, s azért vagyok a feleségemre a legbüszkébb, mert ehhez kell egy megértő társ, aki tisztában van azzal, hogy mit csinálok, mivel foglalkozom, s támogatnia is kell. Én telefonon hallottam a lányomat először megszólalni, mert akkor is távol voltam; videón láttam először, hogy a fiam elindult; igaz, ezek nem ma történtek, a lányom már tizenkét éves, a fiam pedig tíz. Komoly áldozatvállalással és lemondással jár egészségügyi dolgozó feleségének lenni, mi sokszor nem is tudjuk, milyen nehéz nekik, hogy keveset vagyunk otthon.

A papfeleségek élete sok hasonlóságot mutat...

Abszolút! Becsüljük meg a feleségünket!

Úgy érzem, a Ti hivatásotok más ponton is találkozik a papi hivatással... Mik a mentős szakma sajátosságai? Hogyan éled meg a hivatásodat?

Ez az egész nem arról szól, hogy kimegyünk az erdőbe, és elkezdünk keresgélni, hanem beszélni is kell tudni az emberekkel. Megtörtént, hogy eltűnt egy nő, akit egy erdőben kellett keresnem, annyit tudtunk róla, hogy valószínűleg öngyilkos lett. Miután sikerült a nő lányaival felvennem a kapcsolatot és beszéltem velük, jeleztem a rendőrségnek, hogy átnézzük az erdőt, de szerintem a százhusz-százharminc kilométerre lévő városban kellene keresni. Kicsit gúnyosan mondták is nekem, hogy túl sok Colombót nézek (ami egyébként igaz is, mert nagyon szeretem ezt a sorozatot), biztos, hogy rossz úton járok, de aztán tíz nap múlva hívtak, hogy a nő iratait megtalálták abban a városban, egy híd lábánál.

Valamilyen szinten bele kell látnunk a lelkükbe, s meg kell tanulnunk gondolkodni az eltűnt ember fejével. Amikor nyomozás közben kihallgatunk valakit, akkor fel kell tennünk kellemetlen kérdéseket is, a szexualitástól kezdve a kábítószeren és alkoholon keresztül a családi életig, a veszekedésekig, hogy mondjanak el minél több információt, mert hiába van nagyon jó kutya, muszáj vagyok valami morzsát adni a szájába, hogy legyen nyom, amelyen elindulhatunk. Ha időben szólnak a rendőrségnek, lehet, hogy élve találják meg azt a nőt. Tényleg gondolkoznunk kell az emberek fejével. Kicsit lelkipásztornak kell lennem, hogy tudjak

ezekkel az emberekkel beszélni, tudjak rájuk hatni, illetve hogy átérezzem az ő fájdalmukat, küzdelmeiket. Ami a mentős szakmát illeti... Egyrészt ez nem önreklám, vagyis nem önmagunkról szól. Ha valaki feltár egy nyomozást, megtalál valakit, azt a LEGOTT Mentőcsoport találta meg, mert ez csapatmunka, és emiatt senkiben sincs harag. Másrészt nem szenzációhajhászásra törekszünk. Van olyan mentőcsoport, amely még képet is tesz fel az elhunytáról, persze kicsit elhomályosítva, de milyen kegyetlen dolog az, mikor egy édesanya, mondjuk, két hét múlva, a saját fiát látja viszont egy újságban vagy az interneten... Továbbra sem mondhatok mást: csak szerényen, alázattal és kegyelettel lehet ezt a munkát végezni!

Mikor tudatosult Benned, hogy a Te hivatásod az, hogy segíts másoknak? Mikor döntötted el, hogy mentős leszel?

Édesapám több mint negyven évet dolgozott az egészségügyben, a sürgősségről most ment nyugdíjba, s nyugodtan mondhatom, hogy én ott nőtem fel a kórházban, rengeteget voltam mellette, láttam, hogy segít az embereknek, az elsősegély alapjait is ott tanultam meg. Egész kicsi korom óta, nagyjából hét-nyolc éves koromtól láttam, hogy milyen az, amikor emberek segítenek. Tizenöt-tizenhat éves voltam, akkor már megvolt az első kutyám, s édesanyám olvasott egy cikket arról, hogy a polgárvédelem önkéntes civil mentőkutyásokat keres. Elmentem a felhívásra, úgy emlékszem, hetvenketten jelentkeztek, tizenegyen vizsgáztunk le, s azt hiszem, ketten vannak, akik ezt a mai napig aktívan csinálják. Miskolcon időközben felfigyelt rám, illetve talán inkább a kutyámra egy mentős, Lehóczki László, s felajánlotta

a segítségét, így átjártam Miskolcra, s ott sajátítottam el a mentős szakma minden csínját-bínját. Később tűzoltó lettem, ami szintén rokon szakma – így kerültem ebbe a közegbe. S nem bánom, hogy itt kötöttem ki... Korábban vállalkozó voltam, dolgoztam szakácsként és esküvői fotósként, volt egy bababoltom és egy presszóm is, de belefáradtam abba, hogy mindent a pénz diktál. A pénz ördögi dolog; annyi legyen, amennyiből biztonságosan meg tudunk élni, s fel tudom nevelni a gyermekeimet.

Melyik volt a legemlékezetesebb bevetésetek, szolgálatotok?

Minden bevetés emlékezetes, mert mindig, minden alkalommal segítünk embereknek, és nincs ennél jobb érzés. De ha mégis ki kell emelni valamit, akkor a külföldi bevetéseket mondom. Külföldre a Szent Lukács Szeretetszolgálat segítségével és támogatásával tudunk menni, amit nagyon köszönünk nekik. Külföldön tömegével találkozunk sérültekkel, sajnos elhunytakkal is, és ott tudjuk megmutatni igazából, hogy milyen erősek vagyunk, és hogy mire vagyunk képesek. Indonéziától Korfuig rengeteg helyre, ha jól számolom, közel harminc országba eljutottunk már, legutóbb Nepál fővárosában jártunk, Katmanduban. Elmesélek egy érdekes történetet. Szokták kérdezni tőlem, hogy találkoztam-e már Istennel, a gondviseléssel az életben vagy a külföldi bevetések alkalmával. Minden út előtt tájékozodom az adott nép kulturális és vallási szokásairól, hogy ne kövessünk el semmilyen hibát, így volt ez akkor is, amikor Indonéziába mentünk a cunamihoz. Tudtam, hogy van ott egy kisebb, pár ezres katolikus közösség, s a szabadidőmben megpróbáltam őket felkutatni. Nagy nehezen, négy-öt nap után találkoztam egy emberrel, aki hálásan megköszönte, hogy kimentünk hozzájuk, és próbálunk segíteni, de ők egyébként jól vannak. Erre visszakérdeztem, hogy mit jelent ez. Kiderült, hogy a helyi vallás nem engedélyezte ennek a katolikus közösségnek, hogy megünnepelje a karácsonyt (a cunami is karácsonykor volt), s ez a pár száz ember felment egy hegyre családostul, mindenestül, hogy ott titokban megünnepeljék a karácsonyt, így a teljes közösség megúsza a katasztrófát. Ez volt talán a legemlékezetesebb élményem, egyértelműen az isteni gondviselést láttam abban, ahogy megmenekültek ezek az emberek.

Isten jelenlétét a gyalogos zarándoklaton is megtapasztalod évről évre. Mióta jártok a zarándoklatra, és mit ad számodra ez a hét?

A mentőcsoport megalakulása óta, közel tíz éve járunk a gyalogos zarándoklatra. Számomra nagyon kellemes élmény volt, amikor először voltam, feltűnt, hogy mennyi lelkes fiatal van. Tetszik a szervezés és a zarándokok hozzáállása is. Ezekben a fiatalokban nagy alázat és hatalmas hit lakozik, s az arcukon egész héten mosoly, pedig ötödik, hatodik nap már biztos, hogy nem minden lépés esik jól... Emlékszem, pár éve volt egy lány, akinek a lába már első nap kikészült, azt tanácsoltam neki, hogy inkább ne folytassa, üljön kocsiba. De nem, ő menni akart, pedig a harmadik naptól már tényleg zokogott! Eszembe jut egy srác is, akit már én sajnáltam meg, mindennap mondtam neki, hogy megnézem, lekezelem a vízhányagjait, sebeit, alig bírt már járni, de nem engedte.

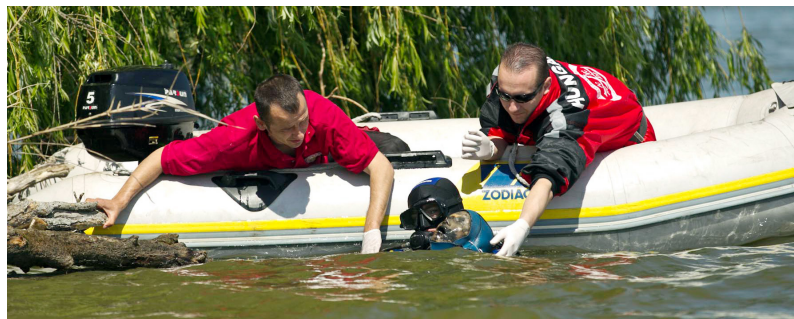
Csak utolsó nap volt hajlandó megnézni magát, mondanom sem kell, az egész lábáról leszedték a bőrt, olyan csúnya volt. De végigküzdötte az egész hetet, és nem adta fel! Valahol ez a zarándoklat kell, hogy szóljon a szenvedésről is! Mi autóval vagyunk, de rendszeresen bevállalunk szakaszokat, hogy együtt zarándokljunk a fiatalokkal. Ez a hét számomra feltöltődés is: szeretek beszélgetni, megnyílnak nekem az emberek, ez gyakran még jobban is esik, mint egy seb bekötözése. Úgy gondolom, hobbiként kezdtük, de ebből hivatás lett...

Egyébként mi a hobbid? Van rá időd?

A hobbi a családom, és nincs rá időm! A viccet félretéve, a hobbim a horgászat, és hála Istennek a számítógépek, tabletek és érintős telefonok világában a kisfiam is szívesebben horgászik velem, minthogy ezeket a kutyüket nyomogassa. Ha lehetőségeink engedik, sok időt töltünk az apagi horgásztónál. Hobbim lenne még a motorozás, de azt a feleségem nem nézi jó szemmel, így a motort csak néha hozzuk ki a garázból egy gurulásra, de a horgászat az első számú hobbi.

Honnan jött a Murphy becenév?

Édesapámat Eddie Murphynek hívják, no jó, ez nem igaz... A kutyaszeregetet a drága jó bátyámtól, Kristóf Zoltántól örököltem, tőle kaptam az első kutyámat. Német juhászkutya volt, a Murphy névre hallgatott, és 13 évig volt a mentőkutyám. Mivel azt, hogy Kristóf Imre, nem mindenhol tudták megjegyezni, úgy maradtam meg a közvéleményben, s mindenhol úgy szólítottak, hogy „a Murphy kutyás”. Ilyen egyszerű a becenevem története.

KEDVENCEK...

Kedvenc ételed és italod?

Vizet nem iszom, mert tűzoltó vagyok, és hogy néz ki, ha megiszom a tűzoltók munkaeszközét... Kedvenc ételém a hagymás sztrapaicska, italom a zöld tea.

Kedvenc könyved?

Általában olyan könyveket olvasok, amelyek megtörtént eseményen alapulnak, vagy kutyás könyveket. Kedvencem Valentyin Petrovics Katajev Távolban egy fehér vitorla című regénye.

Kedvenc film?

Kevesen tudják rólam, hogy mindamellett, hogy tűzoltóként és mentősként dolgozom, több kasszasikerű filmben volt szerencsém már közreműködni, ahol nem egy Oscar-díjas színésszel dolgozhattam együtt. Elsősorban a színészek testi épségére vigyáztunk a forgatásokon a vízi jeleneteknél, izgalmas feladat! Sok filmet szeretek, kedvencem a Forrest Gump!

Milyen zenét szeretsz?

Hangulatfüggő! Van, hogy régi, retró diszkót, olykor magyar nótát vagy musicalt hallgatok.

Kedvenc történelmi személyed?

Édesapám és édesanyám! De ha a múltba tekintek, talán Mátyás király. A történetek, mesék alapján tetszik a személye! De aki kicsit is hozzátett országunk történelméhez, a magyarsághoz, az mind csodás ember lehet!

Kedvenc országod és városod?

Magyarországnál számomra nincs kedvesebb hely, s nagy szerelem a Balaton; remélem, ha egyszer megöregszem, lesz lehetőségem odaköltözni. Rengeteg helyen jártam már, civil emberként Korfu a kedvencem, mentősként az ecuadori Manta.

Van kedvenc sportod?

Általános iskolában focikapus voltam, később próbálkoztam az atlétikával, manapság már csak a fiammal focizom. Amennyiben annak tekinthetjük, a bűvárokodást és a horgászatot mondanám kedvenc sportomnak.

ELÉRHETŐSÉGEINK

Riasztás:
06 30/206-71-07

E-mail: legottmcsop@gmail.com
legottmentocsoport.webnode.hu

Görögkatolikus Roma Szakkollégium felvételt hirdet a 2018/2019-es tanévre

Jelentkezési határidő: **2018. augusztus 15.**

A Görögkatolikus Roma Szakkollégium felvételt hirdet a 2018/2019-es tanévre elsősorban roma és/vagy hátrányos helyzetű, illetve fontos társadalmi kérdések iránt érdeklődő, a cigányságot érintő problémákra fogékony hallgatók számára, akik a Miskolci Egyetemen, nappali tagozaton tanulnak.

Amit kínálunk:

- **akár 50 ezer Forint ösztöndíj havonta!**
- színes tanulmányi program
- **mentori rendszer**
- felzárkóztatás és hátránykompenzálás a nehezebb tantárgyakból
- **személyes odafigyelés, egyetemi tanulmányi előmenetel segítése**
- nyelvtanulási lehetőség
- **gyakornoki program**
- közösségi és hitéleti programok
- **ingyenes nyomtatás és fénymásolás**
- ingyenes laptop- és biciklikölcsönzési lehetőség
- **kellemes és kulturált egyetemi kollégiumi férőhely Miskolctapolcán.**

További információ:

Mozgó Mónika (külső kapcsolatok koordinátora)
3519 Miskolc, Görömbölyi u. 24.
Mobil: +36 30 723 1005
E-mail: gkciganyszakkoli@gmail.com

Infók és jelentkezési lap:

<http://szakkoli.gorogkatolikuskoli.hu>
<https://www.facebook.com/gkciganyszakkoli/>

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

LASKAY ANNA

A név kötelez

Hárman üljük körül az asztalt. Nők: feleségek és családanyák. Beszélgetünk. Sokszor csak elmesélve a saját történetünket, segítjük egymást tovább. Gondolatainkat közreadva, reméljük, sokan magukra ismernek, s „leülnek közénk”.

Anna: Számomra a nyár közepén ünnepelt Anna-nap az év egyik kiemelt eseménye, mivel a lányok női ágon nálunk mind Anna. Így az édesanyammal és a lányommal együtt ünneplem. Mindig van külön közös ideje, programja az „Annáknak”, és természetesen köszöntenek minket a tágabb családban is. Mindig nagyon szerettem a nevem, és az összetartozás-érzést is, amely ehhez társul, hiszen ezt a nevet a szépnagymamámig tudjuk visszavezetni. Ti mennyire vagytok kibékülve a nevetekkel? Egyáltalán, hogyan kaptátok?

Andi: Nem tudom, hogy én hogyan lettem Andrea, de a lányunk nekünk is Anna, s ez a név kizárólagosan merült nálunk is fel. Ha született volna még egy lányunk, akkor ő már az én nevemet kapta volna. Akkoriban felkapott volt az Andrea név, de mostanra nagyon ritkán adják szerintem. Én szeretem és örülök neki, annak ellenére, hogy férfiaságot jelent, s vannak országok, ahol férfineként használják.

Ildi: Én a nevemet a nagypapámtól kaptam, aki postás volt, és a sok Erzsike meg Mariska között felfigyelt erre a névre a különlegessége miatt. Amint kiderült, hogy kislányunkja születik, javasolta ezt a nevet. A szüleim pedig rábólintottak.

Anna: Hogy álltok a becézéssel? Én a legjobban azt szeretem, ha mindenféle változtatás nélkül, eredeti formájában használják a nevem. Bár a férjem szokott „Annuskázní”, amiről mindig az jut eszembe, hogy a nagypám ugyanilyen szeretettel s ugyanígy szólította a nagymamám...

Ildi: Engem nem nagyon becéznek. Az Ildi számomra elég különleges, ugyanis csak Ti szólítottok így, ez a forma csakis a beszélgetéseinkhez és Hozzátok kötődik. A munkahelyemen Ildikó, a családban pedig Ildike vagyok. Nemcsak a szüleimnek, hanem a szélesebb rokonságban is, koromtól függetlenül. Nálunk is kötődik a férjemhez egy külön becenév, ő nagyon kedvesen tudja mondani, hogy Ildus.

Andi: Az én férjem a legváltozatosabb becézéseket s a legkülönfélébb neveket használja kedveskedésként. S tőle bármit elfogadok én is. Egyébként örülnék annak, ha becézés nélkül Andreának szólítanának a legtöbben, épp ezért – bár a hivatalos nevem más – rendszeresen a férjem vezetéknévvel és a keresztnévvel mutakozom be. Sokat használom, s kicsit így sugallom is, hogy mi lenne a kedvemre való megszólítás. De engem is Andikáznak a mai napig, főleg családi körben. Ez a kicsinyítő forma valahogy nem akar kikopni...

Ildi: Andi, mondtad, hogy mit jelent a neved. Érdekes, egy időben én is utánaolvastam, hogy honnan ered az enyém. Kiderült, hogy germán eredetű, s Attila hun fejedelem feleségét hívták így. Én ezt akkor nagyon boldogan nyugtáztam, hiszen az én férjem is Attila. Mondtam is, hogy van a történelemben példa ilyen nevű párra.

Anna: Látod, én híres párosoknak nem néztem utána, de a nevem eredete és jelentése engem is érdekelt. Amikor még kamaszkoromban megtudtam, hogy egyik jelentése 'Isten kegyelmé', az nagyon szíven ütött. Meghatározónak éreztem és még jobban megszerettem a nevem. S persze jó arra gondolnom, hogy a Szűzanya édesanyját is így hívták, szólították.

KÉRDÉSEK A TOVÁBBGONDOLÁSHOZ:

Mennyire szereti a nevét, egyedinek érzi-e? Tudja-e, hogyan kapta, s hogy mi a jelentése? Vannak-e kedves becézések, amelyeket szeret-től szívesen fogad?

Ha válaszait velünk is megosztaná, kérjük, írja meg nekünk!

weboldalunk:

<http://www.noi-kerekasztal.hu>

KIRÁLY ANDRÁS

Hatvanöt év az oltár szolgálatában

Február elsején volt hatvanöt éve, hogy pappá szentelték a 90. évében járó Fodor István nyugalmazott esperest, metropóliánk legrégebben felszentelt papját, aki egyúttal hatvanöt éves házassági évfordulóját is ünnepli ebben az évben. Az évfordulás vasmisére május 6-án került sor egykori egyházközségében, a nagylétei nagytemplomban a korábbi hívei, pap testvérei és családja körében.

A mindkét ágon papi családból származó Pista bácsi a Szabolcs megyei Nyírgelsén született. Négy-éves korában elvesztette édesanyját – akiről csak annyi emléke maradt, hogy az ágy szélén ül, és fésüli hosszú haját –, egy év múlva pedig kétéves kishúgát, mindkettőt tifusz miatt. A ház körüli teendőket édesanyja halála után egy idős hölgy végezte, aki koménylevesen és paprikás krumplin kívül semmit nem tudott főzni. Legtöbbször tej volt vacsorára, kenyérrrel. Özvegyen maradt édesapja – aki az első világháborúban katonatiszt volt, átlőtték az arcát – egyszerre látta el őt és öccsét, valamint három egyházközséget: Nyírgelsét, Nyírmihálydit és Szakolyt. Gelsén és Szakolyban két iskolában hitoktatott, Mihálydiban templomot építtetett, a szakolyit kibővítette, a gelsei adósságát törlesztette, nem sokat volt tehát otthon. Kemény, szigorú, pontos ember volt – magával szemben is. Sokszor sétálgatott könnyes szemmel házuk virágoskertje előtt föl s alá: kislányát siratta. Csodálták őt azért, hogy az őt ért csapások ellenére sem szűnt meg mondogatni:

Jó az Isten!

A szovjetek 1945-ös bevonulását megsínylette a falujuk, de a templom és minden liturgikus tárgya csodával határos módon épen maradt.

Nem könnyítették meg helyzetüket a kommunizmus legkeményebb évei sem, a „vihárháromszögnek” csúfolt környékbeli település szervezett papjai ráadásul folyamatosan nyomást gyakoroltak édesapjára – sikertelenül.

Óvoda nem volt, a gyermekeiket az udvaron és a szomszéd srácok portáján töltötték kergetőzéssel, krumpliháborúval, bújócskával. Négy elemi után a debreceni piaristákhoz kerültek, a gimnázium után öccse, László jogi pályára lépett, ő pedig a szemináriumba. Tanulmányvégzett kispap volt már, mikor 1952. április 25-én édesapját – zsebében a család utolsó hetven forintjával – elvitték az államvédelmisek avval, hogy másnap visszahozzák. Kis híján másfél év lett belőle.

A nyírgelsei hívek a tisztelendő úr letartóztatása után egy héten keresztül éjjel-nappal őrt álltak a parókia körül, nehogy neki, ifjabb Istvánnak is bántódása essék.

Júliusig nem tudtak az édesapjáról semmit, akkor kapott egy papírt arról, hogy a kistarcsai internálótáborban van. Októberben küldhet-

tek neki először csomagot, s csak a következő év augusztusában térhetett haza, de egyszer sem találkozhattak vele ez idő alatt. A két testvérnek nagy segítségére volt ez időszak átvészelésében, hogy édesapja pápi javadalmát, havi 645 forintot Istvánnak folyósították ezután. A kistarcsai raboskodás alatt édesapjánál imakönyv nem lehetett, szentiségekhez nem járulhatott, Szent Liturgiát nem végezhetett. A szobaparancsnok rabtárs dupla adag ételért folyamatosan figyelte őket.

A szakolyi parókus helyettesített ekkor Nyírgelsén (1945-től volt a falunak saját papja), minden mást István végzett, még temetett is. Két pap nagybátyját is elhelyezték a közelből, nehogy „összefogjanak”, öccsén és a falubelieken kívül így senkije sem volt.

1953 első napjaiban Dudás püspök a Püspökkari Konferencia ülésére volt hivatalos Budapestre. Mivel számított rá, hogy letartóztatják, közölte Istvánnal: nem kizárt, hogy hamarosan fölszenteli. István ekkor még nem udvarolt senkinek, ezért Zoltán atya, az újfehértói parókus ajánlott neki egy szép és okos leányt Nyírmadán: Csonka Marikát. Hogy megtudják, szabad-e, Zoltán atya írt a nyírmadai plébánosnak, aki megkérdezte a Csonka családtól, szabad-e még Marika. Szabad volt.

A nyírmadai parókus fia egyidős volt Marikával – együtt nőttek föl, barátok voltak –, a szemináriumba való belépés után cölibátust fogadott, de a nyarakat rendre Csonkáéknál töltötte. Tiszteletteljes barátság volt közöttük, semmi több. „Még egy puszi sem volt” – meséli Marika néni. Marika nyitott lett volna az udvarlására, ezért mindenki mást elutasított, de a kispap tartotta magát nőtlenségi fogadalmához. Sok év várákozás után egy szeptem-

beri napon a plébános kíséretében megjelent náluk a szentelés előtt álló ifj. Fodor István.

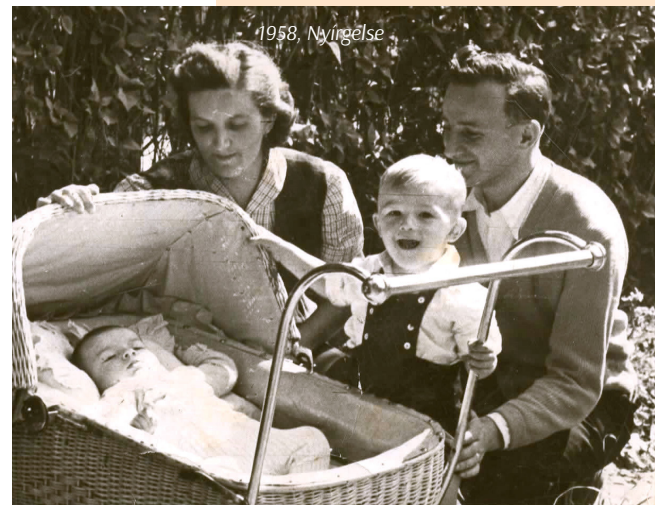
Az udvarlás híre gyorsan eljutott a nyírmadai tisztelendő asszonyhoz, aki mindenáron szerette volna, hogy Marika a menyé legyen, és egy nap szépen felöltözve becsöngetett Csonkáékhoz. Marikának éppen akkor látogatója volt – pontosabban már udvarlója, István személyében, aki akkor volt nála harmadszor. Szegény Marikának csak az volt nagyobb meglepetés, mikor a tisztelendő asszony a kapuban megkérte a kezét, távol lévő fia nevében!

Marika azonban túl sokat várt a nőtlenséget fogadó kispapra, s annyi év után végre fogadta valaki udvarlását. A kocka el volt vetve. De vajon mi történt volna, ha a kispap személyesen jön el megkérni a kezét? „Hát, akkor én mehettem volna tovább!” – mondja Pista bácsi.

Én akkor már döntöttem – meséli Marika néni. – Nagyon sokat imádkoztam mindennap. Gyerekkoromban csak a tanult imákat mondtam, de később rájöttem, hogy fontos a saját szavainkkal is imádkozni, a Jóisten várja is ezt. Ő segítette meghozni ezt a döntést is. Tudtam, hogy ez Isten akarata, és tudtam, hogy ez jó lesz nekem. A szeplőtelen fogantatás ünnepe, december 8-án a fiatalok eljegyezték egymást.

A fiatal papnövendék

Pista bácsi az Úr szőlőjének hű szolgája felszentelése óta, Isten és az Egyház iránti hűsége megrendíthetetlen

Fiatal papként, 1955-ben

1992, Nagyléta

Ahogy már írtuk, Dudás püspök 1953 januárjában Pestre utazott, a Püspökkari Konferencia ülésére. Számított rá, hogy letartóztatják, s mikor napokig nem jött róla hír, biztosra vették: a főpásztort elvitték. Azonban 15-én István lapot kapott: a püspök jól van, február 1-jén szentelés! Öt (!) nappal később (az első találkozásuk után csupán négy hónappal), január 20-án este hatkor megesküdtek a nyírmadai templomban, utána vacsora tizenöt fő részvételével, a hajnali kettes vonattal pedig irány a szentelés előtti, nyolcnapos lelkigyakorlat. Minderről Kistarcsán raboskodó édesapja semmit sem tudhatott. Február 1-jén az egyetemi templomban ötöd-

lé az emberek ujjongva kiáltozták neki: Siessen, tisztelendő úr, hazajött az esperes úr! Így történt, hogy a megtört parókus másfél év raboskodás után üres házba tért haza. István érkezése után telefonon riadóztatták Marikát, aki édesanyjával együtt még aznap éjszaka megérkezett, hogy első alkalommal találkozzon apósával.

Dudás püspök, tekintettel az édesapja korára és megrázkódtatásaira, nem helyezte el az ifjabb Istvánt, évtizedekig segédlelkészként szolgált édesapja mellett. Nyírgelsén született meg öt gyermekük: István, György, László, Mária és József.

HAJDÚDOROGI
FŐEGYHÁZMEGYE

Jubileumára emlékeznek a debreceni főszékesegyházban 2018-ban

magával szentelte pappá Fodor Istvánt Dudás Miklós püspök – a nyírmadai parókus fia is köztük volt. A vészterhes időkre jellemző volt, hogy az öt újszentelt pap között ketten még csak ötödévesek voltak, de Dudás püspök az esetleges letartóztatása miatt nem mert tovább várni a szenteléssel.

A nyírgelsei primíciára óriási tömeg gyűlt össze, még a szomszédos falvak hívei is nagy számban jöttek el, hogy köszöntsék új papjukat, és a nagy szegénység ellenére is rengeteg jóval halmozták el őket.

Augusztusban Marika családjánál voltak Nyírmadán, amikor Úrszínváltás ünnepére István hazautazott. (Ez akkor úgy nézett ki, hogy húsz kilométert tekert Mátészalkáig, onnan vonatkozó Nyírgelséig.) A nyírgelsei állomástól hazafe-

A gyerekek érkezésével a felelősség nagyobb, a küzdelem több lett. A falu által biztosított szerény anyagi lehetőségek mellett a nagy család minimális szükségleteinek kielégítése sem mindig volt egyszerű feladat, de a Gondviselés végigkísérte életüket, a gyerekeket becsülettel, egészségben felnevelték. Miután édesapja 1976-ban nyugdíjba vonult, Timkó Imre püspök Istvánt Nagylétára helyezte parókusnak, ahol további harmincegy évet, 2007-ig szolgált. Amennyire ereje engedte, édesapja is részt vett a lelkészi szolgálatban, egészen 1983-ban bekövetkezett haláláig.

A

ki ismeri, tudja, hogy István atya, Pista bácsi az Úr szőlőjének hű szolgálja felszentelése óta, Isten és az Egyház iránti hűség megrendíthetetlen. A „régí vágású” papi nemzedék képviselője, így például az éves szabadság fogalmát nem ismerte.

Ismerte azonban a közössége minden tagját, hogy hol lakik, kik a felmenői, a rokoni kapcsolatokat, emberi történeteket. Hitvallása szerint a sikeres pasztorációhoz elengedhetetlen a rendszeresség, a kiszámíthatóság, ezért a szertartásokat kíméletlen pontossággal mindig megtartotta – az utrenyét és vecsernyét is beleértve –, csakúgy, mint a hittanórákat, akár egy-két gyereknek is. Az első péntek, a betegek látogatása ugyancsak szerves, elhagyhatatlan része volt lelkigondozói munkájának.

Bár ő maga sosem kérte, Szilárd püspök 2007-ben, 79 éves korában nyugdíjazta. Nyugdíjas évei helyszínén, Debrecenben ezután is aktív életet élt: helyettesített, gyóntatott, imacsoportba járt, kíségtett a debreceni egyházközségekben. A mai napig vasárnapi Szent Liturgiát végez az Attila téri főszékesegyházban. Első emeleti kis lakásuk nappalijában mindennap elvégzi a Szent Liturgiát, avval a kehellyel, melyet édesapja kapott a szakolyi hívektől pappá szentelésének tízéves évfordulójára. A hívek közössége egy főből áll, de talán a legboldogabb mind közül: Marika néni ugyanis mindig az oltár közelében érzi legjobban magát.

Hatvanöt év papi szolgálat során a legnagyobb lelki élményt az emberek istenszeretete jelentette neki, és az, ahogyan ragaszkodnak hitükhöz és papijukhoz.

Láthatóan meghatotta, mikor a február 2-ai diakónusszentelésen a főszékesegyházban Fülöp atya és a hívek köszöntötték őt jubileuma alkalmából.

A hatvanöt évnyi papi szolgálat nem lett volna ilyen lelkes, ha nincs mögötte boldog, harmonikus házasság. Pista bácsi azt mondja, szerencsés, hogy Marika néni ennyi ideig „elviselte”. Marika néni három szót emel ki, mint a házasság legfontosabb pilléreit: a szeretet, a megbocsátás és az Isten. Mint mondja, egy percig sem kételkedett benne, hogy az Isten jót akar neki evvel a házassággal, pedig igen nehéz volt döntenie 1952-ben. Kérdésekre, hogy jól döntött-e a Jóisten akkor, azt feleli: *jól, nagyon-nagyon jól!* A köztük lévő harmónia a humorban is megmutatkozik, Pista bácsi mosolyogva szól közbe: *szegénykém, nem meri mondani, kimegyek inkább a szobából...*

Nem volt mindig könnyű, de mindig nagyon boldogok voltunk, és őt nagyon jó gyermekkel ajándékozott meg az Isten – teszi hozzá Marika néni. – Mindig érezte velem: ne félj, veled vagyok! A bánatot, a tragédiákat, a nehézségeket máshogy nem bírtam volna ki, csak vele. Ha nehézségeim vannak, csak arra gondolok, hogy az Úrnak is nehéz volt a keresztet cipelnie a Kálváriára. Beteg a gerincem, erősen hajlik, de ezt is elfogadom, mert ebben is követhetem Krisztust a szenvedésben. Annak idején a tanítói pályát is félbehagytam, mert ott volt az öt gyerek, az apósom, a férjem, de ezt sem bántam meg: annyi boldogságot kaptam tőlük, amennyit máshol nem kaptam volna.

Marika néni Pista bácsi is kedvesen méltatja: *Mindent elmond, hogy kibírt engem hatvanöt évig. Nagyszerű, mindenben hűséges és végtelenül türelmes asszony, és ő a gyermekeim anyja. Mindig, mindenben velem volt egész életem során. Vele kapcsolatban és minden másban is azt éreztem, hogy mindig a tenyerén hordozott bennünket a Jóisten.*

Marika néni és Pista bácsi kedves szavai hatvanöt év házasság után minden mai fiatalnak megszívlelendőek. Kívánjuk, hogy boldogságuk és érényük minél több házaspárnak példát adjanak, és életük hátralévő részében is áraszsa el őket kegyelmével a mindenható Isten.

Találkozás a Szentatyával

Vasmise a nagylétei templomban 2018-ban

HOMOLYA DÁNIEL

Verseny és együttműködés

Az EGY CSODÁLATOS ELME című filmet többen láthatták az olvasók közül. A film a Nobel-díjas John Forbes Nash amerikai matematikus életét mutatja be. A neves Princeton Egyetemre érkező ifjú Nash valami nagyszerűt szeretne felfedezni. Mint oly sokszor kiderül, a nagyszerű téma mindig a padlón hever. Egy este a helyi bárban megfigyeli, hogyan versengenek a fiúk egy szőke lányért, és megalkotja az együttműködő és nem együttműködő egyensúlyok elméletét, amit a gyakorlat is igazol, és az Egyház társadalmi tanítása is az egészséges verseny fontosságát hangsúlyozza.

John Nash az együttműködés és nem együttműködés ösztönzőit, eredményeit vizsgálta. Mindez kritikus a gazdaság működése és mindennapi életünk szempontjából. Nash nevét emlegetve a Nash-egyensúly fogalma juthat a közgazdaságtant ismerők eszébe: azaz ha van egy „játék” (egy „küzdelem”), a Nash-egyensúly az a helyzet, amikor ha a többi játékos egyike sem változtat az aktuális stratégiáján, akkor az adott játékosnak sem érdemes változtatnia, mert nem járna jobban a változtatással. A sokak által ismert fogolydilemma esetében, egyszeri játék esetén a nem együttműködő egyensúly lesz a Nash-egyensúly, azaz mindkét fél a másik ellen vall, nincs együttműködés.

Sokszor a standard közgazdaságtan kritikusai azt vetik fel, hogy csak a szemet szemért, fogat fogért elv érvényesül, holott érdemes ezt az egész kérdést nagyobb távlatban kezelni. A játékelmélet sem csak egyszeri játékokkal (stage game), hanem úgynevezett ismétléses, többfordulós játékokkal is foglalkozik. A többfordulós (szekvenciális) játék esetén azonban kialakulhat az együttműködő egyensúly, ennek feltétele az, hogy az együttműködés kifizetődése együtt több legyen, mint bármely eltérő kimenetel. Ez egybevág azzal az ösztönös megérzéssel, hogy az együttműködés hosszú távon egyensúlyi helyzethez vezet. Ennek előfeltétele, hogy olyan ösztönzők legyenek, amelyek együttműködésre készítetnek, és ebben kulcselem a bizalom. Még ha kockázatkezelőként többnyire arra készülünk is, hogy mi lesz a nem kooperatív egyensúlyi helyzetben.

A közelmúlt közgazdaságtani kutatásaiban népszerű az úgynevezett kooperáció vizsgálata. A kooperáció lényege, hogy a vizsgált vállalatok együttműködnek (például együtt növelik a piac méretét), de versenyeznek is. Jó példa erre, amikor a borászok együttműködnek a borfogyasztás népszerűsítése érdekében, de egyúttal versenyeznek. A modelleredmények és a kísérleti eredmények is azt mutatják, hogy ezekben az esetekben jólét-maximalizálható egyensúlyra juthatunk. Azaz együttműködés és verseny nem egymásnak ellentmondó fogalmak, hanem együtt jelentik a szabad piacgazdaság alapját.

John Nash igencsak emberi közgazdász volt. Alapvetően matematikai tárgyakat tanult, közgazdasági képzettségét egy az osztrák iskolához tartozó professzor, Bert Hozelitz befolyásolta, ami különösen amiatt érdekes, mert Oskar Morgenstern, aki Neumann Jánossal a játékelmélet alapítója volt, az osztrák iskolához tartozott. A Nobel-díjasok honlapján található interjúban John Nash azt állítja, hogy – mivel az emberiség jóval régebb óta létezik, mint a modern technológia – a szegényebb országokon a kereskedelem segíthet; és a fiatal közgazdászoknak azt tanácsolja, hogy „tanuljanak olyan jó alapokat, amik nem feltétlenül a mai divat, népszerű dolgok körébe tartoznak, de időtállóak”.

Az Egyház társadalmi tanítása is a verseny és együttműködés fontosságát hangsúlyozza:

„Ha az ember akkor idegenedik el, amikor felcseréli az eszközöket a célokkal, akkor a nem fizikai munka, a könnyebb, inkább minőségi, mint mennyiségi munka új körülményei közepette is előállhatnak az elidegenedés elemei, „annak függvényében, hogy növekszik-e... az ember részvétele egy hiteles és szolidáris közösségben, vagy pedig fokozódik elszigetelődése olyan viszonyok hálójában, amelyeket a kiélezett versenyhelyzet és egymás kölcsönös kiszorítása jellemez.” (Az Egyház társadalmi tanításának kompendiuma, 280.) „... valóban a verseny által meghatározott piac hatékony eszköz az igazságosság fontos céljainak elérésére, az egyes vállalkozások elviselhetetlen mértékű hasznának korlátozására, a fogyasztói elvárásokra való reagálásra, a források jobb és takarékosabb elosztásának megvalósítására, a vállalkozói elkötelezettség és az innovatív képesség jutalmazására, olyan információk áramlására, amelyek révén a termék az egészséges verseny atmoszférájában valóban másokkal összevethető és beszerezhető lehet.” (Az Egyház társadalmi tanításának kompendiuma, 347.)

Fogolydilemma

Egy súlyos bűntény kapcsán két gyanúsítottat letartóztat a rendőrség. Mivel nem áll rendelkezésre elegendő bizonyíték a vádemeléshez, ezért elkülönítik őket egymástól, és mindkettjüknek ugyanazt az ajánlatot teszik. Amennyiben „A” fogoly a másikra vall, és „B” hallgat, akkor „A” büntetés nélkül elmehet, míg „B” 20 év börtönt kap. Ha az „A” tagadja meg a vallomást, és „B” vall a másik ellen, akkor „B”-t fogják elengedni, és „A” kap 20 évet. Ha egyikük sem vall, akkor 1 évet kapnak mindkettőn. Ha mindketten a másikra vallanak, mindegyikük 5 évet kap.

		A fogoly	
		"A" ellen tanúskodik	csöndben marad
B fogoly	"B" ellen tanúskodik	 5 évet kap 5 évet kap	 szabadul 20 évet kap
	csöndben marad	 20 évet kap szabadul	 1 évet kap 1 évet kap

A játékban felmerül a Nash-egyensúly, mely a definíció szerint akkor alakul ki, amikor mindkét játékos olyan stratégiát folytat, amelytől nem érdemes eltérnie. Jelen esetben ez egyértelműen a vallomás, hiszen ebben az esetben a másik játékos döntésétől függetlenül a legjobb eredményt érjük el (5 év jobb, mint 20 év, és 0 év szintén jobb, mint 1 év). Paradox módon ez a megállapítás ahhoz vezet, hogy mindkét fél a másik ellen vall, így egyénileg nézve mindkettőn a második legrosszabb kimenettel zárnak.

GERNER ATTILA – POLYÁKNÉ TÓTH NÓRA

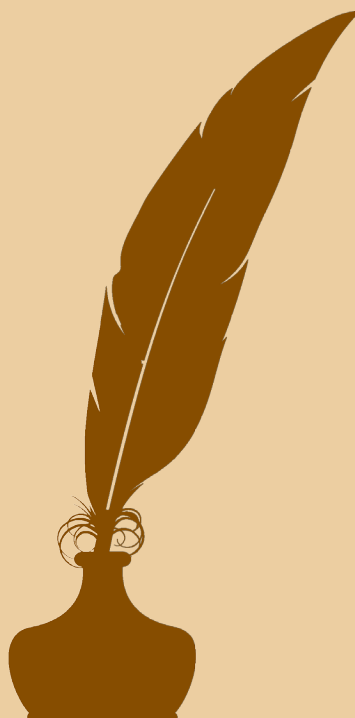
**A szívet kell követni,
mert a Jóisten
oda beleírta,
hogy mire gondolt**

Lakatos Laci bácsi 84 éves

A templom vagy a szeminárium környékén látva őt, szembetűnő, hogy még járássegítőjével is igyekvő a mozgása. Cselekedeteivel, szavaival mindig tetterre kész. Korát meghazudtolja folyamatos szellemi munkája és aktivitása a papi szolgálatban. A görögkatolikus egyháznak oltár körüli szolgálatán túl számos írásával, fordításával is bizonyította hűségét. Jelentős munkáját, az *Ünnepi könyvet* sokan és haszonnal forgathatják, hiszen ebben a több mint húsz éve megjelent, vaskos kötetben a bizánci egyház liturgikus évének minden ünnepéhez – a teológiai magyarázaton túl – egy-egy ikon, imaszövegek, ósotyák szavai és megfontolandó gondolatok is hozzárendelődnek. Akathisztosz könyve mindenféle „nem ülve végzett” imádságfordítást tartalmaz. A *Szettek virágoskertje* című munkájában azokról a szentekről, vértanúkról, főpapokról ír, akikről a görögkatolikus egyházi év naponta megemlékezik.

Reménységben gyászolunk címmel temetési beszédei jelentek meg. *Útravaló minden napra*, Imádkozom szent templomodnál, valamint további fordításai még kiadásra váró kéziratok, vagy kevés példányszámban megjelent kiadványok. Tanításával sok fiatal papnövendéket indított már a papi hivatás útjára. Közvetlen közelről élte meg a görögkatolikus egyház történelmi pillanatait: püspökszenteléseket, templomépítéseket és parókiabezárásokat, üldöztetést és bővülést. Volt parókus, levéltáros, püspöki titkár, prefektus. Mindennapjait az imádság és alázat hatja át, ami talán a legfontosabb papi erények közé tartozik.

LAKATOS LÁSZLÓ
NYUGALMAZOTT LELKÉSZ
JÚNIUS 14-ÉN
TÖLTÖTTE BE 84. ÉVÉT.

✠ **Meséljen származásáról, családjáról, gyerekoráról! Hol nőtt fel, kik a szülei? Melyek a legkedvesebb gyermekkori emlékei?**

1934-ben születtem Tiszalókon. Édesapám, András cipésmester, édesanyám, Eszter pedig háztartásbeli volt, egyszerű falusi asszony. Édesapámnak jó keze volt, ezért az emberek keresték, volt mindig munkája. Szegényen, egyszerűen éltünk, de édesapám munkájából minden kikerült. Édesanyámnak a háztartásbeli teendőkhöz jó keze volt, szépen mindent előkészített és kiparancsolt. Úgy emlékszem vissza, nálunk mindennap volt a leves után még valamilyen második étel, akár galuska, akár valami más. Egyszerűen, de nyugodtan éltünk. Utánam született még három kislány, akikből egy maradt meg. Mint mentős nővér dolgozott, tíz évvel ezelőtt halt meg.

Két év óvoda után 1940-ben kezdtem az iskolát, és egészen '46-ig falusi iskolába jártam. Különös élményre nem emlékszem, legfeljebb arra, hogy a tanító néink minden karácsonyra a falu kultúrházában valamilyen előadást szerveztek, és engem abban mindig szerepeltetett. Jó tanuló voltam, már akkor megszerettem a könyveket, szívesen ministráltam. '46-ban bekerültem a debreceni piarista gimnáziumba mint ösztöndíjas, és két évet ott tanultam az államosításig. Utána visszamentem a falusi iskolába, már ott végeztem. Majd Nyíregyházán két gimnáziumba is kellett járnom, mert a Vasvári-gimnáziumot, a régi „Kirkatot” (Királyi Katolikus Főgimnázium – szerk.) két év után megszüntették. Bennünket harmadik, negyedik osztályban a Kossuth-gimnáziumba tettek. Ott érettségiztem.

✠ **Hogyan és mikor fordult a Jóisten felé? Hogyan nyert a papi szolgálatra meghívást?**

Ha szabad ezt mondanom, én mindig a Jóisten felé fordultam. Szüleim is istenfélő emberek voltak. Aztán jött a Jóisten hívása: körülbelül hét és fél éves lehettem, esetleg nyolc, amikor egy reggeli szentmisén – akkor még kötelező volt iskolaidőben reggeli istentiszteletre járni – éreztem az Úr Jézus hívását. A papszentelés volt legfontosabb számomra. 1959. december 8-án négyünket szentelt fel Dudás püspök úr. Időrendben szentelt: én voltam az első mint legöregebb, aztán következett Tahóczki (akkor még így hívták Erdős Miklóst), majd Orosz Lajos, a Pócsón szolgálatot tevő István édesapja, utoljára Füzesdi Mihály, aki Pesten ment nyugdíjba.

✠ **Hogyan került Dudás püspök közelébe?**

Már fél évvel felszentelésem előtt bent voltam a Püspöki Hivatalban mint mindenés. Dudás püspök úrhoz nagyon nem kerültem közel, csak annyiban, hogy én voltam mindig a reggeli ministránsa fent a kápolnájában, vagy mostam a kocsiját, de másra nem emlékszem. Utána elhelyezett engem Mándokra majd két évre, mert Jób atya jó fél éve már, hogy otthagya a parókiát, és elment Kokadra.

Mándokról elhelyezett a püspök úr Szegedre, ahol szintén üres volt a parókia, ott is két évet töltöttem. 1963-ban Szegeden Hamvas püs-

pök úrnak az aranymiséjére (Hamvas Endre csanádi püspök, kalocsai érsek, a püspöki kar elnöke 1961-től – szerk.) Dudás püspök úr hivatalos volt, ott voltam mellette én is. Ezután eljött a mi templomunkba is Szent Liturgiát végezni. Akkor hívott meg engem püspöki titkárnak ('67 szeptemberéig). Nem volt könnyű püspök úrnak az ízlését, a kedvét és a gondolatát eltalálni, de hát Isten bocsásson meg nekem, ha nem sikerült.

✠ **Milyen fontosabb állomások következtek az életében ezután?**

Dudás püspök 1967-ben elhelyezett Rakacaszendre (másfél év), majd Beregdarócra, mert az elődöm, Bodnár István kiment Kanadába. Itt töltöttem a legtöbb időt: '69-től tíz évet. Timkó Imre püspök úr '79-ben Eszlárra helyezett, ahol egyéves tartózkodás után szívem megromlott. '80-ban Hajdúdorogra helyezett kiségitő lelkésznek (a segédlelkésztől alacsonyabb beosztás), és közben két éven keresztül már bejártam a nyíregyházi levéltárba; 1984-ben visszakerültem Nyíregyházára irodai mindenesnek, Keresztes Gáborné után Imre püspök haláláig. Akkor következett Kárpátalja, ahová kijártam, de ha kellett, ott voltam két-három hétig is. 1999-ben lettem nyugdíjas.

✠ **Hogyan élte meg Kárpátalján a történelem nehéz, változékony éveit?**

A kommunista kormány a mi görögkatolikus vallásunkat is felszámolta, legalábbis lát-szatra. Papjaink a „föld alá” kényszerültek, de amikor jött egy kis enyhülés, akkor előjöttek a püspökeink, papjaink és a híveink is, és magyar papra volt szükség. Nem csak én voltam ott magyar pap: Legeza László, Pregun István, Sarkadi György, Seres Péter és én, nyolc és fél évig. Pénteken mentünk – aznap este én már liturgiát végeztem, jegyesoktatást tartottam, szombaton hitoktatást, esti vecsernyét. Vasárnap teljes szolgálat, először csak az egyházközségben, majd a filiában is. Magyar papra volt szükség.

Az első istentiszteletem a karácsony előtti vasárnap volt. Örültek a magyar Szent Liturgiának a hívek, mert az ortodox elődöm csak szlávul misézett, oroszul prédikált, amit hol értettek, hol nem. Én pedig magyarul miséztem, prédikáltam és olvastam az Evangéliumot. Ez számukra nagy dolog volt.

✠ **Milyen tapasztalatokat szerzett parókusként?**

Több helyen gyóntattam. Erről nem beszélhetek semmit, de arról beszélhetek, hogy volt, aki ezt mondta: „Megköszönöm a Jóistennek, hogy Ön ült itt!” – ezt azért nem lehet ám elfelejteni. Valaki más azt mondta szentgyónás után, hogy „magát a Jóisten küldte”. Még valami, ami nekem nagyon tetszett: hívtak karácsony előtt, húsvét előtt, és nem egyszer mondták, hogy „tisztelendő úr mindig *tanít* bennünket”. Én nem gondoltam ilyesmire, beszéltem úgy, ahogy a Jóisten adta, de ők tanításnak fogták fel.

✠ Tudatosan választotta a papi nötlenséget?

Ezzel kapcsolatban azt szoktam mondani a hezitáló kispapoknak, hogy a szívet kell követni. Mert a Jóisten oda beleírta, hogy mire gondolt, és aki ezt követi – akár a nötlenséget, akár a családot választja –, boldog lesz. Mind a két állapotnak van jó és könnyű oldala, és van nehéz is, de ha azt követi az ember, amit a Jóisten neki kijelölt, akkor még a nehézség is könnyebben áthidalható.

✠ Több püspök kormányzását is megélte. Hogyan látja egyházunk fejlődését, alakulását az ő munkálkodásuk nyomán?

Miklósy István püspök urat nem ismertem, hároméves voltam, amikor 1937-ben meghalt. Dudás püspök urat akkor ismertem meg közelebbről, amikor a kispapja lettem. Az ő ideje alatt még inkább arra figyeltünk, hogy (túl)éljünk, hiszen nehéz idők voltak. A többi püspök kormányzása alatt azonban egyre több lehetőség adódott az egyház ügyének előmozdítására. Örülök, hogy épülnek a templomaink, hogy vannak és lesznek iskoláink, de attól félek, hogy lassan elfogyunk. Ezelőtt ötven évvel vagy talán többel is az állam, a kommunizmus gátolta a szülőket és a gyermekeket, legtöbbször csak az elsőáldozásig jutottak el. A hit-tanórára járó gyerekeket csúfolták, bántották, szüleiket állásvesztéssel fenyegették. Ezek a gyerekek felnőttek lettek. Most ők a szülők, s akik csak ennyit kaptak a hitből, nem tudnak többet továbbadni. Sajnos úgy is gondolkodnak, hogy nekünk ennyi is elég volt, a gyermekemnek is elég lesz ennyi.

✠ A teológia mely területe érdekelte? Mi indította az Ünnepi könyv megírására?

Én szerettem a bibliai tanulmányokat, mert megismertem belőle a Szentírást. Szerettem az egzegézist, tehát a Szentírás-magyarázatot, de talán a legjobban a liturgia, a szertartástan érdekelt. Később Imre püspök úr engedélyével tanítottam is.

Gyermekkoromban kezembe került egy németből magyarra fordított könyv: Klug Ignác Vasárnapi könyve. Ez a rómaiak számára íródott, nekünk ilyesmi nem volt. Amikor Imre püspök úr engedélyével tanítottam, szemináriumot tartottam, akkor gondoltam arra, hogy ott vannak nekünk a szép, nagy liturgikus könyveink, amelyeket azóta Dámócon kiadtak magyarul, de azokat sem a hívek, sem a papság nem ismerte akkor még, vagy csak kevésbé. Én azokat átolvastam, és azt a sok szépséget, gondolatot, azokat a meglátásokat szerettem volna továbbadni a kispapoknak. Ezért a szemináriumi alkalmakkor mindig elővettem egy ünnepet, és annak az énekeit, sztihráit, tropárijait ismerttettem. Amikor Imre püspök úr meghalt, rám már nem volt szükség, én azért csak tovább dolgoztam, úgy lett belőle az Ünnepi könyv.

✠ Hogyan éli a mindennapjait? Milyen gyakran jár szolgálatot tenni az oltár körül, vagy előadást, lelkigyakorlatot tartani? Honnan meríti az erőt a mindennapokba?

Több mint tíz évig voltam Hollandiában „húsvéti pap”, több mint tíz évig voltam Kárpátalján kisegíteni karácsonykor. Ahova csak hívnak, oda megyek. S ha nem is gyakran, hiszen már nehezebben mozgok, el-megyek a templomba csendben imádkozni. De tudom azt, hogy Isten mindenütt jelen van. Itt is köztünk, és ha itt imádkozom, az éppolyan imádság, mint a templomban. Én a szentség előtt szeretek imádkozni, de a „lélek kész, ám a test erőtlenséggel”.

A szerző fényképeivel

✠ Mi a véleménye a halálról?

Amikor ilyesmit kérdeznek, én tréfásan azt szoktam mondani: én örökre akarok élni. Mert az Úr Jézus is örök életet ígért nekünk. Szeretnék még tovább élni. Jó hosszú ideig, mert sok jót tudnék és szeretnék még tenni, de a többit rábírom a Jóistenre.

Kevesen tudják, hogy Laci bácsi egyéves szegedi szolgálata idején mindössze egy gyermeket keresztelt, méghozzá Kocsis Pétert, a későbbi **Fülöp atyát**.

ÉRTÉK

MAGASZTALUNK TÉGED, ÉLETADÓ KRISZTUS,
ÉS TISZTELJÜK A TE LEGSZENTEBB LELKEDET,
KIT AZ ATYÁTÓL KÜLDTÉL
A TE ISTENI TANÍTVÁNYAIDNAK.

Juhász Gyula **Mihály arkangyal** című novellájában leírja, hogy a klinikai megfigyelőben a háború első évétől ott tartózkodott egy horvát katona. Mint lábadozó sebesült, hogy hasznossá tegye magát, a konyhában és a kórtermekben segített a kórház dolgozóinak. Ha a magas, sudár, csinos legénnyel a körülötte lévő nők kacérkodtak, ő finoman és udvariasan elhárította rajongásukat. Tudni lehetett róla, hogy katonaként nem lőtt soha az ellenségre, hiába adták neki parancsba. Katonatársainak is ugyanezt tanácsolta. A parancsnoka emiatt már-már ki akarta végeztetni, de végül legjobb megoldásként az ezredorvos a kórházba, a megfigyelőbe utalta. Ott szorgalmasan tovább végezhetette az irgalmasság cselekedeteit.

Juhász Gyula: **Mihály arkangyal**

Nem értette, hogy az emberek miért török úgy magukat, és miért rontják el az életüket a Mammon miatt. Furcsállta azt, hogy bábeli tornyokat építenek, miközben egy darab kenyér és egy márk forrásvíz is elég ahhoz, hogy az éhséget és a szomjúságot eloltsa.

Estéknként a konyha lépcsőjén ült a nagy sötétben, és míg távolról hallotta, ahogy italos katonatársai nótákat gajdoltak a kórház másik részén, ő szépen elővette a Szentírást, és azt olvasgatta.

Történt egy napon, hogy egy magas rangú osztrák tisztet szállítottak a megfigyelőbe. Hatalmas autón hozták. Nem bírták tovább az idegei, ezért most az élőhalottak főhadiszállásán helyezték el. A többi beteg csúfondárosan és kárörvendően vette körül. Egy idegsokkos baka a mankóját emelte rá, egy kleptomániás páciens gyorsan kikapta kezéből a sapkáját, és a saját fejére nyomta. Nagy kavarodás támadt az új beteg körül. Volt olyan is, aki az öklével fenyegette a nemrég érkezett jövevényt, mondván, hogy minden gyásznak és szenvedésnek az ilyenek az okozói. Ráadásul most épp egy ilyen merészkedett ide, hogy az itt lévők nyugalalmát és békéjét feldúlja.

„Ebben a pillanatban ért fel a konyhából Mihály, aki döngő léptekkel tartott a zajongó és ugráló csoport felé. Sámsoni erejű karjaival szétütött közöttük, szelíden, de ellentmondást nem tűrő határozottsággal. Jámbor és kedves bikának tetszett, amint szelindekekkel játszadozik. Azután megállott a magas rangú tiszt előtt, aki ott remegett megroskadott inakkal, meredt szemekkel, tanácstalanul, elhagyottan, mint egy megvert, eltévedt, kitért nagy gyermek, szegény. Mihály ránézett végtelen egyszerű és komoly kék tekintetével, és megismerte benne a három év előtti századparancsnokát, aki agyon akarta lövetni, mint engedetlen.

Mihály megfogta a beteg tiszt kezét, végigsimitotta a homlokát, szépen leültette a padra, és egy óriás fölnyével és egy szent nyugalmával mondotta neki:

– Testvér, ne félj, én nem bántalak! Váratam, hogy eljössz ide, tudom, hogy itt nem fogsz vétkezni többé, és az Isten irgalmas lesz hozzád! Addig is békesség veled!

És Mihály, a kopott katonazubbonyban, födetlen fővel, szelíden és ijesztően mosolyogva megindult a konyha felé.”

Ha majd elköltözünk erről a földről az égi hazába, marad utánunk egy-két történeti, néhány jellegzetes mondásunk. De vajon meddig? Minden ember annyit ér, amennyi jót tesz. A jót semmiféle műszer nem jelzi, de annál valóságosabb. Olyan, mint a csendes tavasz eső, csak még hathatósabb. Ha a jöttek megszűnnének a földön, az olyan csapás volna, mintha földgolyónk egyik pillanatról a másikra elveszítene a légtérét. Mind tudjuk, hogy a jóságot sokkal könnyebb másoktól elvárni, mint magunkból kipréselni. De csak az várhatja el mások jóságát, aki maga is jó.

Az emberek szeretetét csak az érdemi meg, aki maga is szeretetet sugároz. Ha valakiben észre lehet venni a jóságot, oda ösvényt taposnak az emberek. Ez a feladatunk ebben az életben: jónak kell lennünk egymáshoz.

A bennünk lévő jó szándékot nem tehetjük ki annak, hogy megváltoztatjuk, ha valaki nem jó hozzánk. Nem azért kell jónak lenni, mert mások jók hozzánk, hanem attól függetlenül kell jónak lenni, hogy ki milyen hozzánk. Feltétel nélküli szeretettel, mint ahogy a jó Isten is „felkelti napját jókra és gonoszokra, esőt ad igazaknak és bűnösöknek” (Mt 5,45), mert Isten szeretete és kegyelme független attól, hogy mi milyenek vagyunk. Ő jó mindenkire, és nem bánthatják meg őt annyira az emberek, hogy szeretetét kioltásák. Mi akkor hasonlítunk az Atyához, ha jók vagyunk mindenkire. Radikális krisztuskövetőkké kell válnunk.

Sajnos az áteredő bűn és a személyes bűnök miatt nem tudunk tökéletesek lenni, mint az Úr Jézus vagy a Szűzanya. Csak szeretnénk azok lenni. De vigasztaló, hogy a jó Isten nem azt nézi, hogy milyenek vagyunk, hanem inkább azt, hogy milyenek szeretnénk lenni. Bár nem mindig van erőnk, figyelmünk, türelmünk megvalósítani a jöttemket, Isten nem az eredményt nézi, hanem a szándékot. „A szíveket és a veséket vizsgálja” (vö. Jel 2,23). Nincs tökéletes ember, csak tökéletes szándék – tartja a mondás is. Az embertársam iránti jó szándék hihetetlenül nagy dolog. Ez az alapja a további Istenben való növekedésünknek. Ezért énekeltek Betlehemben az angyalok dicséretet az Istennek: „Dicsőség a magasságban Istennek, / És békesség a földön a jóakarató embereknek” (Lk 2,1).

MTA-SZAGKHF LENDÜLET KUTATÓCSOPORT ALAKULT

2018. május 23-án a Magyar Tudományos Akadémia székházában Lovász László elnök ünnepélyes eredményhirdetésen hozta nyilvánosságra a kilencedik alkalommal kiírt „Lendület” kutatócsoporti pályázat az évi győzteseit. A 2018. évi kiírásra 105 kutató adta be pályázatát az ország felsőoktatási intézményeiből és az Akadémia kutatóintézeteiből. Közülük a zsűri 21 kutató pályázatát találta támogatásra méltónak.

A különböző tudományterületekről érkező 21 nyertes pályázó között szerepel dr. Véghseő Tamás egyháztörténész, a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola rektorának pályázata is, aki „A magyar görögkatolikusok identitáskeresése, önszerveződése és egyházszerkezeti fejlődése az első magyar nyelvű liturgikus szövegek megjelenésétől (18. század második fele) Dudás Miklós hajdúdorogi püspök haláláig (1972)” címmel nyújtott be ötéves kutatási programot.

A projekt végrehajtására szerveződő kilencfős kutatócsoport munkáját és az egyháztörténeti kutatásokat dr. Véghseő Tamás vezető kutató koordinálja. Az egyházi szekció munkáját dr. Szabó Péter, míg az egyházművészeti kutatásokat dr. Terdik Szilveszter irányítja. A 2023-ig tartó kutatási időszak során a kutatók szakcikkekben és kismonográfiákban mutatják be az elért eredményeket, míg a program zárásaként a magyar görögkatolikus egyház történelmét és kulturális örökségét feltáró nagymonográfiát terveznek magyar és angol nyelven.

A Magyar Tudományos Akadémia közreműködésével és finanszírozásában létrejövő kutatócsoport jelentős mérföldkő a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola életében. Méltó megkoronázása azoknak a törekvéseknek, melyek az elmúlt években a főiskola kutatóintézmény jellegének kialakítására és megerősítésére irányultak.

A Magyar Tudományos Akadémia „Lendület” kutatócsoporti pályázat az évi nyertesek között szerepel dr. Véghseő Tamás egyháztörténész, a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola rektorának pályázata is, melyen egy kilencfős kutatócsoport fog dolgozni 2023-ig.

EZEK AZ ERŐFESZÍTÉSEK MOST ÚJ „LENDÜLETET” KAPNAK. SZÍVBŐL GRATULÁLUNK A SIKERES PÁLYÁZATHOZ ÉS ÚJ EREDMÉNYEKBEKben GAZDAG KUTATÓMUNKÁT KÍVÁNUNK!

A **LENDÜLET**
programról további részletek a
Magyar Tudományos Akadémia honlapján:

<http://mta.hu/lendulet/lendulet-program-105403>

A KUTATÓCSOPORT HONLAPJA:
gorkatt.hu,
byzantinohungarica.com

A kutatócsoport honlapja ismereteket közöl a történelmi Magyarország területén létrejött bizánci szertartású (görög) katolikus egyházak történelméről és egyházi kultúrájáról, összegyűjti, rendszerezi és (ha lehetséges, digitalizált formában) közzéteszi az elmúlt évszázadokban/évtizedekben e témában született írásokat és a napjainkban is folyó kutatások eredményeit, valamint bibliográfiákat, adattárakat, illetve audiovizuális gyűjteményeket is összeállít.

történelem ♦ liturgiátörténet ♦ könyvkultúra ♦ művészet ♦ néprajz, kulturális antropológia ♦ personalia ♦ történelem ♦ liturgiátörténet ♦ könyvkultúra ♦ művészet ♦ néprajz, kulturális antropológia ♦ personalia ♦ történelem ♦ liturgiátörténet ♦ könyvkultúra ♦ művészet ♦ néprajz, kulturális antropológia ♦ personalia ♦ történelem ♦ liturgiátörténet ♦ könyvkultúra ♦ művészet ♦ néprajz, kulturális antropológia

DOBOS KLÁRA

DENEVÉRKOLÓNIÁK

Isten házaiban

– Hogy élnek meg, hogy az ország talán legnagyobb és „legszívesebb” denevérkolóniája él itt? – kérdeztük Kisfalusi Imrét, a viszlói görögkatolikus egyházközség egyháztanácstagját.

– Szerintem az egyházközség egyetlen tagját sem zavarják a denevérek, hiszen gyermekkorunktól látjuk őket, mindig is itt voltak a templomban. Örülünk, hogy ennyire különleges élőhely a templomunk, de hogy őszinte legyek, igazából számunkra ez nem nagyon érdekes, hiszen megszoktuk. Természetesen nem bántja őket senki, hiszen most már harangozni sem kell felmenni. Mi sem zavarjuk őket, ők sem minket. Néha előfordul, hogy berepül egy-egy a templomba, vagy ősszel, amikor minden este paraklisz van, a bejáratnál röpködnek, de ez nekünk nem jelent gondot.

Kisfalusi Imre

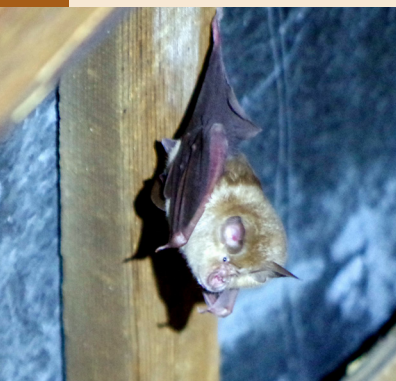
A teremtésvédelemért – együtt az egyházakkal

A viszlói görögkatolikus hívek egy része talán nem is tudja, milyen óriási értékkel élnek együtt. Nem anyagi értékről van szó, sokkal különlegesebből: országos szinten is az egyik legjelentősebb méretű – és legtöbb denevérfajt számláló – denevérkolóniát „fogadott be” ottani házába a Jóisten. Isten szolgálói viszont nem mindenütt értékelik, hogy élőhelyé válik a templomuk, de szerencsére Viszlón – s a terület érintett többi görögkatolikus egyházközségénél (pl. Rakaca, Irota, Abod) – nincs ilyen probléma. A Miskolci Egyházmegye püspöke, Orosz Atanáz azonnal aláírta azt a teremtésvédelmi célú együttműködési megállapodást, mellyel az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (ANPI) kereste meg.

– Emberi hozzáállás tekintetében elég szélsőséges tapasztalataim voltak a majd három évtized alatt, amióta a denevérkutatásba belefogtam – meséli Boldogh Sándor, az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóságának biológusa, az együttműködési projekt felelőse. – Akik tisztelik az életet, és csodát látnak ezekben az élőlényekben is, mint a minket körülvevő élővilág minden elemében, azok nagyon pozitívan állnak a denevérekhez is. Vannak viszont, akik leragadtak annál a téves vélekedésnél, hogy az ember mindenek fölé rendelt uralkodó, és az egész világ arra szolgál, hogy az emberiséget kiszolgálja... hát ők nem nagyon segítőkészek. Pedig mára sajnos egyértelműen látjuk, hogy a denevérfajok jelentős része súlyosan veszélyeztetetté vált, nagyon fontos a védelmük. A legfontosabb feladat, hogy felmérjük az élőhelyeiket, hiszen ha nem tud-

juk, hol laknak, megővni sem tudjuk őket. Elsődleges szálláshelyükké napjainkra a templomok váltak, így védelmükben szükség van az egyházak segítségére. Adminisztratív eszközökkel, hatósági fenyegetésekkel sokkal nehezebb ez a munka, mint jó szóval, a józan észre, az emberek lelkére hatva. Igazán hatékonyan csak együttműködve dolgozhatunk, ezt a célt szolgálják a különböző védelmi pályázatok. Ilyen a most induló KEHOP-pályázati program is, az ehhez kapcsolódó együttműködési megállapodást írta alá a Miskolci Egyházmegye püspöke. A pályázat lehetősége és célja az épületlakó denevéralományokat érő negatív hatások mérséklése (különösen a szálláshelyek fényszennyezésének csökkentése), a meglévő denevérszállások fenntartása, illetve a társadalmi támogatottság/érzékenység növelése Északkelet-Magyarország területén. A projekt végrehajtása során kitüntetett cél egy olyan, nemzetközi szinten is jegyzett denevérvédelmi minta- és referenciaterület kialakítása, ahol a tapasztalatok és kutatási eredmények példaként és szakmai alapként szolgálhatnak más területeken tervezett hasonló denevérvédelmi beavatkozások végrehajtásához.

– Biztosak vagyunk abban, hogy a megállapodásban nagyon sok olyan elem és lehetőség van, melyek komolyan és komplexen segíthetik közös felelősségünket, a teremtett világ megőrzése érdekében végzett munkát. A program része tehát a felmérés, az ismeretterjesztés/tudatformálás és a gyakorlati védelmi teendők – foglalja össze a biológus. Az észak-magyarországi területen általunk folyamatosan figyelt mintegy 150, különböző felekezeti templom közül jó pár görögkatolikus. A természetvédők sokat segítenek az épületek kezelőinek, az egyházaknak: kitarikítják a fülhalmozódó guanót, kisebb felújítási és karbantartó munkákat végeznek, gerendákat festenek és impregnálnak, lecsúszó palákat helyeznek vissza, stb.

Othton a templomtornyokban

– A kapcsolatunk a viszlóiakkal mintegy három évtizedes múltra tekint vissza – meséli Sándor. – Segítőkések voltak a korábban ott szolgáló lelkészek, és készségek a települést most a Felvidékről oldallagosan ellátó Matyi Róbert atya is. Nagyon sokat takarítottunk ebben az épületben, járósínteket építettünk, helyreállítottuk a felfezető lépcsősort, elválasztottuk a harangok feletti részt a toronysüvegtől, ahol szintén denevérek laknak. Ezek a beavatkozások mind azt a célt szolgálják, hogy minimalizáljuk az ember és a denevérek közötti „konfliktuslehetőségeket”, és hosszú távon próbáljuk meg biztosítani a denevérek túlélését, amihez fontos volt a legutóbbi beavatkozás: egy szellőztetőrendszer kialakítása is. Ez a templom ugyanis lemezfedővel fedett, ami alatt a meleg mikroklíma hosszú évtizedekig kiváló adottságot jelentett a denevérekre nézve. Ám a klímaváltozás miatt egyre több a hóhullám, ami halálos csapdát is jelenthet számukra. Különösen gyorsan megemelkedik a benti hőmérséklet, ha sötét színű a lemeztető. 2007-ben figyeltük meg először Magyarországon, hogy a denevérek tömegével pusztulhatnak egy-egy ilyen hóhullámos időszakban, s tapasztaltunk ilyet sajnos Viszlón is: több száz kölyök halt meg egy túl meleg periódus idején. Próbáltuk ezt a veszélyforrást mérsékelni, ezért egy szellőztetőrendszert építettünk be: az alapja egy hőmérséklet-érzékelő automatika, ami, ha nagyon meleg van, beindít egy kis motort, az kinyit egy tetőablakot, és kiszellőzik az épület – néhány fokot azonnal csökken a hőmérséklet...

Előadások, kiállítások

A program ismeretterjesztő részében az edelényi görögkatolikus iskola is központi szerepet kap, ugyanis az ott természetvédelem szakirányt választó diákok közül többeket az ANPI fogad nyári gyakorlatra. A denevérekről is elhangzott már itt előadás, sőt, az épület tetejére két denevérodú is került azzal a reménnyel, hogy el is foglalják majd a „meghívottak”.

Ismeretterjesztés céljából további előadássorozatokat hirdetnek, készülnek kiadványok, lesznek állandó és vándorkiállítások.

Mint a hívó biológus hangsúlyozza:

– Mindannyiunk közös feladata, hogy tegyünk a teremtett világunkért, óvjuk, hogy jó állapotban maradjon, jól működjön. Kicsit szélsőségesen úgy fogalmaznék, hogy gyakorlatilag ugyanaz a felelősség terhel minket a természet megóvásával kapcsolatosan, mint a beteg, elesett emberek ápolásával vagy a rázorulókat támogatásával, hiszen a természet is a segítségünkre szorul. Nem élhetünk vele vissza, és rá is vagyunk utalva. Mi a denevérfajok megóvásán keresztül próbáljuk segíteni a bioszféra jó állapotának és működőképességének megtartását. Assisi Szent Ferenc már az 1200-as években megfogalmazta, hogy a Jóistent teremtményein keresztül szeretné dicsérni, áldani. Mi

is pontosan így teszünk, ha védjük őket... Ma, 800-900 év elteltével egyre többen újra fölismerek ezt a gondolatot, ahogy például Ferenc pápa Laudato si... kezdetű enciklikája is bizonyítja. Ez már nem egyszerűen egy ajánlott irányvonal vagy divathullám, hanem létfeltétel is, kötelezően követendő!

A fényszennyezés „elrejt” a Teremtőt

A fényszennyezés különösen nagy gond modern korunkban. Értékelhetünk ugyan jelként egy éjszákára kivilágított templomot, másrészt viszont sokkal erősebben ráérezhetünk a teremtés csodájára a csillagokat szemlélve... De ami a legfontosabb: a templomok, épületek kivilágítása az élővilágot nagyon megzavarja... Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság tervéről, a Csillagoségbolt park kialakításáról is mesélt a biológus:

Boldogh Sándor

Felesleges babonás félelem

A denevérekkel szemben az emberekbe beleégett egyfajta ellenérzés, viszolygás. Ennek egyrészt az az oka, hogy az egereknek, rágcsálóknak erősen negatív megítélése van, és a denevért – mint „böregért” – párhuzamba hozzák velük. De a denevér teljesen más típusú állat: rovaréő, nem rágcsál gerendákat és liszteszsákokat. A másik ok a babonáság, meg persze a Drakula-történetek, melyek a vérszívástól a hajba ragadásig keltik a denevérek rossz hírét. Ezek a vádak természetesen alaptalanok. Egyáltalán nem veszélyes állatok, jópofák, sok különleges tulajdonsággal felruházva, ami az embert csodálattal kellene hogy eltöltse. Ilyen például, hogy több hónapon át étlen-szomjan tudnak telelni, a zsírtartalékaikból élnek...

– Természetes körülmények között az élővilág ahhoz alkalmazkodott, hogy az éjszaka sötét. Ám a közvilágítással, az épületek díszvilágításával, a reklámfényekkel ezt a természetes állapotot teljesen összezavarjuk. A denevéreket vizsgálva az volt a konklúzió, hogy nagyon negatív hatással van rájuk a mesterséges megvilágítás, ami teljesen érthető, ugyanis ez az élőlény-csoport abszolút a sötét éjszakához alkalmazkodott. 60-65 millió évvel ezelőtt alakultak ki, és gyakorlatilag egész életüket a sötétben töltik. Ha mesterséges megvilágítás éri a szálláshelyeiket, úgy érzékelik, hogy még nem jött el az éjszaka, és nem mernek kirepülni... A Csillagoségbolt park kezdeményezését azt jelenti, hogy minden olyan káros mesterséges megvilágítást próbálunk megszüntetni egy adott területen, ami zavaró hatással lehet az élővilágra, és lehetetlenné teszi, hogy a csillagokat az éjszaka során meg lehessen figyelni.

A program részeként például a díszkivilágítás idejének szabályozására időzítőket szerelnek fel. Tagadhatatlanul szép egy kivilágított templom, és értelmezhetjük felhívásként, hogy Istenre figyeljenek az emberek, de a természetvédelmi szempontokat is figyelembe kell venni! Ráadásul a díszkivilágításnak addig van értelme, ameddig látja is valaki. Márpedig az éjszaka jó részében nincs, aki ezeket nézze, hiszen falusi környezetben már késő este sem nagyon járkálnak az emberek; teljesen felesleges, hogy mondjuk hajnali 6-ig menjen a reflektor. Ráadásul plusz energiafogyasztás – magas áramszámla...

– Azokban a templomokban, melyekben komoly denevérközösség él, a szaporodási időszakban olyan mértékű zavarást jelent a díszkivilágítás, hogy azt javasoljuk: szüntessék meg vagy függesszék fel. A templomok gyakran nagy felületű, fehér falú épületek, melyek kivilágítva odavonzák az éjszakai rovarok tömegét. Ezek az élőlények leülnek az épület falára, és amikor eléri őket a reggeli napsugár, kiszáradnak és azonnal elpusztulnak. Több kilométeres körzetből tudja egy-egy magaslaton lévő kivilágított templom „összefogni”, összegyűjteni az éjszakai rovarvilágot, és egy-két évtized alatt akár a teljes környékről kipusztulhatnak emiatt az érzékenyebb fajok... A denevérek pedig, mint említettük, nem mernek kirepülni, ha a szálláshelyeiket világítjuk meg. Viszont a nyári időszakban egyébként is rövid éjszaka olyan hamar eltelik, hogy alapesetben is épphogy elég a rovartáplálék összegyűjtésére, ha még el is veszítenek a kivilágítás miatt a vadászatra fordítható időből, az a nőstények tejtermelésére, a kölykök ellátására, fejlődésére nagyon rossz hatással van. Hosszú távon pedig azt is eredményezi ez a helyzet, hogy nem tudnak felkészülni a telelési időszakra. Egy felelős egyházi személynek meg kell értenie, mennyire fontos az élővilág megőrzése, és az esztétikai érték – egy épület kiemelése megvilágítással – nem vehető össze erkölcsi felelősségben egy európai vagy akár világszinten nyilvánított denevérkolónia megőrzésével.

Részletek az együttműködési megállapodásból

A projekt címe: „Kipusztulással veszélyeztetett Natura 2000 jelölő denevérfajok in situ megőrzését szolgáló gyakorlati védelmi beavatkozások az ANPI működési területén.”

A FELEK ÁLTAL VÁLLALT FELADATOK

3.1. Az ANPI az együttműködés keretében az alábbi feladatokat vállalja:

- Elvégzi a működési területén található görögkatolikus templomok denevérfaunisztikai és megvilágítástechnikai felmérését, melyről részletes tájékoztatást nyújt a Miskolci Egyházmegyének, illetve a közvetlenül érintett egyházköz-ségeknek.
- A felmérési eredmények alapján az ANPI denevérvédelmi tervet, illetve világítástechnikai értékelést és beavatkozási tervet készít. Az elkészült terveket és javaslatokat egyeztetésre és megfontolásra megküldi az egyháznak.
- A Miskolci Egyházmegyével egyeztetett és általa jóváhagyott tervek alapján az ANPI elvégzi az élővilágvédelmi és ökológiai fenntarthatósági szempontból kedvezőbb megvilágítási rendszer kialakítását (pl. a jelenleg üzemelő világítási rendszerekhez programozható időkapcsolók beépítését, fényforrások cseréjét stb.).
- Az ANPI a denevérvédelmi tervvel, illetve világítástechnikai értékeléssel és beavatkozási tervvel érintett épületekben évente ismételt állapotfelmérést végez, melynek eredményeiről részletes tájékoztatást nyújt az egyházi képviselőknek.

3.2. A Miskolci Egyházmegye az alábbi feladatokat vállalja:

- Rendelkezésre álló adatokkal segíti az ANPI-t a pályázat céljainak megvalósításában.
- Lehetővé teszi az épületekben a denevérvédelmi és megvilágítástechnikai állapotfelmérések elvégzését.
- Szükség szerint részt vesz a projekttel kapcsolatos szakmai egyeztetéseken, rendezvényeken, illetve véleményezi és jóváhagyja a megvilágítástechnikai értékelést és beavatkozási tervet.
- Előzetes tájékoztatást nyújt minden olyan, a beavatkozási helyszíneket érintő munkálatokról, amelyek hatással lehetnek az ott élő denevéralományokra (pl. tervezett átépítési munkák, éjszakai díszkivilágítás telepítése stb.), illetve a szakmailag indokolt élővilágvédelmi korlátozást elfogadja (pl. jelentősebb denevéralomány jelenlétekor az épület külső megvilágításának szüneteltetése a szaporodási időszakban).

Ima földünkért

Mindenható Isten, te az egész világmindenségben, de legkisebb teremtményedben is jelen vagy, és gyengéd szeretettel veszed körül mindazt, mi létezik. Önts belénk szereteted erejét, hogy óvjuk az életet és a szépséget, tölts el minket békével, hogy fivérként és nővérként éljünk, és ne ártsunk senkinek!

Szegények Istene, segíts, hogy megmentjük azokat, akik e földön magukra hagyva és elfeledve élnek, de akik oly értékesek szemedben! Gyógyítsd meg életünket, hogy védelmezői legyünk a világnak, ne kifosztói, a szépség terjesztői legyünk, ne a szennyezésé és a pusztításé!

Érintsd meg azok szívét, akik csak haszonra törekszenek, a szegények és a föld kárára! Taníts meg, hogy felfedezzük minden dolog értékét, hogy ámulattal tekintsünk rájuk, hogy felismerjük: szoros egységben vagyunk minden teremtménnyel végtelen világosságod felé vezető utunkon! Köszönjük, hogy mindennap velünk vagy! Kérünk, légy segítségünkre az igazságosságért, a szeretetért és a békéért folytatott küzdelmünkben!

(Ferenc pápa Laudato si' kezdetű enciklikája)

A teremtett világgal együtt mondott keresztény ima

Áldunk téged, Atyánk, minden teremtményeddel együtt, melyek erős kezedből kerültek ki, a teied, telve vannak jelenléteddel és gyengéd szeretetteddel. Áldott légy!

Isten Fia, Jézus, általad teremtetted minden. Testet öltöttél Mária anyai méhében, e föld részévé lettél, és emberi szemmel néztél a világot. Ma benne élsz minden teremtményben feltámadottként, dicsőségben. Áldott légy!

Szentlélek, te világosságoddal az Atya szeretete felé irányítod ezt a világot, és kíséred a teremtés fájdalmas sóhajtozását, de ott élsz a mi szívünkben is, hogy a jóra ösztönözz minket. Áldott légy!

Egy és hármasság Urunk, végtelen szeretetű csodálatos közösség, taníts meg, hogy meglássunk téged a világmindenség szépségében, ahol minden rólad beszél! Indíts minket dicséretre és hála minden egyes teremtményedért! Add meg a kegyelmet, hogy szoros egységben érezzük magunkat mindazzal, ami létezik!

Szeretet Istene, mutasd meg helyünket ebben a világban, hogy szereteted eszközei legyünk minden élőlény számára ezen a földön, hiszen te egyikükről sem feledkezel meg! Világítsd meg a hatalom és a pénz birtokosait, hogy óvakodjanak a közömbösség bűnétől, szeressék a közjót, segítsék a gyengéket, és legyen gondjuk erre a világra, ahol lakunk. A szegények és a föld ezt kiáltják: Urunk, ragadj meg minket hatalmaddal és világosságoddal, hogy védjünk minden életet, hogy egy jobb jövőt készítsünk elő, hogy eljöjjön a te országod, az igazságosság, a béke, a szeretet és a szépség országa! Áldott légy! Amen.

(Ferenc pápa Laudato si' kezdetű enciklikája)

NYÁRI PROGRAMOK

- Június 17. Nagyszülök és unokák zarándoklata Máriapócsra
- Június 23. Motorosok zarándoklata Máriapócsra
- Június 24. Pedagógusok hálaadó zarándoklata Máriapócsra
- Június 25–29. Görögtűz tábor (Hajdúdorog)
- Június 30. Akropolisz Akadémia (Miskolc)
- Július 7. Kerékpáros zarándoklat Máriapócsra
- Július 12–15. Zsolozsmástábor (Létavértes)
- Július 16–21. Családtábor
- Július 19–21. Úton lévők 22+ zarándoklat
- Július 22. Illés próféta búcsúja Máriapócsra (a Miskolci Egyházmegye búcsúja)
- Július 21–22. Kárpátaljai görögkatolikus közösségek gyalogos zarándoklata Máriapócsra
- Július 22–29. Ikonfestő tábor (Nyíracsad)
- Július 29. Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye búcsúja
- Július 29.– aug. 3. Ministránstalálkozó Rómában
- Augusztus 2–5. Jézus-ima lelkigyakorlat
- Augusztus 6–11. Szent Damján tábor
- Augusztus 13–18. Ifjúsági gyalogos zarándoklat Máriapócsra

Eddig úgy hittük, hogy Kim Dzsong Un vasmarkú észak-koreai diktátortól túl sok jóra nem számíthatunk. 2017-ben már pattanásig feszült a helyzet Észak-Korea és az Amerikai Egyesült Államok között. A világ rettegve figyelte, melyik fél kezdi el az emberiség első atomháborúját: Észak-Korea, ezzel döntő csapást mérve valamelyik amerikai nagyvárosra, több tíz millió áldozatot követelve; vagy az USA, amely önvédelmi csapásnak nevezve dobja le az atomfegyvert Phenjanra...

Atomháborút ugyan még nem látott és nem tapasztalt az emberiség, de mégis, Hirosimából, Nagaszakiból és Csernobilból azt már megtanultuk, hogy egy atomháborúnak nincsenek és nem is lehetnek nyertesei. A maghasadásnak minden anyag kémiai reakciójánál nagyobb ereje van, ezért az mindent elpusztít a ledobás több száz kilométeres körzetében, és utána még évtizedekig (évszázadokig) van sugárveszély a területen. Az atomfegyver nemcsak azonnal öli meg emberek millióit, hanem a sugárzás által további milliókat betegít meg rákkal, valamint magzatok fejlődési rendellenességeit okozza. Észak-Korea pedig már hidrogénbombát is tesztelt, amely az atombombánál is pusztítóbb.

Egy amerikaiak által esetlegesen ledobott atombombának nem lehetne azt mondani, hogy „itt van az országhatár, ne tovább”. Az atombomba vagy hidrogénbomba pusztít, országhatárokat nem ismerve. Ráadásul a csaknem tízmillió lakosságú Szöul, a déli főváros, a két országot elválasztó demilitarizált övezettől mindössze 60 kilométerre található.

És akkor hirtelen megtörtént a csoda: Kim Dzsong Un békülékeny gesztust jelentett be, majd április 27-én a déli területre látogatott. A déli vezetés nem is zárkózott el a gesztustól, Mun Dzse In déli államfő öltönyben fogadta a zubbonyban érkezett északi vezetőt. Az Észak és Dél közötti háború (1950–1953) óta, 65 éve nem lépett északi diktátor déli területre. A vezetők megölelték egymást, mintha semmi múltbeli sérelmük nem lenne, és kézen fogva meneteltek, ezt követően többórás tárgyalásba kezdtek.

A tárgyaláson megszületett az egyezség: a közeljövőben aláírunk egy békeszerződést, amely 1953 óta várta magára. Azóta csak fegyverszünet volt életben mindeddig, ami azt is jelenti, hogy a felek hivatalosan még mindig háborúban állnak, ennek most kezdenek véget vetni a békeszerződés megszüvegezésével és aláírásával. Sőt, szeptemberben Mun Dzse In viszontlátogatására is sor kerülhet Phenjanban.

Igaz, hogy a két Korea továbbra is külön ország marad, mert egyesülésről eddig nem volt szó, noha Dél-Koreának évtizedek óta van egyesítési minisztere; s Kim Dzsong Unt sem úgy ismerjük, mint aki vígan lemon-

IVANCSÓ BAZIL

MINDÖSSZE EGY SZÓ, MINDÖSSZE NÉGY BETŰ. ISTEN ÓRIÁSI AJÁNDÉKA. MI, MAGYAROK, AZONBAN ALIGHA TUDJUK MEGÉRTENI ÉS FELFOGNI A JELENTŐSÉGÉT, HISZEN NÁLUNK A II. VILÁGHÁBORÚ BEFEJEZÉSE (1945) ÓTA NEM VOLT HÁBORÚ. NE HANYAGOLJUK EL PERSZE AZ 1956-OS FORRADALMAT ÉS A KÁDÁR-FÉLE MEGTORLÁS ÁRTATLAN ÁLDOZATAINAK SZÁZAIT – DE HÁBORÚ TÖBB MINT 70 ÉVE NEM VOLT.

dana a hatalmáról az egyesítés érdekében. A kommunista rezsim tehát megmarad az északi országban. Ahogyan a kommunizmus következményei: a szegénység és az elmaradottság, a szólásszabadság és a demokrácia hiánya, s talán a keresztényüldözés is – hiszen a kommunizmus, ahol csak megjelent, mindenhol ezt eredményezte.

Hogy mi vette rá Kim Dzsong Unt a békülékeny gesztusra? A gazdasági szankciók, melyek révén már minden partnerét (az elsők között a legfontosabbat: Kínát is) elveszítette? Az amerikai fenyegetés? Vagy egyszerűen csak rájött, hogy nem állhat szemben mindenki mással? Nem tudjuk. Mindenesetre, ha hihetünk a szemünknek, új fejezet kezdődik a világtörténelemben.

Ugyanakkor e világ igazságtalansága is megmarad: a szuperhatalmaknak továbbra is lehet atomfegyverük, s ők mondják meg azt is, hogy az atomfegyverek birtoklását mely országoktól túrik el. Adja Isten, hogy a jelenlegi amerikai–iráni szembenállás se fajuljon tettelegességgé, s mielőbb köszöntsön be a béke Szíriába, Irakba, Afganisztánba, Pakisztánba, és minden olyan helyre, ahol arra égető szükség van!

A mostani enyhülésért azonban hála legyen Istennek!

Görögkatolikus szálló az öreg tölgy árnyékában

OTTHONOS HANGULATTAL VÁR MINDENKIT
A **CSALÁDBARÁT MAMRE SZÁLLÓ** HAJDÚBÖSZÖRMÉNY SZÍVÉBEN,
A VÁROS FŐTERÉTŐL MINDÖSSZE HÁROM PERC SÉTÁRA.

Web: www.mamre.hu

Telefon: +36 30 328-9307

Facebook: **MAMRE Szálló**

A belvárosi, mégis csendes környezet ideális helyszín egyéni vendégek számára, iskolai kirándulásra, céges továbbképzésre érkező csoportok részére is. Debrecen és Hortobágy közelsége miatt kiváló kirándulási kiindulópontként is kedvelt a szálláshely.

A szálló 13 egyszerűen, de praktikusan berendezett szobával rendelkezik, melyekben 1–5 ágyas elhelyezéssel 30 fő részére tudunk szálláslehetőséget biztosítani. Szobáink egy része önálló fürdőszobával, vécével rendelkezik.

Mozgáskorlátozott vendégeink speciálisan berendezett szobát és fürdőegységet használhatnak.

Társalgóhelyiségünk nagyképernyős LED-televízióval, asztali focival és egyéb szórakozási lehetőségekkel járul hozzá a kapcsolódáshoz. Jól felszerelt konyhánk is használható mindenki számára.

A szálló zárt kertjében található hatalmas tölgyfa alatt gyermekvendégeinket minden igényt kielégítő játszótér várja, amely mellett bográcsozási, grillezési lehetőség is található.

Zárt parkolónk és wifiszolgáltatásunk díjmentesen vehető igénybe.

Szállónk vendégei MAMRE-kártyánk segítségével jelentős kedvezménnyel vehetnek igénybe különböző, városunkban megtalálható szolgáltatásokat (pl. fürdő, étterem, bowling, fallabda, manikűr, pedikűr, fodrász, masszázs, női fitness, szolárium, lovaglás).

Rengeteg gyerekfilm készült az elmúlt években, és bár a korhatárkarikák ott díszelnek, a szülőknek nehéz olyat találni, ami nemcsak kedves, korosztályhoz illő, szórakoztató és valóban megnevettet, de mondanivalója is van. A **Ferdinánd** (*Ferdinand*) című 2017-es amerikai animációs vígjáték abszolút minden elvárásnak megfelel, és nagy kedvence lehet nemcsak a gyerek-, de a felnőtt korosztálynak is. A film jópofa és szerethető karakterei végig lekötik a figyelmünket, és velük együtt izgulunk Ferdinándért, a bikáért.

„Új parancsot adok nektek: Szeressétek egymást! Amint én szerettelek benneteket, úgy szeressétek ti is egymást. Arról tudják majd meg rólatok, hogy a tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt.” (Jn 13,34–35)

megni kezdenek a lábai. Csontosban megvan ugyanaz a törekvés, mint Valienteben, de ő túl vézna ahhoz, hogy eljuthasson az arénába.

Egyik nap eljön a sztármatador, hogy a legharciasabb állatot kiválassza magának a bikaviadalra. Valiente, Guapo, Csontos és Ferdinánd apja is megküzd a címért. Főhősünk apja győz, s boldogan mondja fiának: „*Ferdinánd, apád a dicsőségért fog küzdeni az arénában. Ez minden bika álma!*” A válasza azonnal megmu-

éjjel visszaérkezik a farmra a teherautó, azonban teljesen üres, nem hozta vissza apját.

A békés természetű borjú mindent megért. Rájön, hogy egyedül maradt, ezért megszökik a tanyáról. Az elárvult, menekülésben kimerült borjúra egy kislány, Nina talál rá egy virágos réten. Hazaviszi, és gondoskodik róla édesapja farmján. Az egész család nagy szeretettel fogadja a bátorralan, új jövevényt. A borjú – miután olyan környezetben kellett eddigi élnie,

FERDINÁND

(Ferdinand)

Öguyanis nem egy átlagos bika. Fajtájának legnagyobb dicsősége az, ha egy napon kiválasztják a karámból, és részt vehet egy viadalon. Minden bika, amelyik kiválasztásra vár, ezért a célért küzd, jóllehet fogalmuk sincs, végül mi történik a korábban kiválasztott társaikkal. Csak az a cél lebeg előttük, hogy lehetőséget kapjanak legyőzni a matadort. Minél agresszívebbnek, keményebbnek tűnnek, annál nagyobb esélyük van arra, hogy az évi egyszeri „válogatáson” – amikor megnézik erejüket és harciasságukat – kiválasztják őket az arénában való küzdelemre. A kisborjúk is úgy nőnek fel, hogy látják apjukat egész életükben a kiválasztásra edzeni. Ferdinánd a nyegle, törékeny, vézna kisborjú három társával és apjukkal él egy tanyán. Három barátja, Valiente, Guapo és Csontos folyton verseng egymással, de Ferdinánd nem vesz részt ezekben a harcias játékokban. Sokkal jobban érdekli valami más: a virágok. Szenvedélyesen szereti ugyanis a virágokat. Vizet visz a farmon lévő virágokra, nevelgeti, szorgolgtatja őket, amiért ambiciózus társai ki is nevetik. Mind közül Valiente a legelszántabb, ő a borjúk bandavezére. Egy nap ő akar lenni a legendás bika, és legyőzni minden matadort. Guapo is vágyik erre, de ő valójában rettentően félős. Folyton próbálja félelmét palástolni Valiente előtt, de amint meghallja a matador szót, re-

tatja, hogy ezt a kisborjút más fából faragták: „*Nem baj, ha nekem nem ez az álmod?*” „*Meglátod, egy nap neked is ez lesz az álmod, mert nagyobb és erősebb leszel, mint az apád. Ott fogsz állni az arénában, és te leszel a bajnok!*” – biztatja apja. „*Lehetnék bajnok viadal nélkül esetleg?*” – kérdezi Ferdinánd, mert semmi sem áll tőle távolabb, mint a harc és a dulakodás. Apjái a dicsőség koszorúja, de ez azt is jelenti, hogy elviszik a tanyáról „*De azért visszajössz, ugye?*” – kérdezi búcsúzásakor aggódva borja a győztes bikát. „*Hogyne jönnék vissza, fiam? Annak a matadornak nincs semmi esélye. Miután győztem, visszajövök, és megmutatom az összes trükkömet.*” Ferdinánd napokig fel-alá járkál a karámban, s folyton apját várja. Egyik

ahol nem fogadták el olyannak, amilyen – életében először megtapasztalja, mi az igaz szeretet. Nina és családja ugyanis pont olyan szelídnek és különcnek szereti, amilyen. A lányka és Ferdinánd elválaszthatatlan pajtások lesznek. Gazdája ismeri, szereti és elfogadja a kisborjút. Az Isten nem is vezethette volna jobb helyre, mint Nináékhoz, akik virágkereskedők. Egész nap a réten játszadozhat, élvezheti és gyönyörködhet a virágokban. Sosem volt még ilyen boldog. Ferdinánd legkedvencebb eseménye az éves virágkarnevál, ahova mindig magával viszi a család. Így telik évre év, és cseperedve a kisborjú szép lassan hatalmas, gigantikus, életerős bikává fejlődik. Eljön az az idő is, amikor Nináék már nem vihetik magukkal a sokadalomba, hiszen túl nagy riadalmat okozna az óriás bika. A szelíd állat nem bír ki maradni a jóból, annyira vágyik rá, hogy megcsodálhassa a virágokat, ezért elhatározza, mégis a gazdáit után megy. Semmi gond nem történik egészen addig, amíg fenéken nem csípi egy méhecske, ami miatt akaratlanul ösztetör, összezúz mindent, ami az útjába akad. Hiába próbálja a lányka apja megmagyarázni a helyzetet, a csendőrök elviszik kedvenc háziállatukat.

A legnagyobb tragédia, hogy Ferdinándot visszaküldik arra a tanyára, ahol felnőtt, azaz

ahol a viadalra váró bikákat nevelik. Méretei miatt ámulva néznek rá régi barátai. A szintén kifejlett bikává érett Valiente, Guapo és Csontos azonnal felismeri Ferdinándot, akire többé nem tekinthetnek kispajtasúkként, hanem csakis ellenfelükként. Nem fogadják szeretettel az új vetélytársat, és ugyanúgy kigúnyolják, mint kiskorában. Hősünk kedvességének és nyitottságának köszönhetően azonnal barátokra lel egy vén kecske, Lupe és három sündiszó „személyében”. Az új lakót képességeinél és méreténél fogva rá akarják bírni a harcra, de ő egyre csak azon van, hogy hazajuthasson Nináékhoz. Ahogy telnek a napok, Valientét kivéve mindenki megszereti a szelíd bikát, és végre a többiek is be merik vallani maguknak, hogy semmi kedvük a harchoz. Jólesik olyasvalaki közelében lenni, aki mellett önmaguk lehetnek. A karámban az egymás közti versengést és utálatot felváltja a segítőkészség és a szeretet. Ferdinánd jó lelke mindenkire hatással van, megváltozik a közhangulat. Egyik este, hogy megvizsgálja a szokási lehetőségeket, kilóg a tanyáról, és rádöbben, hogy minden bika esetében ugyanaz a kimenetele a viadalnak. Bár elmenekülhetne vissza kis gazdájához, de ennek az igazságnak a tudatában kötelességének érzi, hogy vissza-

menjen, és figyelmeztesse a többieket. Megpróbálja elmagyarázni nekik, mi vár rájuk, ha itt maradnak a farmon, de azok nem hisznek neki. Még mindig az él a fejükben, hogy a viadal a legnagyobb dicsőség egy bika számára. Végül azzal hat a szívükre, hogy elmeséli, milyen nyugalmas, szép életet élt Nináéknál, és milyen tiszta szeretettel vették őt körbe. A csapat elhatározza, hogy megszöknek. Sikerül is nekik kijutni a farmról és felugrani egy rohanó vonatra, de a farmerek utánuk erednek. Csak úgy tudnak megmenekülni, hogy Ferdinánd visszatartja az üldözőket. A többiek az ő áldozatának köszönhetően menekülnek meg a vágóhídtól.

Hősünket azonban elfogják, és az arénában köt ki. Nina meglátja a tévében, hogy szeretett bikáját viadalra viszik, és családjával a helyszínre siet, hogy megmentse Ferdinándot. Elkéssnek, és arra érnek oda, hogy az arénában a sztármatador, aki anno kiválasztotta Ferdinánd apját is, próbálja ingerelni, provokálni a szerencsétlen bikát. A folyamatos provokálást

folyton kikerülő békeességes bika láttán, az arénában mindenki az állat életéért szurkol. A film vége csodaszép. Olyan helyzetbe kerül Ferdinánd, hogy a hírhedt matadort a szarvai között tartja, mégis megkegyelmez az őt folyton megsebző férfinak. Leteszi, és meghajol előtte. Az egész aréna ledöbben. A matadort is ámulatba ejti az okos bika gesztusa, hisz annyira nemes lelkű, hogy nem szégyeníti meg, hanem még az ő méltóságára is figyel. Üdvívalgással ünneplik a különleges állatot, virágokat dobálnak neki. Teljesül Ferdinánd álma: viadal nélkül is bajnok lett, és mindenki őt ünnepli.

Végül minden szereplő – Lupe kecskétől Valientén át egészen a sünökig – Nináék csodálatos farmján köt ki, megtapasztalva az elfogadó szeretetközéget.

Ez a történet azért különleges, mert rettenően szerethető, nagyon aranyosra megrajzolt karaktereken keresztül egymás elfogadását és a mindenkire feletti szeretetet hirdeti, amely semmilyen helyzetben, semmilyen provokációra sem csalatkozik meg. A gyerekek megtanulhatják belőle, hogy harc nélkül is lehetnek bajnokok, a szív bajnokai.

TERDIK SZILVESZTER

MTA-SZAGKHF LENDÜLET GÖRÖGKATOLIKUS ÖRÖKSÉG
KUTATÓCSOPORT

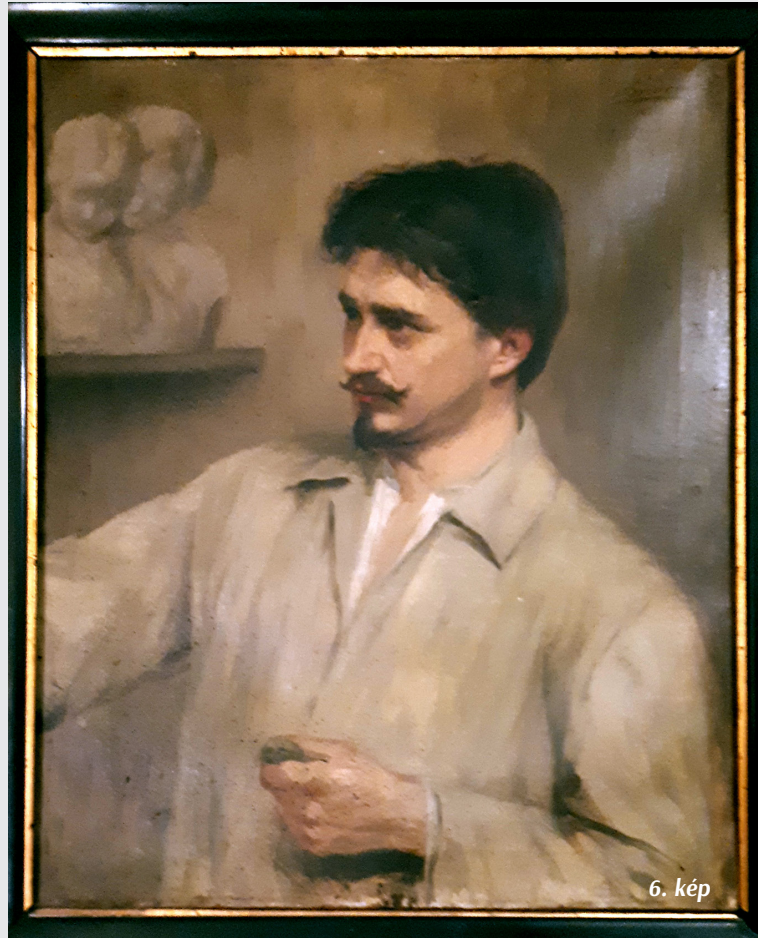
Szamovolszky Ödön (1878–1914)

GÖRÖGKATOLIKUS SZOBRÁSZ

Az idén a „nagy háború” befejezésének 100. évfordulójára emlékezünk. Az áldozatokat, veszteségeinket teljességgel számba venni lehetetlen feladat, viszont kötelességünk időről időre felidézni olyan híres, egyházunk életében is fontos szerepet játszó személyek emlékét, akiknek az életét a szörnyű háború eseményei végzetesen alakították. Ilyen személyiség Szamovolszky Ödön, a 20. század elején alkotó szobrászművésznk. Őt 1914 decemberének elején sorozásra rendelték be, aminek influenzásan is eleget tett. A hosszú ácsorgás alatt még jobban megfázott, tüdőgyulladást kapott, majd december 28-án elhunyt. Neve csupán a korszak művészetét alaposabban ismerő kollégák, illetve a görögkatolikus magyarok törekvéseivel foglalkozó szakemberek fülében cseng ismerősen. Olyan fiatalon ragadta el a halál, hogy nagyszabású megbízásai már nem készülhettek el. Megvalósult köztéri szobrain kívül további művei részben köz-, részben magángyűjteményekben lelhetők fel, amelyek arról tanúskodnak, hogy valóban egy kiváló művész, sokoldalú tehetség vált az oktan háború áldozatává.

1. kép

6. kép

Szamovolszky életét, munkásságát eddig még nem dolgozták föl tudományos igénnyel. Halála után egykori ungvári tanára, Pap János írt róla hosszabb, személyes hangvételű nekrológot (Fazekasból lett szobrászművész emlékezete. Szamovolszky Ödön 1878–1914. *Magyar Iparoktatás* 1914–1915. 11–12. szám; újraközölve: *Magyar Üveg- és Agyagújság* XV, 1915, 11–13. szám). Tíz év múlva kedves barátja és sógora, Prodán János (1878–1948) miniszteri tanácsos önálló kiadványban ismertette a művész életrajzát, műveinek mindmáig legteljesebb jegyzékét is nyújtva ezzel az utókornak (*Szamovolszky Ödön emlékének!* Budapest 1924). Éppen húsz évvel ezelőtt Pirigy István egyháztörténészünk is összeállított egy rövid életrajzot, amelyből a művész egyházához fűződő szoros kapcsolatáról tudunk meg izgalmas részleteket (Görög katolikus életsorsok, Debrecen 1998). Köszönöm Prodán Gábor atyának, hogy a családi archívum fotódokumentumait rendelkezésemre bocsátotta.

Szamovolszky az Ung vármegyei Nagybereznán (ma Ukrajna) született 1878. december 27-én (egyek források szerint egy nappal korábban). Apja, Lőrinc (szül. Temesvár, 1845) lengyel őssökkel büszkélkedett, jogot tanult Kassán, majd ügyvédként praktizált. Sok minden érdekelte, túl sok dologgal foglalkozott: Nagybereznán magániskolát működtetett, ahol az ifjúságot előkészítette a gimnáziumi tanulmányokra, de tánciskolát is szervezett, ahol ő maga volt az oktató. A városka környékén még egy forrást is felfedezett, amelyet róla neveztek el, vize a városi vízvezetékét látta el. Pap János Lőrinc művészi hajlamait is méltatja: „Kézügyessége ezermesterré avatta; művészi érzéke pedig a húsvéti hímes tojások ügyes festésében nyilatkozott nála fényesen.” Feleségét, Jacobs Ceciliát, Kassán ismerte meg joghallgatóként. A leány német (szász), evangélikus nemesi családból származott, apja Rozgonyban uradalmat bérelt, egyik fiútestvére, Ottokár a vasbányászatból teremtett gazdagságot.

2. kép

A kassai „Honvédszobor.”

3. kép

4. kép

Szamovolszkyék 1882-ben, hogy a gyermekek neveltetése egyszerűbb legyen, Ungvárra költöztek, ahol Lőrinc ügyvédi munkája mellett a *Füles Bagoly* című szatirikus hetilapot szerkesztette, de részt vett a Népbank létrehozásában is. Ezekben az években nyílt meg a városban az agyagipari iskola. Szamovolszky a Bagolyban csak „*fazekas iskolának*” titulálta az intézményt, de rövidesen megismerkedett az ott tanító Pap Jánossal, aki végül a lap társszerkesztőjévé vált. Lőrinc azonban 1891 tavaszán öngyilkos lett, nyolc árva hagyva fiatal feleségére, az ötödik gyerek volt Ödön.

Mindezek alapján nem csodálkozhatunk, hogy a kamaszodó gimnazista gyerek egy évig iskolakerülő lett. Számtanból megbukott, a gimnáziumban elvesztette a tandíjmentességet. Kétségbeesett anyja – Pap János emlékeztése szerint – az 1892/93-as tanév elején jelent meg fiával az ipariskolában, ahová fel is vették, még ösztöndíjat is kilátásba helyeztek számára, ha jól fog tanulni. Három év alatt meg is becsülte magát a gyerek. A kassai Kereskedelmi és Iparkamara rendkívüli ösztöndíjának segítségével Budapesten, az Iparművészeti Iskolában folytathatta tanulmányait az 1895/96-os tanévtől kezdve.

Szamovolszky naplójában az iskolakerülés idején szerzett tapasztalatait később meghatározó, a művészeti témáihoz alapot jelentő kalandozásoknak tekintette. A csavargás mellett nagyon szeretett harangozni, ministrálni is. Feljegyzji, hogy ifjú feleségével később újra végigjárta kalandjai helyszíneit meg kedvenc templomtornyait. Ekkoriban Valkovszky Miklós, ungvár-ceholnyai parókus foglalkozott vele, aki talán ügyesen be tudta csempészni az ifjú szívébe az egyházához való őszinte ragaszkodást is. Pirigy szerint már ekkor elkötelezett híve lett a magyar görögkatolikusok jogaiért küzdő mozgalomnak.

Szamovolszky öt évig tartó budapesti tanulmányi ideje alatt számíthatott Gyula bátyja támogatására, aki Szamolányi néven szépíróként is publikált a fővárosi lapokban (1932-ben Szekszárdon hunyt el).

Az Iparművészeti Iskolában Ödön Mátrai Lajos György (1850–1906) szobrász tanítványa volt, akitől önálló feladatokat is kapott: például a Budai Vigadó (épült 1895–99 között) amorette-jeit mintázhatta meg, Gách Istvánnal együtt. Negyedévesként a görögkatolikusok bízták meg, hogy a budapesti magyar egyházközség sikeres megalapításáért érzett hálájuk jeleként készítse el Szabó Jenő (1843–1921) miniszteri tanácsos, főrendiházi tag mellszobrát. Szamovolszky 1900-ban részt vett a görögkatolikusok római zarándoklatán, sőt az ifjúsági tagozat egyik szervezője volt Prodán Jánossal együtt.

A főiskola elvégzése után, 1901-ben katonai szolgálatra rendelték, művészhallgatóként egy év önkéntességre számított, mégis három évre sorozták be. Bevonult, azonban egészsége annyira megrendült, hogy rövidesen minden katonai szolgálat alól felmentették. Édesanyja 1902-ben, 53 évesen hunyt el Ungváron, bátyja egy évvel korábban veszítette el feleségét, és egy kisfiúval maradt özvegyen.

A művész nemsokára európai utazásra indult, olasz, német és francia területen járt. Vándorlása során is volt része elismerésben: Velencében „Éva”-szobrát tüntették ki. Hazatérve Zala Györgynél (1848–1937) és Róna Józsefnél (1861–1939) kezdett dolgozni. 1903-ban, feltehetően a Zellerin-gyár megbízásából a Szent István-bazilika új bronz főkapujára mintázta meg a tizenkét apostol büsztjét (1. kép). Ekkoriban Horvay János (1874–1944) barátjával együtt önállósították magukat, és a királyi várbazárban kaptak műtermet. Első nagyobb megrendelésük gróf Andrássy Dénes feleségének, Franciskának 1905-ben Rozsnyón felállított szobra lett. A siker hatására egy év múlva Kassán a '48-as honvédelem-művet készíthették el (2. kép, színezett terrakottavázlat /Prodán András felvétele/. 3. kép, korabeli képeslap az avatásról. A szobrot Trianon után lebontották). Érdekes, készitéstörténeti adalék, hogy a szobor előtanulmányához készített élőmodellfotó is fennmaradt (4. kép). Kassán ismerte meg „*fiatal nőrokonát*”, a 16 éves, evangélikus Kresz Mártát, akit 1906. szeptember 8-án, a szoboravatás után egy nappal

5. kép

feleségül is vett, frigyüket Takács Menyhért (1861–1933) premontrai szerzetes áldotta meg. Szerelmük lenyomata az „Első vallomás” című kettős mellszobor, amelynek bronzváltozata a Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményében is megtalálható (5. kép, terrakottamodell /Prodán András felvétele/). Ez a szobor önarcképe háttérben is feltűnik (6. kép, olaj, vászon /Prodán András felvétele/).

Korábban, 1905-ben a két szobrász együtt indult a Kossuth- és a szabadságharc-émlékmű pályázatán is, amelyeken nem arattak nagyobb sikert. 1907-ben azonban már nem Horvayval, akivel megszakította az együttműködést, és új műterem után nézett, hanem Gách Istvánnal (1880–1962) közösen vettek részt a budapesti szabadságharc-émlékmű új pályázatán (Horvay készített később Kossuth-émlékművet a Parlament elé, amelyet 2015-ben állítottak vissza). Az emlékművet a rossz hírű Új Épület helyén kialakított Szabadság térre kellett tervezni. Gách későbbi, 1936-os visszaemlékezése szerint három hónap megfeszített munka után az esélytelenek nyugalmával nyújtották be pályázatukat, amelynek költségvetését is csak az utolsó pillanatban rakták össze. Amikor júniusban meghallották, hogy a zsűri az ő pályaművüknek ítélte az első díjat, el sem akarták hinni. Volt okuk a kételkedésre, mivel a zsűri csak a külföldi tagok erős nyomására volt hajlandó jutalmazni őket, elképzelhetetlennek vélték ugyanis, hogy ezek a szemtelenül fiatal művészek meg is tudnának valósítani egy ilyen léptékű munkát. A zsűri nemzetközi tagjai közül Paul-Albert Bartholomé (1848–1928) francia művész – aki kora legismertebb, a monumentális szobrászat kiemelkedő alkotójának számított – állt ki leghatározottabban a fiatal művészek mellett. A siker után francia, belga tanulmányútra is meghívta őket. A zsűri az emlékmű egyik központi figuráját, a „Hadúr” alakját kifogásolta, annak újragondolását kérte. Ezt Szamovolszky 1913-ra teljesítette, új vázlatával el is nyerte a magyar állami aranyérmét. A roppant költségűre becsült emlékmű tervezését-kivitelezését a főváros megindította, a művészek a Pasaréten kaptak műtermet a munkához. A nagy terv megvalósulását a háború akasztotta meg: Szamovolszky meghalt, mire Gách hazatért a hadifogságból, addigra az összegyűlt pénz elértéktelenedett, nagy részét másra költötték. Gáchot kitétték a pasaréti műteremből, helyette a Mester utcában kapott lakást a fővárostól. A monumentális szoborcsoporthoz készült vázlateikat barbár módon szétvágták, és a bazilika pincéjébe suvasztották. 1936 májusában a Budapesti Hírlap hasábjain arról olvashatunk, hogy miközben a főváros közművelődési bizottsága elhatározta a hányatott sorsú emlékmű sorsának tisztázását, esetleg részleges felállítását, addig Gách Istvánt labkérhátraléka miatt a Maglódi útra, egy munkáskaszárnyába telepítették át a Mester utcából.

Miközben a nagy művön dolgoztak, természetesen kisebb léptékű szobrokat is alkotott Szamovolszky. Ungváron a városban nyugvó költő, Dayka Gábor (1769–1796) szobrát 1909. október 3-án leplezték le, a főgimnázium Ung-parti díszkertjében. A budapesti görögkatolikusok kezdeményezésére elkészítette Vasvári Pál (1826–1849) mellszobrát is, amelyet azonban nem állítottak fel. Indult az Erzsébet-emlékmű pályázatán, melynek főalakját el is készítette. Szülei büsztjeit is megformálta. Az „Imádkozó bányász” életnagyságú bronzszobrát nagybátyja, Jacobs Ottó báró síremlékére szánták (1933 óta Gölnicbánya főterén áll. 7. kép).

Barátai megjegyzik, hogy Szamovolszky szerény életet élt. A mulatságokat nem szerette, nem sportolt, de gyakran kirándult a budai hegyekben, szeretett vadászni. Ennek kedves emléke, hogy sógornőjét, Prodán János feleségét, Kresz Paulát is vadászpuskával a kezében mintázta meg (képe: Művészet 1915, 55.; 8. kép /Prodán András felvétele/). Tanulmányúton Szicíliában, Korfun és Máltán járt feleségével együtt, amelyeken számos fényképet is készített. Szamovolszky szabadidejében kaktuszokkal foglalkozott, nagy szenvedélye volt még a bogárgyűjtés. A szobrászkodás mellett sokat festett is. Gyermekük nem született. A görögkatolikus egyházhhoz mindig ragaszkodott, énekkart szervezett, egyháztanácsstagnak is megválasztották.

7. kép

Szamovolszky halálos ágyán a „Szent Isten, Szent Erős...” elhalkuló énekével várta sorsa beteljesülését. Az elhunyt művészt 1914. december 30-án, szerdán délután 3 órakor temették el a Kerepesi úti temetőben. A főváros dízsírhelyet biztosított, az egyházi szertartást Melles Emil parókus végezte. A városi előjárókon kívül a művészek nevében Róna József búcsúztatta. Síremlékét a következő évben, október 24-én vasárnap délelőtt 11 órakor avatták fel (9. kép). Sírjára, özvegye kérésének eleget téve, a Névtelenek című, két nőalakból komponált kompozíciójának – amellyel Münchenben bajor állami aranyérmet is nyert 1911-ben – nagyobb alakját készítették el. A szobrot a Szabadságharc-szobor Bizottság állíttatta, az öntést Horvay János felügyelte. Az avatáson minisztériumi és fővárosi tisztviselők, illetve a művészvilág képviselői mellett a Görögkatolikus Magyarok Országos Bizottsága is képviseltette magát. Bárczy István polgármester is mondott beszédet, Jendrassik Jenő a művészek nevében emlékezett meg róla, míg Nádler Róbert az Iparművészeti Iskola igazgatójaként az egykori kiváló növendékét méltatta. A síremlék a temető kommunista átrendezése során ideológiai okokból elmozdították, a bronzszobor a Nemzeti Galéria Tulajdonába került, majd Kiskunhalason, a múzeum előtt állították fel, jelenleg egy fakereszt jelzi a művész nyughelyét. Özvegye újra férjhez ment egy másik szobrászhoz, Nemessányi Andorhoz, akivel Szigetszentmiklóson éltek.

Szamovolszky emlékét barátai és rokonai ápolták, ápolják, halálának 10. évfordulóján a Rózsák terei templomban „requiemet” végeztek, majd síremlékét is megkoszorúzták. Izgalmas, csonkán maradt életműve megérdemelné, hogy több szó essen róla. Egyházához való töretlen ragaszkodása pedig példaértékű mindannyiunk számára.

8. kép

9. kép

Kreatív, NYÁRI ÖTLETEK gyerekeknek

Bizonyára sok szülő hallotta már gyermekétől a nyári szünetre jellemző, felnőtt fejjel érthetetlen felkiáltást: **unatkozom!** Induljunk ki abból az ideális alaphelyzetből, hogy a számítógép és a mobiltelefon nem opció gyermekeink számára. Sebaj, marad az olvasás, számháború a haverokkal, bújócska, fogócska, aszfaltrajz, színezés és festés, bábkészítés és millió hasznos, kacagtató játék, mellyel az időt lehet mulatni a vakáció alatt. Ha azonban gyermekeink újabb kihívásokra vágnak, kiüresedett, szükségtelenné vált használati tárgyainkból nemcsak nagyszerű, de ajándéknak, emléknak is kiváló tárgyakat készíthetünk. Íme, néhány ötlet.

Gyermekeink kezét vagy ujjait festékekkel bőségesen bekenve, majd papírra nyomva számtalan figurát készíthetünk, melyeket aztán tovább színezzhetünk, színes papírral, vattával, egyéb anyagokkal kiegészíthetünk.

Készítsük el saját akváriumunkat papírból! Egy kartondoboz minden nyílását és élét ragasszuk le, majd vágjuk ki az első, nagyobb felületű oldalát. A belső falakat fessük kékre, festhetünk rá hullámokat (ezeket különböző árnyalatú kék krepp-papírral is díszíthetjük), buborékokat, halakat, vízinövényeket. Az akvárium alját akár igazi homokkal is föltölthetjük, kagylókkal, papírnövényekkel díszíthetjük. Külön papírra rajzoljunk/fessünk tetszőleges formájú, méretű és fajtájú színes víziállatokat, majd vágjuk ki őket. A kivágott formát sablonnak használva vágjunk ki még egy ugyanolyan formájú állatot, és színezzük ki ugyanúgy – ez lesz a hátoldala. Az állat két oldalát kenjük be vékonyan ragasztóval, s egy jókora kék cérnát fogassunk közéjük, majd jól ragasszuk össze őket. A cérna végére kössünk gombot vagy kartonpapír darabot. Ha kész az összes állatunk, az akvárium tetejére késsel vágjunk több sort, ezeken keresztül eresszük le az állatokat. Kész is az akvárium! A gombokkal „irányíthatjuk” is a víziállatokat.

Tojástartókból ötletes hajókat és állatokat is készíthetünk.

Minden háztartásban napi szinten üresednek ki műanyag flakonok. Legyen az mosószeres, ásványvizes, samponos – mindegyikből vidám figurákat készíthetünk!

Vécépapírgurigákból szintén.

IKONFESTŐ FESZTIVÁL

Sok szeretettel várjuk azon 15-29 év közötti fiatalok jelentkezését, akik szeretnék megtanulni az ikonfestést tojástempera-technikával!

Időpont: 2018. július 23-29.

Helyszín: Nyíracsad, Görögkatolikus Községi Ház
Jelentkezés: parochiaacsad@gmail.com

A korlátozott létszám miatt kérjük, részvételi szándékát jelezze!

Részvétel: ingyenes, szállás: igényelhető
(20 főig tudjuk a jelentkezéseket elfogadni.)

Művészeti vezető: Monostory Viktória
Táborvezető: Polyák Zsófia

EFOP-1.2.2-15-2016-00185
„Acsádi Örömhír”

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFECTETÉS A JÖVŐBE

FRISÍTŐ, HIDEG PARADICSOMLEVES

HOZZÁVALÓK:

• olívaolaj • 1 nagyobb fej vöröshagyma • 2 gerezd fokhagyma • 70 dkg friss paradicsom • 0,5 l zöldségleves-alaplé • só, bors • friss bazsalikom • 1 csokor petrezselyem • turbolya • 1 csipet köménymag • néhány levél menta

ELKÉSZÍTÉS:

1. A paradicsomok alját keresztben bevágjuk, majd néhány percre forró vízbe tesszük.
2. A forró vízből kivett paradicsomokat jeges vízbe tesszük. Néhány perc múlva, ha a paradicsom lehült, könnyedén le tudjuk szedni a héját.
3. Az apróra vágott vöröshagymát az olívaolajon megpirítjuk, majd hozzáadjuk az áttört fokhagymát is, és együtt pirítjuk tovább.
4. Ha a hagyma már kezd barnulni, akkor hozátesszük a meghámozott és apró kockákra vágott paradicsomot és a fűszereket.
5. Fedő alatt puhára főzzük a paradicsomokat. Ha már kieresztette a levét, le vesszük a tűzről, és botmixerrel összeturmixoljuk.
6. A paradicsomos pürét felöntjük annyi zöldséglevessel, hogy elérje a megfelelő állagot.
7. Egyet rotyantunk rajta, és kész.

Legfinomabb, ha hidegen tálaljuk – pirított kenyérrel, grissinivel, krutonnal.

TÖLTÖTT KRUMPLI

HOZZÁVALÓK:

• 12 közepes nagyságú krumpli • 5 dkg szalonna • 5 dkg sonka • sültburgonya-fűszersó • 6 dkg camembert szeletelve (vagy másmilyen sajt) • 2 fej lilahagyma karikázva • étolaj szükség szerint

ELKÉSZÍTÉS:

1. Az egészben hagyott, héjas krumplikat nagyon alaposan megmossuk, kefével lesikáljuk, az esetleg hibás részeit eltávolítjuk.
2. Ezután minden krumplit bevagdosunk keresztben kb. 3/4 részig 3 milliméter vastag szeletekre, de úgy, hogy a krumpli alja egyben maradjon.
3. Egy ecset segítségével minden burgonyaszemet jól bekenünk a fűszersóval elkevert étolajjal úgy, hogy az olaj a vágásokba is befolyjon.
4. A krumplikat sütőpapírral bélelt tepsibe sorakoztatjuk. A tepsit 200 fokon sütőbe rakjuk, és a krumplikat puhára sütjük kb. 40-45 perc alatt.
5. A sütés után a krumplik vágásaiba vékony sajtszeleteket, hagymakarikákat, szalonna- és sonkaszeleteket, valamint kolbászkarikákat rakunk.
6. A megtöltött krumplikat még 10 percre visszataljuk a sütőbe, és tovább sütjük 200 fokon.

Tejfőlel, metélőhagymával díszíthetjük.

BARACKOS KRÉMTÚRÓ

HOZZÁVALÓK:

• 24 dkg felezett, puha őszibarack (vagy befőtt) • 1,5 dl narancslé • 25 dkg túró • 5 dkg kristálycukor • 1 csomag vaníliás cukor • 1 dl habtejszín • 10 dkg étcsokoládé

ELKÉSZÍTÉS:

1. Tetszés szerinti alakú süteménykiszúróval 4 db apró formát szűrünk ki 1-1 őszibarackból. A többit egy tálba tesszük a narancslével együtt, és botmixerrel pürésítjük. Simára keverjük a túrókat a kristály- és a vaníliás cukorral, ezután óvatos mozdulatokkal beleforgatjuk a kemény habbá vert tejszínt.
2. 4 db pohárba rétegezzük a barackpürét, a durvára reszelt étcsokoládét és a túrókrém felét. Elosztjuk rajta a megmaradt pürét és túrókrémet, végül megszórjuk a maradék csokival. A barackfigurákkal díszítve tálaljuk.

JÓ ÉTVÁGYAT KÍVÁNUNK!

Április 6.

Április 14.

Április 28.

Április 7.

Április 15.

Május 1.

Április 12.

Április 18.

Május 9.

Április 6. Idén is a Szépséges Pászka kulturális és egyházművészeti nappal zárult a fényes hét Miskolcon.

Április 7. Ferenc pápa a Nyíregyházi Egyházmegye megyéspüspökévé nevezte ki Szocska Ábel apostoli kormányzót.

Április 7. Fülöp metropolita az ungvári székesegyházban végzett feltámadási szertartást a Julián-naptárt követő kárpátaljai görögkatolikusok körében.

Április 10. A Petőfi Irodalmi Múzeum által meghirdetett Alkotni Arany! videópályázaton a nagykállói Korányi Frigyes Görögkatolikus Gimnázium és Kollégium csapata második helyet ért el. Ágnes asszony balladájának feldolgozását megtekinthetik a Görögkatolikus Szemlélet magazin Facebook-oldalán.

Április 11. A Nyíregyházi Egyházmegye óvodásainak rendeztek mesemondó versenyt Máriapócon.

Április 12. Hagyományteremtő céllal országos, egyházi iskolák közötti szavalóversenyt rendezett alsó tagozatos tanulók számára a nyíraczádi Szent Piroska Görögkatolikus Általános Iskola.

Április 13. A hajdúdorogi nagygyűlés 150. évfordulójára tudományos konferenciával emlékeztek a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskolán.

Április 14. Több százan vettek részt a hajdúdorogi nagygyűlés 150. évfordulója alkalmából rendezett metropoliai családi napon Hajdúdorogon.

Április 14. Hatan felolvasói, kilencen alszerpapi rendben részesültek Hajdúdorogon.

Április 14. Tizenkilencedik hittanversenyét tartotta meg április 14-én Tiszacsomán, a helyi középiskolában a Beregszászi Magyar Görögkatolikus Esperesi Kerület.

Április 15. Manel Nin athéni püspök, a Pápai Görög Kollégium volt rektora Máriapócon pappá szentelte Grunda Dávid diakónust.

Április 17–23. Írországból turnéztak a Lautitia kóruscsalád legidősebb tagjai.

Április 18. Múcsyban tartották a Miskolci Egyházmegye fenntartásában működő tanodák művészeti találkozóját.

Április 21. Harmincegy csapat közel háromszázötven játékos vett részt a XVII. Szent György Kupán Hajdúdorogon. A fiúk és lányok összes kategóriájában a házigazda Szent Bazil Általános Iskola diadalmaskodott.

Április 22. Fülöp metropolita Kisvárdán diakónussá szentelte Szirmai Máté alszerpapot.

Április 28. Közel kétszázan mulattak a Budapesti Görögkatolikus Egyetemi Lelkészség és a Metropolis által szervezett egyetemisták ifjúsági bálján.

Április 29. Fülöp metropolita Debrecenben diakónussá szentelte Haramura Béla alszerpapot.

Május 1. Tízezrek jelenlétében avatták boldoggá Brenner János vértanú papot Szombat helyen.

Május 3. Országos második helyezést ért el az edelényi Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola 6. b osztálya a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal által az élelmiszerpazarlás megelőzése témakörben meghirdetett versenyen.

Május 8. Oktatás- és neveléstudományi téma került a cigánypasztorációs kerekasztal-beszélgetés középpontjába a „Cigánypasztoráció a Görögkatolikus Egyházban” című programsorozat negyedik alkalmán Nyíregyházán.

Május 9. Egyházi és világi vezetők, szerzetesek és hívek sokasága előtt tette le a püspöki hitvallásait Ábel atya Mária-pócson, a püspökszentelés első mozzanataként.

Május 10. Kétszáz egyházi szolgálattevő, hazai és külföldi metropoliták, érsekek, püspökök, egyházi és világi tisztviselők és számtalan hívő jelenlétében szentelték ünnepi pompával a Nyíregyházi Egyházmegye első püspökévé Szocska Ábel bazilita szerzetest, az egyházmegye apostoli kormányzóját.

Május 11. Ötödik alkalommal rendezték meg Miskolcon a Lakatos Menyhért Szavalóversenyt általános iskolás és középiskolás diákok számára.

Május 13. Atanáz püspök Egerben diakónussá szentelte Vajda Mihály alszerpapot.

Május 12. Napos, színes programokkal, versenyekkel, előadásokkal és lelki programokkal telt az idei gyermekbúcsú Mária-pócson.

Május 18. Az 1054 induló 170 legjobbja vett részt a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola által rendezett Görögkatolikus Tudásolimpia döntőjén Nyíregyházán.

Május 23. A nyíregyházi Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskolán mutatták be a Zsoltároskönyvet, a görögkatolikus egyház első, hivatalos szentszéki jóváhagyással rendelkező liturgikus könyvét, melyet Atanáz atya fordított az eredeti görög liturgikus szövegből.

Május 25–26. Az edelényi görögkatolikus iskola, a város önkormányzata és a Magyar Speciális Olimpia Szövetség közös szervezésében két napon keresztül versenyeztek a résztvevők az I. Edelény Open Asztalitenisz Versenyen, melyen papjaink és püspökeink is ütőt ragadtak.

Május 26. A Miskolci Egyházmegye minisztránsai idén is Sajópálfalán találkoztak.

Május 28. Óriási érdeklődés mellett zajlott az első Nyitott Görögkatolikus Úszóverseny Edelényben, ahol fogyatékkal élő és ép versenyzők méretették meg magukat, még egy integrált váltóban is.

Június 7. Eucharisztikus szimpoziumot szervezett Nyíregyházán a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola és a Magyar Patrisztikai Társaság Debrecen-nyíregyházi Csoportja. A tanácskozás a Patrisztikus-liturgikus alapvetés alcímet kapta a 2020-as Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus előkészülete jegyében.

Június 9. Több mint 650 regisztrált futó vett részt Mária-pócson a II. Pray&Run Futózárandoklat és Családi Futófesztiválon.

Június 10. Ábel püspök Mária-pócson papá szentelte Aranyics Arnold diakónust.

Június 14–18. Az olaszországi Lungróban szervezték meg az európai görögkatolikus püspökök idei találkozóját.

KIRÁLY ANDRÁS

Egy vers margójára

– AVAGY EGY DARAB TÖRTÉNELEM

Egy nap levelet kaptam Gajdos Pál debreceni tanár úrtól. A levélben egy verset küldött, melyet a nyolcvanas években adott neki Kriskó György atya azzal a megbízással, hogy egyszer majd közöljék valahol. A vers szélén megjegyzés áll: **„E vers szerzőjét, ki egy felvidéki görögkatolikus papnak VI. gimnazista fia, a csehek három évre ítelték ezért a versért, melynek sorai Jókai legszebb regényeire utalnak.”**

Rövid keresés után a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskolán működő Byzantinohungarica – Görögkatolikus Örökség Kutatócsoport mindenki számára elérhető internetes adatbázisán (byzantinohungarica.hu) rátaláltam a versre, mely a Görögkatolikus Élet 1938. októberi számában ugyanezzel a megjegyzéssel jelent meg. A lapszám vezércikke az első bécsi döntés előtt uralkodó reményteli légkör hangulatát idézi (a megjelenés után rövidesen kihirdették a döntést, melynek értelmében a Felvidék és Kárpátalja magyarlakta területeit – 12000 km² 752 ezer magyar lakossal – visszacsatolták Magyarországhoz).

Talán a levegőben lógó etnikai alapú határrevízió miatt közölték a verset, mely a Komáromban született Jókairól szól, aktualizálva regényeit, írásait. Íme, a vers:

De vajon ki lehetett az a bizonyos felvidéki görögkatolikus pap, akinek fia e versért börtönt kapott? Végheő Tamás atya, a főiskola rektora volt segítségemre, aki Szklár Jenőre (1895–1967) gyanakodott. Szklár Jenő Kisdobrán volt lelkész, amikor a falut 1920-ban Csehszlovákiához csatolták. A csehszlovák hatóságok eljárást indítottak ellene azzal a váddal, hogy magyarosítja a helyi tótokat. A Magyar Katolikus Lexikon szerint a csehszlovák kommunisták nem feledték, hogy a visszacsatoláskor, 1938 őszén ünnepléssel fogadta a „magyar megszállókat”, s hogy **lánya elszavalta az eseményre irt hazafias költeményét**, s két év börtönre és tizenöt év jogfosztásra ítélték. A bíró közölte vele, hogy ha minden holmiját magával viszi, és áttelepül Magyarországra, szabadon távozhat. A kisdobrai hívek zenés kísérettel minden ingóságát áthordták a szomszédos Dámócra. Szklár Jenő ezután Bagaméron volt parókus 1955-ös nyugdíjazásáig.

A történet tehát hasonló, az újságunkban megjelent verset azonban a megjegyzés szerint egy görögkatolikus pap fia szavalta el. Egy, az interneten található, családfákkal foglalkozó oldalon sikerült fölkeresni Szklár Jenő atya leszármazottjait. Gabriella nevű leánya 2014-ben, 85 éves korában elhunyt, fia, Langer József azonban készségesen válaszolt kérdéseimre.

Az általa elmondottak és a Magyar Katolikus Lexikonban olvashatók tökéletes összehangban vannak, s megerősítette: az ő édesanyja szavalta el nagyapja versét tízéves korában, a Jókai című vers azonban nem Szklár Jenőé. Elküldte nagyapja versét, melyet meg is találtam – a Görögkatolikus Élet 1938. januári számának hasábjain! Újságunk harmadik oldala *A Kisdobrára bevonuló [magyar] csapat üdvözlésére elmondta 1938. november 6-án Szklár Baba* alcímmel közli édesapja versét. Nem csoda, hogy a Felvidéket ajándékba kapó, majd azt elvesztő csehszlovák hatalom nem felejtette el Szklár Jenőnek, hogy a KÖSZÖNTŐ című verssel fogadta a bevonuló magyar csapatokat az 1938-as határrevízió alkalmával.

JÓKAI

„A jövő század regényét” megértük,
Jöttek utána bús „Hétköznapiok”;
Reménnyel élünk mi „gazdag szegények”,
Rablott kincsen a „Szegény gazdagok”.

„Aki a szívét a homlokán hordja”,
„Rab Ráby” módra tengődik csupán,
„Arany embernek” keserves a sorsa
A „Politikai divatok” után.

„Enyim, tied, övé” lett most az ország,
„Magyar előidőköl” nincsen napunk;
A „Csataképek” még előttünk állnak,
S a „Szélcsend” alatt kisírjuk magunk.

Lesz-e idő, hogy kötünk „Még egy csokrot”?
Sok „Névtelen vár”, hogy gazdát cserél?
Az „Öreg ember nem vén ember”, bízunk,
„Kánok utóda” szenved, tűr, remél.

Hova lettek a „Fekete gyémántok”,
S a Kárpátok büszke hegysora?
Látod-e onnan, Jókai, az égből,
Hogy Erdélynek nincs már aranykora?

„A kőszívű ember” megtér „fiai”-hoz,
„Magyar nábob” is hajh, kevés maradt;
De „Egy az Isten”, s mi tudjuk, hogy él még
A „Szabadság” a magyar „hó alatt”.

Mester, ha Te most itt lennél közöttünk,
Enyhítenéd-e szívünk bánatát?
Elmondanád-e, hogy „Mire megvénülünk”,
Összeszedjük a szétszórt garmadát?

A te nagy szívednek ezüst hegedűjén
Egy szebb jövőről zengene a húr,
Végét jósolni a „Szomorú napok”-nak,
Hogy nem lesz köztünk több „új földesúr”.

Neved nagyságát gyermekükbe oltják
A magyar anyák édes csókjai...
Öröm, dicsőség magyarnak születni,
Mert te is magyar voltál, Jókai!

Szklár Jenő

Köszöntő

*Mikor kicsi voltam és aludni tértem,
Édes szüleimet én mesélni kértem.
És mesélni kezdtek ágyamra hajolva
Boldog büszkeséggel, majd fel-felzokogva*

*Beszéltek lelkesen hős Árpád vezérről,
Honszerző daliás magyar vitézekről,
Tejjel-mézszel folyó gyönyörű országról,
Hegyekkel övezett szép magyar rónáról.*

*De aztán a mese szomorúra fordult,
S a könny édesanyám szeméből kicsordult.
„Jött egy nagy háború, csodásan harcoltunk,
De sok volt az ellen, és akkor elbuktunk.*

*Gyönyörű országunk fel lett darabolva,
Velünk együtt sokan el lettek rabolva.
Munkács-vár ormáról elvitték a turult,
Szegény nemzetünkre mélységes gyász borult.*

*De azért, gyermekem, ne essél kétségbe,
Panaszos imáink felhatnak az égbe.
A magyar hős marad! Leszünk még szabadok,
Boldogságban úszó nagy, büszke magyarok.”*

*S íme – hála legyen a jó Istenünknek,
Mai nap vége lett bús rabéletünknek.
Földünkről az ellen gyáván eltávozott,
Titeket, testvérek, a jó Isten hozott!*

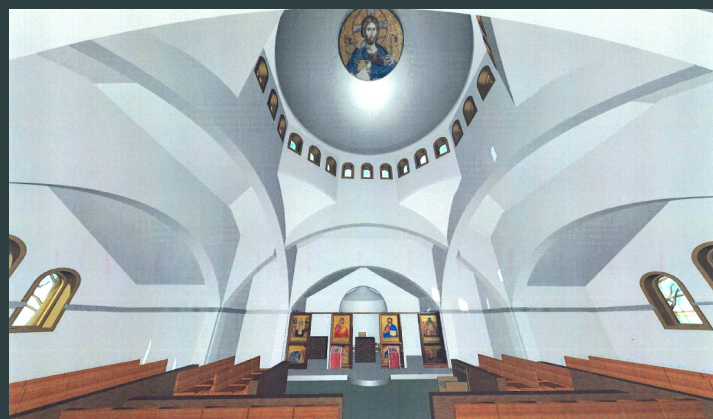
Már csak egy kérdés maradt nyitva: vajon téves információ alapult a Görögkatolikus Élet 1938. októberi számában közölt *Jókai* című vers (melyet egy felvidéki újságban Wass Albertnek tulajdonítanak), vagy valóban létezett egy görögkatolikus pap, akit ezért a versért Trianon és az első bécsi döntés között (1920–1938) három év börtönre ítétek?

A HAJDÚDOROGI FŐEGYHÁZMEGYE egyszere, nyílt tervpályázatot hirdetett a Debrecen-Tóócskertben építendő új görögkatolikus Szentháromság-templom építész tervezőjének és a templom tervének kiválasztására.

A beérkezett 42 pályamű közül egy gyömrői tervező-páros, **Fiers Márton és Lovas Katalin** munkája nyerte el az első díjat és a továbbtervezésre vonatkozó szerződést.

Itt láthatják a leendő tóócskerti görögkatolikus templom látványtervét:

MÓRA FERENC

HIMNUSZ A BÚZAMEZŐN

Már szokul az éjszaka, mire csavarogtomban kiérek a harmatos mezőkre. Messze mögöttem lelkehagyott kőházaival az aluvó város, előttem a szemét nyitogató szabad róna kerekésege. Közben lassú csobogással az ébredező Tisza, sápadtan álmos fodraira égőpiros pántlikát tűz a hajnalragyogás.

Nagy határ búzaföld keskeny mezsgyéjén haladok. Kései pipacsok felpattanó kelyhe verődik a lábamhoz, kezemmel harmatos kálászokat simogatok végig. Mintha könnyeket hullatna a búza, amiket tüstént libegő köddé finomít a kihaladó nap első csókja. S a libegő köd mint templomi thuribulum ezüsfüstje száll föl a kék magasba, kicsi fehér felhők hóboglyái felé.

– Pitypalatty, pitypalatty!

Ahhoz, akinek keze betölt mindeneket az ő áldásával, akit köszönt a búzavirágok lélegzése, a föld párája, a pitypalattyok verése. Akit illet itt minden dicséret és dicsőség. Akinek láthatatlan keze igazgatta a búzaszálat attól kezdve, hogy kizöldellt a mag a föld meleg szívében. Aki vigyázott rá, hogy kősziklára ne hulljon a mag, hogy az ég madarai ki ne szedjék, hogy a mezők vad füvei el ne egyék-igyák előle a nap világát és az egek harmatát. Aki vigyázott, hogy föld árja meg ne rothassza, esővíz özöne ki ne sárgítsa, nyárnak forrósága meg ne aszalja, kénköszínű fellegek mennyei parittyaköve szét ne zúzza az életét.

– Pitypalatty, pitypalatty!

Téged illet itt minden dicsőség és dicséret, Úristen. Világlélek, Természetanya, Gondviselés, Primum Movens, vagy hívjon akárminek az együgyű paraszt és az együgyű szabadgondolkodó. Egész esztendőn keresztül szüntelen magasztal Téged az emberi szív kelettől nyugatig, naptámadattól napáldoztáig, mert mikor egyik szögletében aratnak, másikában vetnek a földnek, s egyszerre készítesz magadnak dicséretet az ekevas nyikorgásából és a kasza pengéséből, a magvető verejtékéből, akitől fog a föld méhe, és az anya örömkönnéből, mely ráperdül az új kenyérre, mikor az első karajt szegi belőle gyerekének.

– Pitypalatty, pitypalatty!

Virágok lélegzésével, kalászkok könnyével, madarak reggeli énekével, fölszálló köd ezüsfátyolával én is főlemelem hozzád lelkelem szavát, én Uram, én Istenem, jó emberek messzi, messzi Istene. Jó emberek-é? Keresed-e te azt, én Uram, Istenem? Avagy nem te vagy-e, akiről szól az írás, mondván: „s ő felsütteti napját a jókra és gonoszokra egyaránt, s megöntözi esőjével az igazak és gonoszok vetéseit”? S ha válogatnál is bennünk, Te egyedül való jóság, miért az én asszonyom legyen az, és miért sok millió testvéremnek az asszonya legyen az, akinek szeméből szívbéli keserőségek rettentés mirhája csordul majd az új kenyérre, mikor vékonyan karajozza fiókáinak?

Hiszen mi sem vagyunk kivetnivalóbbak azoknál, akiknek markába a mi kenyérünket is letted. Hiszen mi az örökkévaló törvényekkel, amiket a Te ujjad írt a szívünkbe, szembe nem szállunk. Nevedet hiába nem vesszük, parancsaidat se sárral, se vérral be nem undokítjuk, fűben, fában, csillagok szikrázásában, szelek zúgásában Téged keresünk. Embertársainkat mi nem bántjuk, senki életére nem leselkedünk, robotunkat, ahová állítottál, békességgel végezzük, s nem kérünk érte mást, csak a mindennapi kenyeret, amit Te szolgálóiddal, a nappal és felhővel minden teremtett állataid számára egyformán megkészítettél. Aki mindenütt asztalt terítettél az égi madárnak, miért halatod éhen a képedre formált embert, akibe lelkedet lehelted?

– Pitypalatty, pitypalatty!

Elöttem, mögöttem, körülöttem, mindenfelé zeng már a fűrjek himnusza, az ég madaraié, akiknek nincs halhatatlan lelkük, tehát nem teremtettek maguknak valutát, háborút, Zürichet, jóvátételt, devizát, és nem tudnak mást ma sem, mint amit akkor tudtak, mikor az Ember Fia a földön járt, és rajtuk nyugtatta szelíd szemét. Szeretnek, fiókákat nevelnek és örülnek a világnak, amelyet az Isten szépnak és szabadnak teremtett.

DÍSZPOLGÁR LETT ATANÁZ PÜSPÖK ATYA

Dr. Orosz Atanáz miskolci megyéspüspök a Miskolci Egyetem szenátusa, a Miskolci Egyetem és a Miskolci Egyházmegye közötti együttműködésben játszott kezdeményező szerepéért és az ökumenizmus elkötelezett támogatásáért díszpolgári címet kapott a Miskolci Egyetem szenátusától a június 28-án tartott diplomaosztó ünnepségen. A kitüntetést prof. dr. Torma András, az egyetem rektora adta át, a karok dékánjai kézfogással gratuláltak a püspök atyának.

Foto: Kővér Tibor, Tóth Tamás

IFJÚSÁGI

GYALOGOS ZARÁNDOKLAT

KIRÁLYHELMEC-MÁRIAPÓCS, **2018**. AUGUSZTUS 13-18.

"KIK A ROKONAIM?"

(MT 12,48)

INFO: HEPI@HD.GOROGKATOLIKUS.HU, 0036 (30) 7687821
JELENTKEZÉS: WWW.IFJUSAGIZARANDOKLAT.HU